

ÚRAD
PRE REGULÁCIU
SIEŤOVÝCH
ODVETVÍ

Analýza potreby zachovania rozsahu cenovej regulácie dodávky elektriny alebo dodávky plynu zraniteľným odberateľom a vplyvov možného obmedzenia rozsahu alebo nevykonávania cenovej regulácie

Bratislava 2024

Úvod

Regulácia cien na energetickom trhu je kľúčovým nástrojom pre zabezpečenie dostupnosti a stability dodávok elektriny a plynu pre spotrebiteľov. Aj keď sa niektoré krajiny rozhodli pre väčšiu liberalizáciu a dereguláciu trhu, mnohé štáty stále považujú reguláciu za dôležitý nástroj na ochranu domácností a hospodárstva pred nepredvídateľnými výkyvmi cien a monopolnými praktikami. Aj keď regulácia cien pomáha zabezpečiť dostupnosť a stabilitu, má aj svoje výzvy. Ak sú ceny nastavené príliš nízko, môžu sa znížiť investície do energetickej infraštruktúry prípadne do nových zdrojov energie, čo môže viesť k nedostatku energie v budúcnosti, naopak ak sú ceny príliš vysoké, spotrebiteľia môžu byť neúmerne finančne zaťažení. Preto je kľúčové, aby bola regulácia vyvážená a zohľadňovala potreby spotrebiteľov aj dodávateľov. Regulačné úrady monitorujú trh, analyzujú náklady a následne stanovujú ceny, ktoré sú pre spoločnosti spravodlivé, ale zároveň prijateľné pre spotrebiteľov.

Regulácia môže mať rôzne formy, od úplného stanovenia cien až po reguláciu len určitých zložiek elektriny, ako sú poplatky za prenos alebo distribúciu. V niektorých prípadoch štát poskytuje dotáciu, prípadne je implementovaná sociálna tarifa pre zraniteľné skupiny, čím je zabezpečený dostatok energie pre každého. Rozhodovanie o metóde cenovej regulácie je v plnej moci národných regulačných orgánov. Európska komisia síce všeobecne podporuje využívanie motivačných metód regulácie, ale neexistuje spôsob, akým by mohla dodržiavanie tohto odporúčenia vynucovať. Jednotlivé krajiny tak sami rozhodujú o metódach cenovej regulácie, čo vedie k rozdielom medzi jednotlivými krajinami.

Obsah

Úvod	2
1. Legislatívny rámec	5
1.1 Regulácia siet'ových odvetí	6
1.2 Regulácia siet'ových odvetví SR	7
1.2.1 Cenová regulácia.....	7
1.2.2 Vecná regulácia.....	8
1.2.3 Regulácia kvality	9
1.2.4 Mimoriadna regulácia	9
2. Dodávka zraniteľným odberateľom	10
2.1.1 Slovensko.....	10
2.1.2 Česko.....	11
2.1.3 Maďarsko	12
2.1.4 Poľsko	12
2.1.5 Rakúsko.....	13
2.1.6 Nemecko	14
3. Porovnanie prístupu k regulácii dodávky elektriny a plynu v členských štátoch	15
3.1.1 Slovensko.....	18
3.1.2 Česko.....	18
3.1.3 Maďarsko	20
3.1.4 Poľsko	21
3.1.5 Nemecko	23
3.1.6 Rakúsko.....	29
4. Porovnanie regulovaných cien na Slovensku s deregulovanými cenami v okolitých štátoch.....	32
4.1 Cena za dodávku elektriny zraniteľným odberateľom.....	32
4.1.1 Slovensko.....	32
4.1.2 Česko.....	35
4.1.3 Maďarsko	38
4.1.4 Poľsko	41
4.1.5 Nemecko	47
4.1.6 Rakúsko.....	53
4.1.7 Celkové porovnanie	56
4.2 Cena za dodávku plynu zraniteľným odberateľom	58

4.2.1	Slovensko.....	58
4.2.2	Česko.....	62
4.2.3	Maďarsko.....	64
4.2.4	Poľsko	66
4.2.5	Nemecko	68
4.2.6	Rakúsko.....	70
4.2.7	Celkové porovnanie ceny.....	74
5.	Vplyvy možného obmedzenia rozsahu alebo nevykonávania cenovej regulácie	77

1. Legislatívny rámec

Trh s energiou v Európe je charakteristický nielen konkurenciou a orientáciou na zákazníka, ale najmä flexibilitou a nediskrimináciou. Opatrenia v rámci neho sa týkajú prístupu na trh, jeho transparentnosti a regulácie, ochrany spotrebiteľa, prepojení a bezpečnosti dodávok. Posilňujú práva jednotlivých odberateľov, energetických komunít a zraniteľných spotrebiteľov, objasňujú úlohy a povinnosti účastníkov trhu a regulačných orgánov a podporujú rozvoj transeurópskych energetických sietí.

V 90. rokoch minulého storočia Európska únia a jej členské štáty postupne otvorili hospodárskej súťaži svoje monopolné vnútroštátne trhy s elektrickou energiou a plynom. Táto iniciatíva sa realizovala prostredníctvom niekoľkých legislatívnych balíkov:

- 1996 – 1998: Prvý energetický balík a zavedenie prvej liberalizácie vnútroštátnych trhov s energiou.
- 2003: Druhý energetický balík a umožnenie priemyselným odberateľom a domácnostiam vybrať si svojich dodávateľov energie zo širšieho spektra konkurentov.
- 2009: Tretí energetický balík a implementácia pravidiel týkajúcich sa oddelenia dodávok a výroby energie od prenosových sústav, nové požiadavky na nezávislé regulačné orgány, Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (agentúra ACER), európske siete prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ENTSO-E) a prepravných sietí pre plyn (ENTSOG) a posilnenie práv spotrebiteľov na maloobchodných trhoch.
- 2019: Štvrtý energetický balík, známym ako „Čistá energia pre všetkých Európanov“ a zavedenie nových pravidiel pre energiu z obnoviteľných zdrojov, stimulov pre spotrebiteľov a obmedzení dotácií pre elektrárne, ako sú kapacitné mechanizmy. Vyžadovala sa v ňom príprava plánov na zmiernenie rizika v prípade kríz v dodávkach elektriny a rozšírili sa právomoci agentúry ACER v oblasti cezhraničnej spolupráce.
- 2024: Piaty energetický balík, známy ako „Fit For 55, kde sa ciele Únie v oblasti energetiky zosúladujú s jej novými ambíciami v oblasti emisnej neutrálnosti a plynárenský balík sa rozširuje o vodík. Po ruskej invázii na Ukrajinu v roku 2022 ho zmenil plán REPowerEU s cieľom postupne ukončiť dovoz fosílnych palív z Ruska, diverzifikovať zdroje energie, zaviesť opatrenia na úsporu energie a urýchliť prechod na obnoviteľné zdroje energie. Reformou koncepcie trhu s elektrinou sa zaviedli nové pravidlá pre dlhodobé zmluvy a zvýšená ochrana zraniteľných spotrebiteľov.

Európske trhy s energiou sú regulované predovšetkým podstatnou časťou sekundárnej legislatívy Európskej únie. Okrem sekundárnej legislatívy, ktorú tvoria nariadenia (priamo uplatniteľné v členských štátoch), smernice (podliehajúce transpozícii do vnútroštátneho práva), rozhodnutia (priamo uplatniteľné a záväzné pre adresáta), odporúčania, stanoviská a atypické akty (t. j. usmernenia, biele a zelené knihy), reguláciu európskeho trhu s energiou je potrebné chápať v širšom kontexte množstva bilaterálnych a multilaterálnych zmlúv.

Patria sem zmluvy Európskej únie, a to Zmluva o Európskej únii, Zmluva o fungovaní Európskej únie, Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu a Charta základných práv Európskej únie. Medzi ďalšie zmluvy patrí Zmluva o energetickej charte, Zmluva o Energetickom spoločenstve, Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy a Parížska dohoda, ako aj bilaterálne investičné zmluvy a bilaterálne dohody špecifické pre jednotlivé projekty, ako sú projekty plynovodov alebo prepojujúcich vedení.¹

Štruktúru vnútorných trhov Únie s energiou tvoria najmä tieto akty EÚ:

- Nariadenie (EÚ) 2019/943 o elektrine, smernica (EÚ) 2019/944 o elektrine, nariadenie (ES) č. 715/2009 o plyne a smernica 2009/73/ES o plyne), v ktorých sa vymedzujú hlavné trhové zásady a pravidlá fungovania trhov s elektrinou a trhov s dekarbonizovaným plynom. Implementujú sa v nich aj viaceré opatrenia a nároky na ochranu spotrebiteľov energie na úrovni EÚ.
- Nariadenie (EÚ) 2019/942 o agentúre ACER, nariadení (EÚ) 2019/941 o pripravenosti na riziká, nariadení (EÚ) č. 1227/2011 (REMIT) a nariadení (EÚ) 2016/1952 stanovuje pravidlá koordinácie regulačných orgánov v oblasti energetiky na úrovni EÚ, pripravenosti na krízy a krízového riadenia na trhoch s elektrinou, integrity trhu a transparentnosti a štatistiky.

1.1 Regulácia sieťových odvetí

Jedným z kľúčových aspektov sieťových odvetí je skutočnosť, že poskytovanie komodít resp. služieb predstavuje nenahraditeľný vstup pre takmer všetky ostatné odvetvia národného hospodárstva. Neustále zabezpečenie energetických vstupov je nevyhnutné pre fungovanie každej ekonomiky. Existencia prirodzených monopolov ovplyvňuje vzťahy medzi výrobcami, distribútormi, dodávateľmi týchto komodít a ich odberateľmi v rámci sieťových odvetí. Vzhľadom na závažný vplyv správania týchto monopolných subjektov na ekonomiku a životnú úroveň obyvateľstva pristúpili krajiny Európskej únie k štátnej regulácii sieťových odvetí.

Regulácia predstavuje súbor nástrojov a opatrení zameraných na simuláciu trhových podmienok v odvetviach, kde nie je dostatočná konkurencia alebo kde funguje jedinečná infraštruktúra. Vlastníci tejto infraštruktúry pôsobia v prostredí, kde majú na určitom území dominantné postavenie. Bez vonkajších zásahov v podobe regulácie by tieto monopolné subjekty mohli svoju výsadu dominancie logicky zhodnocovať vo svoj prospech.

Na zabezpečenie vyššie uvedeného účelu majú regulačné úrady množstvo právomocí a povinností, z pomedzi ktorých je najvýznamnejšou príprava a vydávanie všeobecne záväzných predpisov, a to vyhlášok, ktoré sú uverejňované v plnom znení. Vyhlášky napríklad stanovujú podrobnosti týkajúce sa rozsahu a spôsobu výkonu cenovej regulácie a úrad ich vydáva osobitne pre každú z oblastí sieťových odvetí, t. j. elektroenergetiku, plynárenstvo, tepelnú energetiku a vodné hospodárstvo. Do právomocí úradu rovnako patrí vykonávanie kontroly nad dodržiavaním zákona o regulácii, všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho základe ako aj právoplatných rozhodnutí úradu vo vzťahu k osobám, ktoré vykonávajú regulovanú činnosť.

¹ <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=35870cc6-c703-4c36-afe9-ed95aec277f4>

Úrad, ako orgán štátnej správy, vykonáva reguláciu sieťových odvetví vo vzťahu nadriadenosti voči regulovaným subjektom. V rámci cenovej regulácie úrad v rozhodovacom procese stanovuje ceny za energie poskytované regulovanými subjektami odberateľom. Pri necenovej regulácii má úrad právomoc rozhodovať o uložení pokút za porušenie povinností vyplývajúcich zo zákona o regulácii a vykonávacích predpisov, ako aj prijímať opatrenia na odstránenie a nápravu nedostatkov zistených počas kontroly. Základné pravidlá cenovej regulácie stanovuje regulačná politika, ktorá je záväzná pre všetkých účastníkov trhu počas stanoveného regulačného obdobia. Ciele regulačnej politiky úrad dosahuje vydávaním všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré upravujú postupy vykonávania cenovej regulácie podľa zákona o regulácii. V cenových konaniach úrad uplatňuje ustanovenia vyhlášky na regulované subjekty, ktoré na základe cenových rozhodnutí určujú tarify a poplatky za svoje služby a tovary.²

Regulačný systém pre európske energetické trhy je v skutočnosti rozdelený na dve úrovne: národnú úroveň a úroveň Európskej únie. Na vnútroštátnej úrovni sa v smernici o elektrine a v smernici o plyne vyžaduje, aby členské štáty určili národné regulačné orgány (NRO), nezávislé orgány, ktoré sú primárne zodpovedné za stanovovanie vnútroštátnych prenosových alebo distribučných taríf, spolupracujú s ostatnými NRO v cezhraničných otázkach a monitorujú investičné plány národných prevádzkovateľov prenosových sústav (TSO) a zabezpečenie transparentnosti údajov o spotrebe pre spotrebiteľov. Na úrovni Európskej únie sa nariadením ACER ustanovuje zriadenie a právne postavenie Agentúry pre spoluprácu energetických regulátorov (ACER), európskeho fóra pre spoluprácu národných regulačných orgánov. Definuje svoje úlohy, najmä tie, ktoré sa týkajú NRO, podmienok prístupu k cezhraničnej infraštruktúre a prevádzkovej bezpečnosti, povinnosti konzultácií a transparentnosti, povinnosti monitorovania a podávania správ v sektoroch elektriny a zemného plynu, organizačnú štruktúru a jej rozpočet. Prepracované nariadenie o agentúre ACER obsahuje ustanovenia o nových úlohách a reštrukturalizácii s cieľom zohľadniť posilnenú úlohu, ktorú má agentúra ACER zohrávať v energetickej únii, a umožniť agentúre ACER zriadiť miestne kancelárie v členských štátoch.¹

1.2 Regulácia sieťových odvetví SR

Primárnym právnym predpisom na reguláciu sieťových odvetví na Slovensku je zákon č. 250/2015 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach (ďalej len „zákon o regulácii“), ktorý definuje postavenie a úlohy Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) pri zabezpečovaní plnenia úloh v rámci cenovej a necenovej regulácie sieťových odvetví. Tento zákon implementuje smernice tretieho liberalizačného balíčka, ktoré posilňujú postavenie regulačných úradov, podporujú ich spoluprácu a zabezpečujú ich nezávislosť. Cieľom regulácie vykonávanej úradom je zabezpečiť dostupnosť energetických komodít a služieb za primerané ceny a v požadovanej kvalite, a to transparentným a nediskriminačným spôsobom.

1.2.1 Cenová regulácia

Cenová regulácia v elektroenergetike je proces, ktorým sa stanovujú ceny za rôzne služby a činnosti v oblasti výroby, prenosu a distribúcie elektriny. Je riadený úradom a jeho cieľom je zabezpečiť objektívne a transparentné ceny pre všetkých účastníkov trhu, vrátane domácností

² https://sic.pravo.upjs.sk/files/6_bilisnansky_-_cenova_regulacia.pdf

a podnikov. Pravidlá sú stanovené vyhláškou č. 154/2024, ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike.

Cenovej regulácii v elektroenergetike podlieha:

- výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a výroba elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou,
- pripojenie do sústavy,
- prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny,
- prístup do distribučnej sústavy a distribúcia elektriny,
- poskytovanie podporných služieb,
- poskytovanie systémových služieb,
- výkon činnosti organizátora krátkodobého trhu s elektrinou,
- výkon činnosti dodávateľa poslednej inštancie vrátane dodávky elektriny dodávateľom poslednej inštancie,
- výkon činnosti výkupcu elektriny,
- tarifa za prevádzkovanie systému.

Cenová regulácia v plynárenstve je dôležitým aspektom, ktorý ovplyvňuje ceny plynu a zabezpečuje transparentnosť a spravodlivosť pre spotrebiteľov. Pravidlá sú stanovené vyhláškou č. 147/2024, ktorou sa ustanovuje cenová regulácia regulovaných činností v plynárenstve a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v plynárenstve

Cenovej regulácii v plynárenstve podlieha:

- pripojenie do siete,
- poskytovanie podporných služieb v plynárenstve,
- prístup do prepravnej siete a preprava plynu,
- prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu,
- dodávka plynu dodávateľom poslednej inštancie,
- výkup plynárenského zariadenia,
- poskytovanie služieb súvisiacich s prevádzkou registra obnoviteľných plynov,
- prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu.

Cenovej regulácii v elektroenergetike a plynárenstve ďalej podlieha dodávka elektriny zraniteľným odberateľom, ktorí uzatvorili zmluvu o združenej dodávke elektriny za cenu regulovanú úradom, dodávka plynu zraniteľným odberateľom, ktorí uzatvorili zmluvu o združenej dodávke plynu za cenu regulovanú úradom.

Úrad môže všeobecne záväzným právnym predpisom obmedziť rozsah cenovej regulácie alebo ustanoviť, že cenová regulácia sa nevykonáva, ak pominuli dôvody na cenovú reguláciu, najmä ak pôsobenie trhu postačuje na zachovanie účelu regulácie. Rozsah cenovej regulácie možno obmedziť na dodávku elektriny alebo dodávku plynu vykonávanú dodávateľmi elektriny alebo dodávateľmi plynu poskytujúcimi univerzálnu službu, ktorí dodávajú elektrinu alebo plyn do viac ako 100 000 odberných miest.

1.2.2 Vecná regulácia

Vecná regulácia sa zameriava na energetický sektor a regulácie v súvislosti so sieťovými prevádzkovateľmi. Je usmerňovaná legislatívou Európskej únie a legislatívou Slovenskej

republiky. Zákon o regulácii v sieťových odvetviach stanovuje pravidlá pre regulované činnosti v oblasti elektroenergetiky, plynárenstva a ďalších súvisiacich oblastí. Vo vzťahu k zraniteľným odberateľom zákon ustanovuje práva a povinnosti zraniteľných odberateľov. Títo odberatelia majú nárok na dodávku elektriny alebo plynu za cenu regulovanú úradom na daný kalendárny rok. Úrad sa snaží pomôcť týmto odberateľom lepšie sa orientovať v nových právach a povinnostiach pri voľbe regulovanej dodávky energií.

Vecná regulácia je rozhodovanie o vydaní, zmene a zrušení povolenia na vykonávanie regulovaných činností podľa osobitných predpisov, vyňatí regulovaného subjektu, skupiny regulovaných subjektov, regulovanej činnosti alebo skupiny regulovaných činností z regulácie, ak pominuli dôvody na reguláciu, najmä ak pôsobenie trhu postačuje na zachovanie účelu regulácie.

1.2.3 Regulácia kvality

Regulácia kvality je dôležitým zreteľom, ktorý zabezpečuje, že koncoví odberatelia dostávajú primeranú kvalitu služieb. Úlohou úradu je dohliadať na dodávateľov energií a vody, aby dodržiavali štandardy kvality, ktoré sa týkajú aj ochrany koncových odberateľov. Sú to pravidlá a postupy, ktoré musia dodávateľia a prevádzkovatelia dodržiavať. Cieľom je zabezpečiť primeranú kvalitu služieb za cenu, ktorá sa platí za energie a vodu.

Regulácii kvality podľa zákona o regulácii podlieha prenos elektriny, distribúcia elektriny, dodávka elektriny, preprava plynu, distribúcia plynu, dodávka plynu a uskladňovanie plynu. Vykonáva sa určením štandardov kvality, požadovanej úrovne dodržiavania štandardov kvality, výšky kompenzačnej platby, spôsobu výpočtu kompenzačnej platby, spôsobu a podmienok vyplatenia kompenzačnej platby. Štandardy kvality za komoditu elektrina sú zadefinované vo vyhláske č. 236/2016, ktorou sa ustanovujú štandardy kvality prenosu elektriny, distribúcie elektriny a dodávky elektriny a štandardy kvality za komoditu plyn vo vyhláske č. 287/2012, ktorou sa ustanovujú štandardy kvality uskladňovania plynu, prepravy plynu, distribúcie plynu a dodávky plynu.

1.2.4 Mimoriadna regulácia

S cieľom stabilizovať situáciu s bezpečnosťou dodávky elektriny a plynu na Slovensku pristúpil úrad z vlastného podnetu k uplatneniu inštitútu Mimoriadnej regulácie v zmysle § 16 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov. Mimoriadna situácia bola vyhlásená na základe nepriaznivého vývoja na trhu s dodávkou elektriny a plynu v SR po predchádzajúcom prerokovaní s Európskou komisiou. Ak je to potrebné na dosiahnutie účelu regulácie a ak vznikne mimoriadna trhovú situácia alebo ak si to vyžaduje ochrana spotrebiteľa, úrad môže regulovať aj ďalšiu činnosť, tovar alebo cenu v sieťových odvetviach. Ďalšou zákonnou možnosťou je, že úrad vykoná mimoriadnu reguláciu, ak to vyplýva zo všeobecného hospodárskeho záujmu.

Mimoriadna regulácia sa v tomto prípade vzťahovala na cenu komodity. Distribučným spoločnostiam v elektroenergetike úrad nariadil, aká výška fyzických strát môže vstupovať do cien za distribúciu. Rovnako ÚRSO nariadil, aká cena komodity môže byť použitá na nákup elektriny na straty. Všetky regulované subjekty boli povinné upraviť svoje cenové návrhy k 1. januáru 2024.

2. Dodávka zraniteľným odberateľom

V súlade s článkom 28 a 29 smernice (EÚ) 2019/944 a článku 3 ods. 3 smernice č. 2009/73/ES sú členské štáty povinné prijať náležité opatrenia na ochranu odberateľov a zabezpečiť najmä, aby existovali dostatočné záruky na ochranu zraniteľných odberateľov. V tejto súvislosti každý členský štát vymedzí koncept zraniteľných odberateľov, ktorý sa môže vzťahovať na energetickú chudobu a okrem iného môže ustanoviť zákaz odpojenia takýchto odberateľov od elektriny v kritických časoch. Pojem zraniteľných odberateľov môže vychádzať z úrovne príjmu, podielu výdavkov na energie z disponibilného príjmu, energetickej hospodárnosti domovov, kritickej závislosti od elektrických zariadení zo zdravotných dôvodov, veku alebo iných kritérií. Členské štáty zabezpečia dodržiavanie práv a povinností spojených so zraniteľnými odberateľmi. Prijmú najmä opatrenia na ochranu odberateľov z odľahlých oblastí. Zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, najmä vzhľadom na transparentnosť týkajúcu sa zmluvných podmienok, všeobecných informácií a mechanizmov urovnania sporov.³

2.1.1 Slovensko

Zraniteľným odberateľom podľa § 3 písm. a) ods. 10 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov je:

1. odberateľ elektriny v domácnosti
2. odberateľ plynu v domácnosti,
3. odberateľ elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok **najviac 30 000 kWh**,
4. odberateľ plynu mimo domácnosti s celkovým ročným odberom plynu za predchádzajúci rok **najviac 100 000 kWh**,
5. odberateľ elektriny mimo domácnosti okrem odberateľa elektriny podľa bodu 3, ktorý odoberá elektrinu na prevádzku zariadenia sociálnych služieb zapísaného do registra sociálnych služieb, na prevádzku zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré sú určené na sociálne bývanie podľa osobitného predpisu, alebo na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi v rámci štátom podporovaného nájomného bývania podľa osobitného predpisu,
6. odberateľ plynu mimo domácnosti okrem odberateľa plynu podľa bodu 4, ktorý odoberá plyn na prevádzku zariadenia sociálnych služieb zapísaného do registra sociálnych služieb, na prevádzku zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré sú určené na sociálne bývanie podľa osobitného predpisu, alebo na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi v rámci štátom podporovaného nájomného bývania podľa osobitného predpisu,
7. skupina koncových odberateľov plynu, ktorými sú vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, odoberajúca plyn na výrobu tepla a ohrev teplej úžitkovej vody pre domácnosti, zákonne zastúpená fyzickou osobou alebo právnickou osobou

³ SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0944>

vykonávajúcou správou spoločného tepelného zdroja zásobujúceho bytový dom teplom a teplou úžitkovou vodou,

8. skupina koncových odberateľov elektriny, ktorými sú vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, odoberajúca elektrinu na výrobu tepla a ohrev teplej úžitkovej vody pre domácnosti, zákonne zastúpená fyzickou osobou alebo právnickou osobou vykonávajúcou správou spoločného tepelného zdroja zásobujúceho bytový dom teplom a teplou úžitkovou vodou.

2.1.2 Česko

Zraniteľná osoba je osoba, ktorá vo svojom bydlisku využíva určené zariadenie, ktoré nemôže byť prevádzkované bez nepretržitej dodávky elektrickej energie, ak je jej použitie nevyhnutné na udržanie základných životných funkcií osoby. Typy určených zariadení podľa prvej vety určí vláda dekrétom ako určený prostriedok liečby alebo určený prostriedok kompenzácie chorôb.⁴

Zraniteľný zákazník je:

- a) zraniteľná osoba, ktorá uzavrela zmluvu o dodávke elektrickej energie alebo zmluvu o službách zoskupených dodávok elektriny, alebo
- b) odberateľ, ktorý uzavrel zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o balíku služieb dodávky elektriny, a zraniteľná osoba býva v mieste dodávky, ktorému bola uzavretá dohoda o dodávke elektriny.

Určené odberné miesto je odberné miesto zraniteľného odberateľa, v ktorom má zraniteľná osoba bydlisko a ktoré je pripojené k nízkemu napätiu s hodnotou plánovanej ročnej spotreby elektrickej energie **do 30 000 kWh vrátane**.

Zraniteľný zákazník uplatňuje svoje práva iba k **jednému určenému odbernému miestu**. Samostatne k viacerým určeným odberným miestam ich môže uplatniť iba v prípade, že v nich majú bydlisko rôzne zraniteľné osoby. Pokiaľ zraniteľný zákazník nie je zraniteľnou osobou, vykonáva za zraniteľnú osobu práva a povinnosti podľa písomnej dohody, ktorú tieto osoby medzi sebou uzavru.

Energetický zákon⁵ nedefinuje zraniteľnú osobu ani zraniteľného zákazníka - odberateľa plynu.

Zvláštnymi právami zraniteľného zákazníka sú⁶:

- a. právo na bezplatné písomné upozornenie na neplnenie platobných povinností zo zmluvy minimálne 15 dní pred predpokladaným dňom ukončením zmluvy alebo predpokladaným dňom ukončenia či prerušenia dodávky z dôvodu neoprávneného odberu pre opakované neplnenie platobných povinností;

⁴ Zákon o o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)
https://www.e-sbirka.cz/sb/2000/458?zalozka=text#par_29

⁵ Zákon 469 z dne 20. decembra o podmienkach podnikania a o výkone štátnej správy v energetických odvetviach a zmene niektorých zákonov
<https://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-20-prosince-2023-kterym-se-meni-zakon-c-4582000-sb-o-podminkach-podnikani-a-o-vykonu-statni-spravy-v-energetickych-odvetvich-a-o-zmene-nekterych-zakonu-energeticky-zakon-ve-zmeni-pozdejsich-predpisu-a-dalsi-souvisejici-zakony-25112.html>

⁶ <https://www.epravo.cz/top/clanky/ochrana-zranitelneho-zakaznika-v-oblasti-dodavek-energii-118296.html>

- b. právo na bezplatné adresné upozornenie na obmedzenie či prerušenie dodávky elektriny z dôvodu plánovaných prác na zariadení distribučnej sústavy alebo v jeho ochrannom pásme minimálne 15 dní vopred;
- c. právo na bezplatné adresné upozornenie na obmedzenie či prerušenie dodávky z dôvodu vzniku a odstraňovania poruchy na zariadení distribučnej sústavy;
- d. právo na uzavretie zmluvy o združených službách dodávky elektriny s dodávateľom, ktorý je dodávateľom poslednej inštancie vo vnútri vymedzeného distribučného územia, v ktorom sa nachádza určené odberné miesto, v prípade, že nemá zabezpečenú dodávku elektriny, po dobu 3 mesiacov;
- e. právo na bezplatné adresné upozornenie na ukončenie doby platnosti potvrdenia minimálne 2 mesiace vopred.

2.1.3 Maďarsko

V Maďarsku je definícia zraniteľného odberateľa stanovená predovšetkým v zákone č. [LXXXVI z roku 2007](#) o elektrickej energii a zákone č. [XL z roku 2008](#) o dodávke plynu. Tieto zákony obsahujú ustanovenia týkajúce sa ochrany zraniteľných odberateľov elektrickej energie a plynu, tvoria právny rámec, ktorý zabezpečuje ochranu zraniteľných odberateľov, a zároveň zaväzuje energetické spoločnosti, aby zaobchádzali so zraniteľnými odberateľmi s osobitnou starostlivosťou a ohľadom na ich špecifickú situáciu. Zákony zároveň ukladajú povinnosť energetickým spoločnostiam poskytovať osobitnú ochranu týmto zraniteľným skupinám, napríklad formou informovania o dostupných podpore alebo možnostiach úpravy splátkových kalendárov v prípade nedoplatkov.

Zraniteľný odberateľ je fyzická osoba, ktorá v dôsledku svojich sociálnych alebo zdravotných podmienok alebo situácie vyžaduje osobitnú ochranu v súvislosti s dodávkou elektrickej energie a plynu. Za zraniteľného odberateľa sa považuje osoba, ktorá má nárok na špeciálne podmienky dodávky elektrickej energie alebo plynu vzhľadom na svoj zdravotný stav, vek alebo sociálnu situáciu, je oprávnená na znížené ceny alebo špeciálne tarify a má právo na ochranné opatrenia pri ohrození dodávok elektriny alebo plynu.⁷

Je dôležité poznamenať, že tieto právne ustanovenia môžu byť rozšírené aj o ďalšie konkrétne podmienky a opatrenia na základe vykonávacích predpisov alebo ďalších právnych predpisov. Na základe toho môžu byť zraniteľným odberateľom poskytované osobitné výhody, ako sú napríklad zľavy na ceny elektriny alebo ochrana pred odpojením od dodávok v prípade platobnej neschopnosti.

2.1.4 Poľsko

V Poľsku je definícia zraniteľného odberateľa zakotvená v právnych predpisoch, ktoré upravujú ochranu spotrebiteľov, najmä v súvislosti s dodávkami elektriny a plynu.

⁷ 2007. évi LXXXVI. törvény a villamos energiáról <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700086.tv>, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0800040.tv>

Zraniteľný odberateľ elektriny a plynu je v zmysle [zákona o energetike z 10. apríla 1997](#) definovaný ako osoba, ktorej bol priznaný príspevok na bývanie podľa osobitného predpisu. Zraniteľný odberateľ môže požiadať dodávateľa elektriny alebo plynu o uplatnenie podporného programu voči pohľadávkam po lehote splatnosti a bežným pohľadávkam za elektrinu alebo plyné palivá alebo poskytnuté služby (ďalej len „podporný program“), a to predložením kópie rozhodnutia o priznaní príspevku na bývanie v zmysle osobitného predpisu z 21. júna 2001 o príspevkoch na bývanie.

Zraniteľný odberateľ elektriny má nárok na paušálny príspevok na energie. Výška energetického príspevku je ročne najviac 30 % súčinu limitu spotreby elektriny a priemernej ceny elektriny pre odberateľa elektriny v domácnosti vyhlásenej podľa § 23 ods. 2 písm. d) bodu 18 zákona o energetike.

Energetický príspevok je poskytnutý domácnostiam, ktoré spĺňajú určité príjmové kritériá a majú trvalý pobyt v nehnuteľnosti, ktorá je napojená na elektrickú sieť

Výška limitu je nasledovná:

- 1) 900 kWh za kalendárny rok - pre domácnosť prevádzkovanú jednou osobou;
- 2) 1250 kWh za kalendárny rok - pre domácnosť, ktorú tvoria 2 až 4 osoby;
- 3) 1500 kWh za kalendárny rok - pre domácnosť pozostávajúcu z 5 a viac osôb.

Minister zodpovedný za energetiku oznámi do 30. apríla každého roka prostredníctvom oznámenia v Úradnom vestníku Poľskej republiky „Monitor Polski“ výšku príspevku na energie na nasledujúcich 12 mesiacov, pričom zohľadní finančné prostriedky stanovené na tento účel v zákone o rozpočte.

2.1.5 Rakúsko

V Rakúsku je zraniteľný odberateľ definovaný [§7 ods. 1 Spolkového zákona z roku 2023](#), ktorým sa vydáva spolkový zákon o regulácii elektroenergetiky (ElWG) a spolkový zákon o definícii energetickej chudoby na účely štatistickej evidencie a určenia cieľových skupín pre podporné opatrenia (EnDG) a ktorým sa mení a dopĺňa zákon o kontrole energetiky.

Zraniteľná domácnosť alebo *domácnosti s nízkymi príjmami* je domácnosť, ktorej čistý príjem nepresahuje o viac ako 12 % referenčnú sadzbu⁸ stanovenú na poskytovanie kompenzačného príspevku pre jednu alebo viacčlennú domácnosť.

Oprávnené domácnosti sú domácnosti, ktorých čistý príjem domácnosti nepresahuje o viac ako 12 % dvojnásobok referenčnej sadzby stanovenej na poskytovanie kompenzačného príspevku pre jednočlennú alebo viacčlennú domácnosť.

Čistý príjem je súčtom všetkých príjmov v peňažnej hodnote alebo peňažnej hodnote po náhrade strát a znížený o zrážky stanovené zákonom. Pri určovaní čistého príjmu sa nezohľadňujú dôchodky obetí vojny, dôchodky armádnych dôchodkov, sociálne dôchodky obetí, dôchodky obetí trestných činov, ako aj úrazové dôchodky a príspevok na starostlivosť.

⁸ V roku 2024 je smerná sadzba pre slobodných 1 217,96 eura a pre manželské páry a páry v registrovanom partnerstve je to 1 921,46 eura. Štandardná sadzba pre osamelých ľudí sa v roku 2024 zvýši o korekčný faktor (1,09). Ostatné orientačné sadzby a čiastka navýšenia pre deti sa tiež zvyšujú pomocou opravného faktora.

<https://www.sozialministerium.at/Themen/Soziales/Sozialversicherung/Pensionsversicherung/Ausgleichszulage-und-Pensionsbonus.html>

2.1.6 Nemecko

V Nemecku neexistuje jednotná právna definícia „zraniteľného odberateľa“ tak, ako je to v niektorých iných krajinách. Nemecký právny rámec však obsahuje viacero opatrení a ustanovení na ochranu spotrebiteľov energie, ktorí môžu byť zraniteľní, najmä v prípade neplatenia účtov za energie alebo pri hrozbe energetickej chudoby.

Zákon o energetickom hospodárstve („[Energiewirtschaftsgesetz - EnWG](#)“) obsahuje všeobecné ustanovenia týkajúce sa dodávok energie a práv spotrebiteľov, pričom §41b definuje podmienky odpojenia od elektriny pre odberateľov domácnosti mimo základnej dodávky. Odberatelia v domácnosti musia byť štyri týždne pred plánovaným prerušením dodávky z dôvodu nezaplatenia vhodným spôsobom informovaní o možnostiach, ako sa vyhnúť prerušeniu dodávky, ktoré odberateľovi v domácnosti nespôsobujú dodatočné náklady.

Tieto môžu zahŕňať:

1. ponuky pomoci s cieľom zabrániť prerušeniu dodávok z dôvodu nezaplatenia,
2. systémy predplatenia,
3. informácie o energetických auditoch,
4. informácie o službách energetického poradenstva,
5. alternatívne platobné plány kombinované s dohodou o odklade,
6. odkaz na možnosti štátnej podpory minimálneho sociálneho zabezpečenia,
7. dlhové poradenstvo⁹.

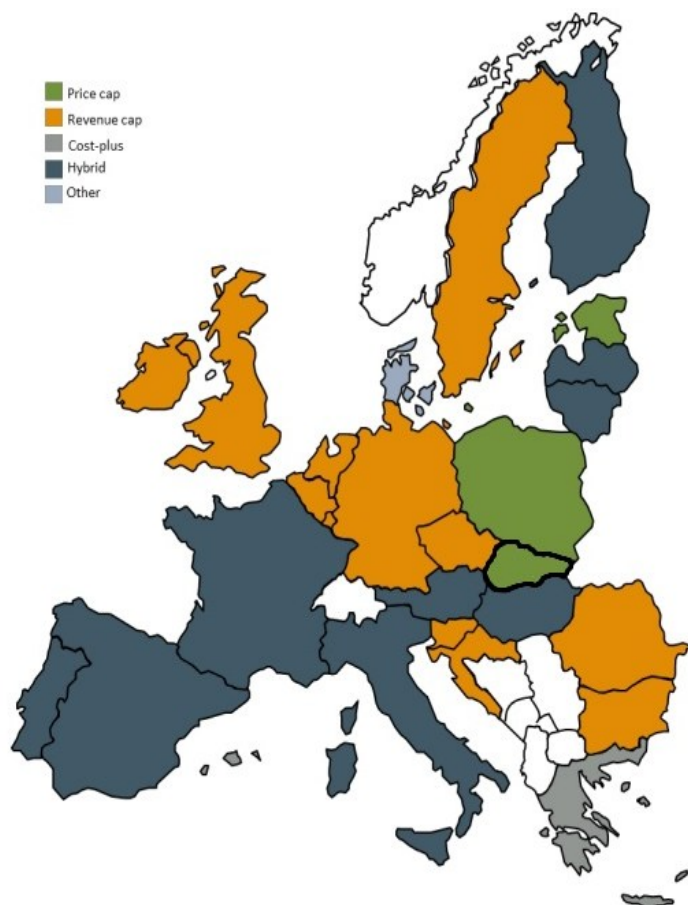
⁹ Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz - EnWG),
https://www.gesetze-im-internet.de/enwg_2005/BJNR197010005.html

3. Porovnanie prístupu k regulácii dodávky elektriny a plynu v členských štátoch

V krajinách Európskej únie sa v sektore energetiky používajú rôzne metódy regulácie cien, pričom každá krajina môže implementovať systém, ktorý najlepšie zodpovedá jej trhovým podmienkam a energetickým potrebám.

Obdobne ako je možné nájsť rozdielnosti v oblastiach regulácie sieťových odvetví, aj regulačné metódy v sieťových odvetviach používané v Európskej únii sú odlišné. Spôsoby regulácie možno rámcovo rozdeliť na modely regulácie motivujúce regulované subjekty k produkčnej efektívnosti, možno sumárne nazvať stimulačným resp. motivačným spôsobom regulácie („incentive based regulation“), reprezentovaným napríklad reguláciami „price-cap“ modelmi. Opakom je nestimulačný spôsob regulácie, využívajúci napríklad „cost-plus“ reguláciu alebo „rate of return“ reguláciu. Európska komisia primárne podporuje využívanie stimulačných metód regulácie, z aplikácie ktorých by v konečnom dôsledku mali profitovať aj spotrebitelia. Stimulačné metódy postupne nahrádzajú metódy, ktoré regulované subjekty nemotivujú zlepšiť ich investičnú a prevádzkovú efektívnosť.

Na obrázku sú znázornené prístupy, ktoré v súčasnosti využívajú rôzne vnútroštátne regulačné orgány.

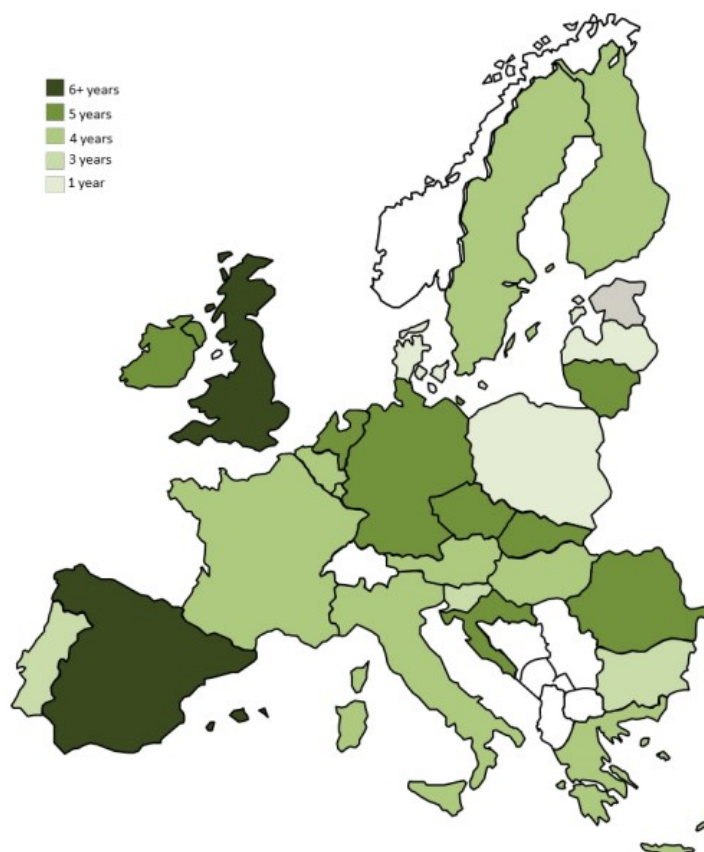

Z uvedených údajov vyplýva niekoľko kľúčových zistení:

- najčastejšie používanou metodikou je „revenue cap“, ktorá sa používa približne v polovici krajín EÚ (celkovo 13),
- ďalším najbežnejším prístupom je hybridný prístup - používa sa v deviatich krajinách a takmer vždy ide o obmedzenie príjmov na prevádzkové výdavky a náklady plus na kapitálové výdavky. Hybridné prístupy zahŕňajúce určitú kombináciu vyššie uvedených prístupov,
- jedna krajina využíva reguláciu nákladov a zisku, zatiaľ čo dve krajiny používajú reguláciu cenových stropov a iné mechanizmy.¹⁰

¹⁰ https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/Consultant%20Report.pdf

Podobne ako na Slovensku, aj v krajinách Európskej únie sa štátna regulácia v sieťových odvetviach vykonáva v rámci tzv. regulačných období. Doba trvania regulačného obdobia je v jednotlivých krajinách rôzna, preferovaná je dĺžka 3 až 5 rokov, no existujú krajiny, v ktorých regulačné obdobie trvá aj kratší časový úsek, napr. vo Fínsku a Slovinsku 2 roky, v Grécku a Švédsku schvaľujú tarify každoročne.¹⁰⁾

Nižšie uvedené hodnotenie sa zameriava na metódy price cap a revenue cap, keďže hybridné formy regulácie vykazujú prvky týchto režimov v závislosti od skutočného návrhu a kombinácie použitých prístupov. Výber medzi mechanizmami regulácie príjmov nie je jednoznačný a je pravdepodobné, že bude závisieť od okolností v danej krajine/sektore a tiež od váhy, ktorú rôznym cieľom prikladajú vnútroštátne regulačné orgány a iné zainteresované strany.

Zhrnutie hodnotenia hlavných princípov regulácie je uvedené v tabuľke 1:

Tabuľka 1

	Revenue cap	Price cap	Hybrid	Cost-plus/RoR
Produktivita	✓✓ Zníženie nákladov maximalizuje zisk	✓✓ Zníženie nákladov maximalizuje zisk	✓ Zníženie nákladov môže maximalizovať zisk, ale stimul je tlmený v závislosti od hybridnej konštrukcie (napr. môže sa vzťahovať len na opex)	✗ Žiadne silné stimuly na minimalizáciu nákladov

Dynamická účinnosť¹¹	✓ Môže byť v súlade s maximalizáciou zisku, ale aj s motiváciou odkladať investície	✓ Zmiešané stimuly - inovácie, ktoré znižujú budúcu priepustnosť, sa neodporúčajú, ale stimuluje sa uspokojovanie a rozširovanie dopytu	✓ Zmiešané stimuly - v závislosti od hybridného dizajnu sa zobrazia funkcie ostatných modelov	✓ zmiešané stimuly - žiaden silný stimul pre minimalizáciu nákladov, ale v súlade s rozšíreným pokrytím služieb
Alokačná účinnosť¹²	✓ Všeobecne sa spája s pasívnejšími cenovými stratégiami, ale je tiež v súlade s riadením dopytu	✓ Teoreticky poskytuje väčšie stimuly pre efektívnu tvorbu cien, ale nie je v súlade s riadením dopytu	✗ Stimuly závisia od hybridného dizajnu, ale pravdepodobne nebudú také vysoké ako v prípade čistých príjmov alebo cenové limity	✗ Žiadne silné stimuly pre efektívnu tvorbu cien alebo riadenie dopytu
Rozdelenie objemového rizika	✓✓ Riziko, ktoré znášajú užívatelia siete (čo je v súlade s prevahou fixných nákladov v oblasti prepravy plynu)	✗ Riziko prenesené na regulovaný podnik, hoci prevádzkovateľ prenosovej sústavy má malú schopnosť riadiť objemové riziko v krátkodobom horizonte	neisté	✓ Zdieľanie rizika medzi regulovanou spoločnosťou a užívateľmi siete - ak objem ovplyvňuje náklady, riziko sa prenáša na užívateľov (a naopak)
Rozdelenie rizika nákladov	✓✓ Odchýlky v nákladoch vo všeobecnosti znáša regulovaný podnik	✓✓ Odchýlky v nákladoch vo všeobecnosti znáša regulovaný podnik	✓ zmiešané vplyvy v závislosti od konštrukcie (napr. rozdiely v nákladoch na prevádzku znáša firma, ale rozdiely v investičných nákladoch znášajú používatelia siete)	✗ Rozdiely v nákladoch sa v plnej miere prenášajú na používateľov siete
Stabilita taríf	✓ Tarify sa menia v závislosti od objemu (aby sa zachovali príjmy), takže sú nestále, ale môžu sa časom vyrovnáť.	✓ Tarify sú stabilné v rámci regulačného obdobia, ale medzi regulačnými obdobiami môže dôjsť k postupným zmenám, keď sa opätovne predpokladajú objemy.	✗ Zmiešané vplyvy, ale volatilita bude pravdepodobne vyššia ako pri príjmových a cenových stropoch (najmä v prípade, že kapitálové výdavky predstavujú náklady plus).	✗ Tarify budú pravdepodobne volatilné vzhľadom na to, že úzko súvisia s variabilitou nákladov

Režimy založené na stimuloch (revenue cap a price cap) poskytujú teoreticky oveľa silnejšie stimuly na minimalizáciu nákladov ako režimy cost-plus/RoR a riziko akýchkoľvek odchýlok v nákladoch prenášajú na prevádzkovateľa prenosovej sústavy, a nie na používateľov siete, čo je v súlade s efektívnym rozdelením rizika (ak sú náklady kontrolovateľné).

Vplyv na dynamickú a alokačnú efektívnosť je nejednoznačný, pričom rôzne kontrolné mechanizmy poskytujú zmiešané stimuly (každý iného typu), hoci otázky alokačnej efektívnosti sú v súčasnosti priamo regulované prostredníctvom ustanovení o štruktúre taríf v Tarifnom poriadku pre plynárenské siete EÚ.

Príjmové stropy dosahujú dobré výsledky v súvislosti s objemovým rizikom, avšak existuje riziko spojené aj s vyššou nestabilitou taríf (hoci v praxi sa to dá zvládnuť prostredníctvom mechanizmov vyrovnávania príjmov). Režimy založené na stimuloch (najmä price cap) podliehajú regulačným zásahom, ale ani režimy nákladov a zisku nie sú voči zásahom imúnne, vzhľadom na tendenciu zvyšovať kapitálovú základňu (a teda aj výnosy).¹⁰⁾

¹¹ dynamická efektívnosť sa týka produktívnej efektívnosti počas určitého časového obdobia, optimálnej miery inovácií a investícií na zlepšenie výrobných procesov, ktoré pomáhajú znižovať dlhodobé krivky priemerných nákladov.

¹² stav v ekonomike, kedy nie je možné produkovať viac jedného statku bez toho, aby sa neznížila produkcia iného statku.

3.1.1 Slovensko

Nadväzujúc na 5. regulačné obdobie, úrad v 6. regulačnom období aplikuje metódu regulovaného cenového stropu, tzn. metódu „**price-cap**“.

Základom metódy „**price-cap**“ je regulácia pomocou cenového stropu, limitu. Základom pre jej aplikáciu je stanovenie pevnej tarify, maximálnej ceny za regulované činnosti na celé regulačné obdobie, čím však nie je dotknuté právo regulovaného subjektu požiadať o zmenu cenového rozhodnutia v prípade, ak sa preukázateľne zmenia vstupné parametre pôvodného cenového konania. Určením cenového limitu ustanovuje regulátor cenovú hladinu na dlhšie časové obdobie a regulovaným subjektom tak vytvára príležitosť, aby si ponechali zisk, ktorý dosiahnu, pokiaľ sa budú správať efektívne a optimalizujú svoje prevádzkové náklady. Konkrétny spôsob vykonávania cenovej regulácie pre jednotlivé činnosti v sieťových odvetviach, podliehajúce cenovej regulácii, určí regulačný úrad v príslušnej regulačnej vyhláške.

Regulácia pomocou cenového limitu je teda stimulačným spôsobom regulácie, ceny prispôbujú podľa indexu cenového stropu, ktorý reflektuje celkovú mieru inflácie v ekonomike, efektivitu spoločnosti a infláciu cien vstupov, pričom určením cenového limitu ustanovuje regulátor cenovú hladinu za jednotku na dlhšie časové obdobie a regulovaným subjektom tak vytvára príležitosť, aby si ponechali zisk, ktorý dosiahnu, pokiaľ sa budú správať efektívne a zredukujú svoje náklady.

3.1.2 Česko

Energetický regulační úrad (ERÚ) vypracúva Zásady cenovej regulácie s cieľom vytvoriť podmienky pre transparentné, predvídateľné a dlhodobu stabilné prostredie v energetike v súlade so zákonom o energetike. Metodika cenovej regulácie Elektroenergetického dátového centra (ďalej len „EDC“) na roky 2024 a 2025 je súčasťou *Zásad cenovej regulácie na regulačné obdobie 2021 - 2025* pre sektory elektroenergetiky a plynárenstva, pre činnosti organizátora trhu s elektrinou a plynom a pre povinne nakupujúcich, avšak, vzhľadom na dátum vydania EDC, je táto metodika platná od jej vydania v roku 2024 do 31. decembra 2025.

Na reguláciu EDC úrad určil uplatňovanie metódy **revenue cap**. Na určené parametre regulačného vzorca sa budú každoročne uplatňovať ďalej opísané zásady. Regulačné faktory, ktorých platnosť končí od V. regulačného obdobia, budú kompenzované počas VI. regulačného obdobia v súlade s postupmi platnými pre V. regulačné obdobie.

Regulácia činností operátora trhu je oddelená pre sektory elektrickej energie a plynu. V sektore elektriny sú samostatne regulované činnosti súvisiace so zúčtovaním odchýlok, činnosti súvisiace s organizáciou trhu, činnosti súvisiace s vyplácaním a správou podpory pre obnoviteľné zdroje elektriny (OZE) a činnosti súvisiace so správou záruk pôvodu. V prípade sektora plynu, najmä vzhľadom na nízke objemy obchodovaného plynu (v porovnaní s obchodovanou elektrinou), nie je oddelená regulácia činností súvisiacich so zúčtovaním odchýlok a organizáciou trhu. Operátor trhu vykonáva aj činnosť poskytovania údajov z evidencie obchodných transakcií pre sektor elektriny aj pre sektor plynu. Počas piateho regulačného obdobia je prípustné, aby sa vzhľadom na dynamické prostredie, v ktorom operátor trhu pôsobí, začala regulácia ďalších činností, ktoré nie sú uvedené vyššie. V nadväznosti na vyššie uvedené oddelenie regulácie jednotlivých činností v elektroenergetike sa upravilo aj regulačné vykazovanie a údaje

za jednotlivé činnosti sa tak vykazujú samostatne. V regulačnom výkazníctve za sektor plynu sa činnosti zúčtovania odchýlok a organizácie trhu tiež vykazujú samostatne.

Tabuľka 2 Kľúčové predpisy regulačného rámca v Česku ¹³:

		plyn PPS	plyn PDS	elektrina PPS	elektrina PDS
Trhová štruktúra	Prevádzkovatelia siete/sústavy	1	3 regionálne 68 lokálnych	1	4 regionálne 248 lokálnych
	Dĺžka siete	4 059 km	62 306 km	5 848 km	248 210 km
	Vlastníctvo	Súkromné vlastníctvo	Súkromné a lokálne verejné vlastníctvo	verejné vlastníctvo	Súkromné a lokálne verejné vlastníctvo
Všeobecný rámec	Regulačný úrad	Energetický regulačný úrad (ERU, www.eru.cz)			
	Metóda regulácie	Stimulačná regulácia/ revenue cap, price cap	Stimulačná regulácia/price cap		
	Regulačné obdobie	5 rokov, súčasné regulačné obdobie 2021 - 2025			
	Východiskový rok pre regulačné obdobie	Pre každý regulovaný rok sa oprávnený základ nákladov určuje na základe skutočných nákladov za posledné tri ukončené referenčné roky, napr. regulovaný rok 2023 je založený na nákladoch na roky 2019 - 2021			
	Hlavné prvky pre určenie povolených príjmov	Oprávnené náklady, oprávnené odpisy, RAB, WACC			
Miera návratnosti	Legislatívny rámec	Zákon č. 458/2000 o podmienkach podnikania a štátnej správy v energetických odvetviach a o zmenách v niektorých zákonov (zákon o energetike), Verejné oznámenie č. 195/2015 o cenovej kontrole v plynárenstve		Zákon č. 458/2000 o podmienkach podnikania a štátnej správy v energetických odvetviach a o zmenách v niektorých zákonov (zákon o energetike), Verejné oznámenie č. 194/2015 o cenovej kontrole elektroenergetike	
	Typ WACC	Nominálne, WACC pred zdanením			
	Určenie miery výnosnosti vlastného kapitálu	Súčet nominálnej bezrizikovej sadzby a rizikovej prémie			
	Miera návratnosti vlastného kapitálu pred zdanením	9.54% = (2.04 + 6.54 * 0.87) / (1 – 0.19)		9.78% = (2.04 + 6.54 * 0.9) / (1 – 0.19)	
	Použitie miery návratnosti	Celá RAB sa vynásobí WACC. Pri stanovení nominálneho WACC pred zdanením sa použil pomer D/E 48,89/51,11		Celá RAB sa vynásobí WACC. Pri stanovení nominálneho WACC pred zdanením sa použil pomer D/E 48,92/51,08	
Regulačná báza aktív	Komponenty RAB	Dlhodobý majetok, nedokončené investície, prenajatý majetok, žiadny prevádzkový kapitál			
	Regulácia hodnoty aktív	RAB vychádza z prehodnotených hodnôt aktív uvedených do prevádzky do roku 2005 (alebo 2006 - závisí od odvetvia energetiky) a na historických hodnotách aktív uvedených do prevádzky v roku 2006 (alebo 2007 - závisí od odvetvia energetiky) a neskôr. Tieto hodnoty aktív sa zaznamenávajú v ročných finančných výkazoch RAB úpravy			
	RAB úpravy	Úprava je podobná výpočtu čistej účtovnej hodnoty (NBV) (investícia - odpisy). RAB sa tiež každoročne upravuje individuálnym koeficientom, ktorý zabezpečuje vyrovnanie RAB a NBV aktív v roku 2025.			
Odpisy	Metóda	Straight line			
	Pomer odpisy	Budovy 2%, potrubia 2,5 %, čerpadlá a kompresory 5 %	Prevádzkovateľ prenosovej sústavy pre elektrickú energiu vypočíta odpisy v súlade s národným účtovníctvom štandardov	Budovy 2%, nadzemné vedenia a káble 2,5 %, veľmi vysoké napätie (VVN) transformátory 4 %, stredné napätie (VN) a transformátory nízkeho napätia (NN) 3,3 %, meracie zariadenia 6,6 %	
	Predpoklad	100 % odpisov sa použije na určenie povolených príjmov			

¹³ <https://www.ceer.eu/wp-content/uploads/2024/04/RFR23-Main-report.pdf>

3.1.3 Maďarsko

V Maďarsku sa, rovnako ako na Slovensku, uplatňuje tzv. motivačná regulácia – price cap, Cenový strop pre prevádzkovateľov sietí je stanovený na začiatku štvorročného regulačného obdobia a vypočítava sa z oprávnených nákladov (prevádzka a údržba, odpisy, kapitálové náklady (RAB vynásobené WACC) a sieťových strát a prenášanej alebo distribuovanej energie. Oprávnené náklady sa určujú prostredníctvom podrobného preskúmania nákladov. RAB a odpisy sa počítajú z indexácie účtovnej hodnoty a očakávanej životnosti aktív.

Tabuľka 3 Kľúčové predpisy regulačného rámca v Maďarsku

		plyn PPS	plyn PDS	elektrina PPS	elektrina PDS
Trhová štruktúra	Prevádzkovatelia siete/sústavy	1	11	1	6
	Dĺžka siete	5.889 km	84.917 km	4.896 km	167.796 km
	Vlastníctvo	Súkromné vlastníctvo	2 – vlastníctvo štát 9 – súkromné vlastníctvo	štátne vlastníctvo	2 – vlastníctvo štát 4 – súkromné vlastníctvo
Všeobecný rámec	Regulačný úrad	Maďarský regulačný úrad pre energetiku a verejné služby (MEKH, www.mekh.hu)			
	Metóda regulácie	Price cap			
	Regulačné obdobie	4 roky, súčasné RO - 10/2021– 9/2025		4 roky, súčasné RO 2021-2024	
	Východiskový rok pre regulačné obdobie	2022	2023	2023	
	Hlavné prvky pre určenie povolených príjmov	Povolené príjmy sú zložené z OPEX, CAPEX, odpisov (všetky upravené tak, aby zohľadňovali o infláciu), faktor zlepšovania efektívnosti pre OPEX (CPI-X)	Povolené príjmy sú pozostávajú z OPEX, CAPEX, odpisov (všetky upravené tak, aby zohľadňovali o infláciu), faktor zlepšenia efektívnosti pre OPEX (CPI-X)	Hybridný model	Hybridný model
Miera návratnosti	Legislatívny rámec	Zákon č. 40 z roku 2008 o ZP – Nariadenie komisie 2017/460 (NC TAR)	Zákon č. 40 z roku 2008 o zemnom plyne	Zákon č. 86 z roku 2007 o elektrine	
	Typ WACC	Skutočný stav pred zdanením			
	Určenie miery výnosnosti vlastného kapitálu	Súčet reálnej bezrizikovej sadzby a rizikovej prémie (beta vlastného kapitálu vynásobená trhovou rizikovou prémieu)			
	Miera návratnosti vlastného kapitálu pred zdanením	3.96% = 0.46+0.62+4.40*0.65)/(1-0.09)			4.38% = (1.08+4.40*0.66)/(1-0.09)

	Použitie miery návratnosti	WACC sa vynásobí celou hodnotou RAB na výpočet návratnosti kapitálu	
Regulačná báza aktív	Komponenty RAB	Hmotný majetok	Dlhodobý majetok
	Regulácia hodnoty aktív	Sieťové aktíva: amortizovaná reprodukčná hodnota. Nesieťový majetok: historické náklady	
	RAB úpravy	Aktíva základného roka sa každoročne upravujú pomocou upraveného indexu spotrebiteľských cien a roku t-1	Majetok základný rok sú každoročne upravované pomocou CPI a rokom t-1 investície mínus odpisy mínus poplatky za pripojenie
Odpisy	Metóda	Straight line	
	Pomer odpisy	Závisí od doby životnosti majetku typ: plynovod 50 rokov, kompresorová stanica 20 rokov, čerpacia stanica plynu 30 rokov	Závisí od typu aktíva. Pomer medzi 2,5 % a 7 %, napr. vedenia a káble ~2,5 %, stanice ~3,33%
	Predpoklad	Na základe očakávanej životnosti	Na základe očakávanej životnosti

3.1.4 Poľsko

Právny rámec regulácie prenosu a distribúcie plyných palív a elektriny tvorí zákon o energetike a nariadenia ministra hospodárstva/energetiky o podrobných podmienkach štruktúrovania a výpočtu taríf a o podrobných podmienok prevádzky prenosovej sústavy.

Subjekty, ktoré sa zaoberajú prepravou a distribúciou (plynu aj elektriny), musia mať platné povolenie a fakturujú na základe taríf schválených prezidentom URE (Urząd Regulacji Energetyki). Podľa článku 47 zákona o energetike tarify stanovujú regulované subjekty a predkladajú ich na schválenie prezidentovi URE, ktorý ich schváli alebo zamietne v prípade, že tarifa nebola stanovená v súlade s ustanoveniami článkov 44 až 46 zákona o energetike. Vo všeobecnosti musia tarify za prepravu a distribúciu plynu pokrývať oprávnené náklady na vykonávanie regulovanej činnosti (stanovené ex ante) a oprávnenú návratnosť vloženého kapitálu. Okrem toho sa musí zohľadniť ochrana záujmov odberateľov pred neodôvodnenou výškou cien a poplatkov. Povolené alebo cieľové príjmy v prípade taríf za plynárenské siete pozostávajú z plánovaných primeraných OPEX, odpisov, miestnych daní a iných poplatkov, nákladov na straty plynu a návratnosti vloženého kapitálu. Pri výpočte WACC na roky 2017 a 2018 sa použila fiktívna miera zadlženosti 25/75, resp. 30/70, zatiaľ čo pred rokom 2017 sa použila skutočná WACC, odvodená z poslednej auditovanej účtovnej závierky regulovaného subjektu. Podľa metodiky WACC pre prevádzkovateľov plynárenských sietí na roky 2019 - 23 sa podiel dlhu každoročne zvyšuje o štyri percentuálne body počnúc úrovňou 34 % v roku 2019.

Tabuľka 4 Kľúčové predpisy regulačného rámca v Poľsku

		plyn PPS	plyn PDS	elektrina PPS	elektrina PDS
Trhová štruktúra	Prevádzkovatelia siete/sústavy	1	1 hlavný subjekt a 51 lokálnych PDS	1	185 lokálnych PDS
	Dĺžka siete	12.475 km	150.499 km	16.000 km	800.000 km
	Vlastníctvo	štátne	Nepriame štátne, verejné a súkromné	štátne	Verejný, čiastočne verejný a súkromné
Všeobecný rámec	Regulačný úrad	Urząd Regulacji Energetyki (www.ure.gov.pl) - URE			
	Metóda regulácie	Revenue cap	Náklady na služby s prvkami revenue cap	Náklady na služby s prvkami revenue cap	Zmiešané (náklady na služby s prvkami revenue cap a prvkami kvality regulácie kvality)
	Regulačné obdobie	Kalendárny rok	12 mesiacov	Kalendárny rok	Kalendárny rok
	Východiskový rok pre regulačné obdobie	Rok predchádzajúci roku predloženia sadzobníka na schválenie, pre ktoré je k dispozícii auditovaná účtovná závierka		Rok predchádzajúci roku predloženia sadzobníka na schválenie, pre ktoré je k dispozícii auditovaná účtovná závierka	
	Hlavné prvky pre určenie povolených príjmov	Oprávnené prevádzkové výdavky, odpisy, miestne dane a iné poplatky, náklady na straty plynu a návratnosť vloženého kapitálu	Oprávnené prevádzkové výdavky, odpisy, miestne dane a iné poplatky, náklady na straty plynu, priebežné náklady a návratnosť vloženého kapitálu	Návratnosť kapitálu a OPEX, odpisy, dane z nehnuteľností, straty, náklady na udržanie štandardov kvality a spoľahlivosti súčasných dodávok elektriny súvisiacich so systémom	Návratnosť kapitálu (určená aj faktormi regulácie kvality) a OPEX, odpisy, dane z nehnuteľností, straty a priebežné náklady
Miera návratnosti	Legislatívny rámec	Zákon o energetike a nariadenia ministra energetiky			
	Typ WACC	EÚ legislatíva	-	-	-
	Určenie miery výnosnosti vlastného kapitálu	$C_{equity\ pre-tax}=(Risk-free\ rate+\beta_{equity}*equity\ risk\ premium)(1-corporate\ tax\ rate)$		$(Risk-free\ rate+\beta_{equity}*equity\ risk\ premium)(1-corporate\ tax\ rate)$	
	Miera návratnosti vlastného kapitálu pred zdanením	6.563% ¹⁴ = (2.058%+0.724*4.50%)/(1-19%)		7.835%=(2.727%+0.724*5%)/(1-19%)	
	Použitie miery návratnosti	V povolených príjmoch URE zahŕňa RoC = WACC * RAB			
Regulačná báza aktív	Komponenty RAB	Dlhodobý hmotný majetok v užívaní a nehmotný majetok s odpočítaním majetku financovaného z dotácie		Dlhodobý majetok, nedokončený majetok, nehmotný majetok	
	Regulácia hodnoty aktív	Nastavenie pre každú tarifu		Prehodnotené aktíva	
	RAB úpravy	Úpravy návratnosti kapitálu zahrnutého do povolených príjmov sú možné pri výpočte sadzieb		ročne	ročne
Odpisy	Metóda	Straight line			
	Pomer odpisy	Ekonomická životnosť (EUL) je stanovená podľa požiadaviek zákona o účtovníctve pre príslušné skupiny dlhodobého majetku. Približná EUL pre kompresory je päť rokov, meracie stanice 15 rokov, potrubia a budovy 40 rokov.		Ekonomická životnosť (EUL) je stanovená podľa požiadaviek zákona o účtovníctve pre príslušné skupiny dlhodobého majetku. Pre transformátory a rozvodne je ekonomická životnosť 30 - 40 rokov.	
	Predpoklad	Zložka povolených príjmov			

¹⁴ Hodnota zahrnutá do výpočtu tarify prevádzkovateľa prepravnej siete pre plyn na rok 2023.

3.1.5 Nemecko

¹⁵Neexistuje jeden ideálny regulačný prístup pre regulované odvetvia. To je dôvod, prečo regulačný úrad v Nemecku – „Bundesnetzagentur“ neustále vyhodnocuje reguláciu stimulov spolu s priemyselnými združeniami, prevádzkovateľmi sietí, používateľmi siete a zainteresovanými politickými predstaviteľmi. Bundesnetzagentur navyše prispôbuje administratívne postupy novému vývoju a navrhuje zmeny rámca.

Ústrednou úlohou Bundesnetzagentur je vytvoriť predpoklady pre fungujúcu hospodársku súťaž na dodávateľských a odberateľských trhoch oddelením a reguláciou energetických a plynárenských sietí. Regulačná úloha Bundesnetzagentur zahŕňa zabezpečenie nediskriminačného prístupu k sieti a kontrolu sadzieb využívania siete vybraných spoločnosťami dodávajúcimi energiu. Rozsah úloh zahŕňa aj dohľad nad praktikami narušajúcimi hospodársku súťaž a monitorovanie predpisov týkajúcich sa oddelenia sieťových oblastí a systémovej zodpovednosti prevádzkovateľov dodávateľských sietí.

Legislatívny rámec pre reguláciu sieťových taríf zahŕňa [nariadenie o stimulačnej regulácii](#) (ARegV) a [nariadenia o poplatkoch za elektrickú a plynárenskú sieť](#) (StromNEV / GasNEV). Základný ekonomický princíp motivačnej regulácie je založený na simulácii konkurencie a na motivácii prevádzkovateľa siete riadiť svoju prevádzku lepšie a nákladovo efektívnejšie ako porovnateľní prevádzkovatelia sietí v iných regiónoch.

Základným prvkom stimulačnej regulácie je regulačné obdobie piatich rokov. Bundesnetzagentur a regulačný úrad federálnych štátov¹⁶ vopred určia maximálny príjem, ktorý môže prevádzkovateľ siete počas týchto piatich rokov každoročne získať. Počas regulačného obdobia sú skutočné náklady prevádzkovateľa siete oddelené od jeho výnosov. Stanovením pevnej sumy príjmov má prevádzkovateľ siete motiváciu zvyšovať produktivitu a znižovať náklady s cieľom zvýšiť svoje potenciálne zisky alebo znížiť možné straty. Ak sa prevádzkovateľovi siete podarí znížiť náklady pod stanovenú výšku výnosov, môže si dodatočný zisk ponechať počas regulačného obdobia ako bonus za obzvlášť hospodárne hospodárenie. Zníženie nákladov sa tak dosiahne bez toho, aby vládna agentúra musela vopred vydať podrobné pokyny špecifické pre jednotlivé spoločnosti k jednotlivým nákladovým položkám. Tlak na znižovanie nákladov je vytváraný štruktúrou stimulačnej regulácie a v procese vytvára stimuly pre inovácie, ktoré následne uľahčujú dodatočné znižovanie nákladov.

Aj prevádzkovateľ siete môže dosahovať zisk, ak jeho náklady presne zodpovedajú stanoveným výnosom. Dôvodom je skutočnosť, že miera návratnosti investovaného kapitálu je zahrnutá do povoleného príjmu. Ako ukázali skúsenosti, v sektore, ktorý je tradične monopolne štruktúrovaný, existuje potenciál na zvýšenie efektívnosti a v priebehu času sa môže uplatniť zníženie povolených príjmov. Tým sa zabezpečí, že dosiahnuteľné a neskôr dosiahnuté ciele zvýšenie efektívnosti sa rozdelí medzi prevádzkovateľa siete a užívateľov siete už počas regulačného obdobia.

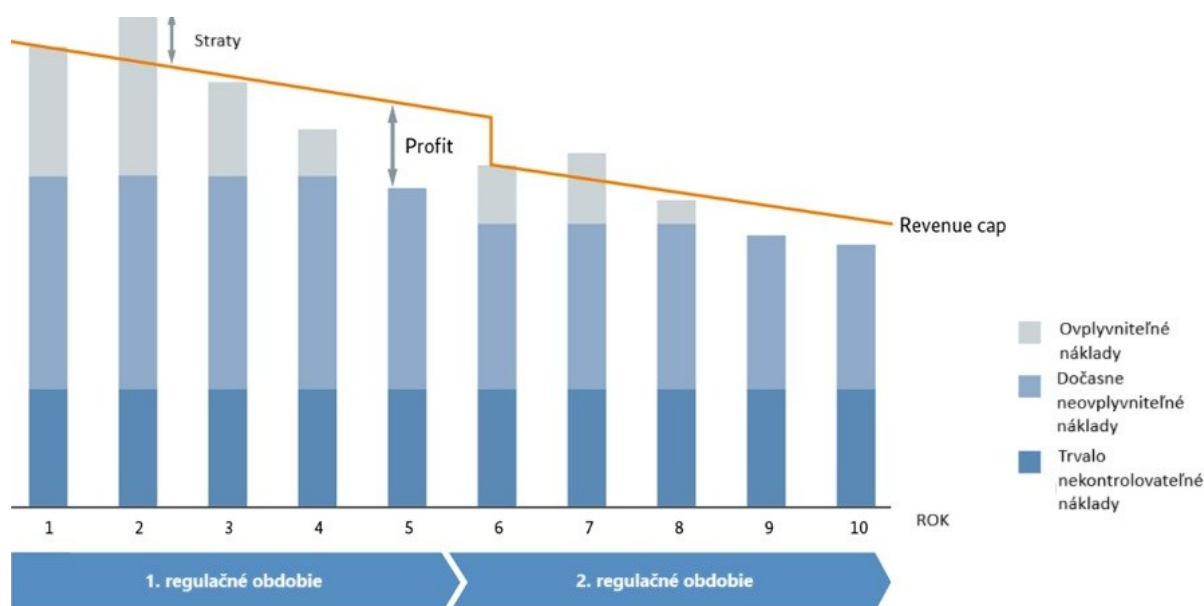
Strop výnosov pre jednotlivého prevádzkovateľa siete v prvom roku regulačného obdobia vychádza zo skutočných nákladov tohto konkrétneho prevádzkovateľa siete. Horná hranica príjmov je znázornená žltou čiarou. V každom roku regulačného obdobia môžu byť skutočné

¹⁵ www.Bundesnetzagentur.de

¹⁶ vzťahuje sa len na regulačný orgán federálnych štátov, ktoré nesúhlasili s delegovaním právomocí na Bundesnetzagentur

náklady prevádzkovateľa siete vyššie alebo nižšie ako strop príjmov. Ak sú náklady vyššie, výsledkom je strata, ako v tomto prípade v druhom roku prvého regulačného obdobia. Ak sú náklady nižšie ako stanovený strop, výsledkom je zisk, ako v tomto prípade v piatom roku prvého regulačného obdobia. Tento stimul spúšťa proces podobný zostupným krokom: náklady, ktoré prevádzkovateľ siete zníži za jeden rok, poskytujú základ pre ďalší strop príjmov, ktorý zase poskytuje stimul na ďalšie zvyšovanie efektívnosti – rovnako ako v prípade spoločností na konkurenčnom trhu. Celkovým výsledkom v takomto ideálnom prípade je, že stropy príjmov sa časom znižujú. Hneď po odstránení existujúcich neefektívností vyplývajúcich napríklad z nadmernej administratívy je možné dosiahnuť ďalšie zvýšenie efektívnosti napr. použitím inovatívnych riešení.

Nasledujúci obrázok znázorňuje účinok regulácie založenej na stimuloch; z dlhodobého hľadiska sa znižujú stropy príjmov a nákladov, a tým aj poplatky pre používateľov siete.

Hlavné nástroje motivačnej regulácie v Nemecku:

1. Hodnotenie nákladov – určenie základnej úrovne nákladov

Východiskový bod pre stanovenie príjmových stropov a následne sieťových poplatkov je založený na skutočných nákladoch každého prevádzkovateľa siete. Pred začiatkom regulačného obdobia regulačné orgány určia základnú úroveň použitú na stanovenie stropu výnosov. To sa vykonáva prostredníctvom kontroly nákladov vykonávanej v súlade s ustanoveniami nariadení o sieťových poplatkoch. Všetci prevádzkovatelia sietí – bez ohľadu na ich veľkosť – podliehajú týmto kontrolám nákladov. Stanovená základná úroveň platí počas celého regulačného obdobia. Každá kontrola nákladov sa koná v predposlednom kalendárnom roku pred začiatkom nového regulačného obdobia. Vychádza z ročných finančných výkazov prevádzkovateľov za posledný celý finančný rok, ktorý sa v nariadení o regulácii stimulov (ARegV) označuje ako „základný rok“. Toto je jediný spôsob, ako zabezpečiť, aby sa preskúmania nákladov zakladali na spoľahlivých obchodných údajoch, no zároveň to znamená, že každý strop príjmov je stanovený na základe údajov o nákladoch starých dva roky.

2. Návratnosť investície s podmienkami

Každý, kto investuje do obchodnej spoločnosti, očakáva návratnosť vloženého kapitálu, ktorá je konkurencieschopná a odráža riziká špecifické pre dané odvetvie. Tento výnos je zvyčajne regulovaný prostredníctvom trhu v závislosti od každého konkrétneho odvetvia priemyslu a všeobecnej úrovne úrokových sadzieb. Ak rovnováha medzi rizikom investície a potenciálnym ziskom nie je správna, žiadne investície sa neuskutočnia. Keďže však prevádzkovatelia sietí – na základe svojho prirodzeného monopolu – nepodliehajú týmto trhovým mechanizmom, ale stále potrebujú životne dôležité investície do infraštruktúry, mieru návratnosti vlastného kapitálu určuje regulátor. Bundesnetzagentur vypočítava mieru návratnosti použitého kapitálu pre každé regulačné obdobie, ktorá odráža súvisiace riziká a aktuálne podmienky na finančných trhoch .

3. Porovnávanie efektívnosti

V bežnom hospodárskom sektore konkurencia stimuluje spoločnosti, aby fungovali efektívne. Keďže prevádzkovatelia sietí nečelia konkurencii, úlohou motivačnej regulácie je „simulovať“ hospodársku súťaž a poskytovať stimuly na zvýšenie efektívnosti.

Nákladovú efektívnosť prevádzkovateľov sietí možno určiť iba porovnaním spoločností medzi sebou a nie pohľadom na náklady len jednej spoločnosti samostatne. Preto je výpočet regulovaných príjmov doplnený o benchmarking efektívnosti. Bundesnetzagentur vykonáva svoje národné **porovnávanie efektívnosti** na základe odhadnutých nákladov pred začiatkom každého nového regulačného obdobia. **Benchmarking prebieha samostatne pre elektrinu a plyn, ako aj pre prevádzkovateľov distribučných sústav a prevádzkovateľov prenosových sústav** . Kľúčom je, aby sa prijal prístup porovnávania celkových nákladov, ktorý rovnako zohľadňuje kapitálové a prevádzkové náklady.

Benchmarking nezohľadňuje žiadne náklady, ktoré prevádzkovateľ siete nemôže kontrolovať, ako napríklad náklady na používanie siete proti prúdu. [V časti 11 nariadenia o stimulačnej regulácii](#) (ARegV) sú uvedené náklady, ktoré sa považujú za nekontrolovateľné.

Efektívnosť prevádzkovateľa siete nemožno určiť len na základe absolútnej úrovne nákladov prevádzkovateľa. Náklady uznané ako nevyhnutné na prevádzku siete je skôr potrebné posúdiť vo vzťahu k dodávateľským záväzkom prevádzkovateľa. Operátor môže napríklad fungovať mimoriadne efektívne, aj keď sú sieťové poplatky operátora vyššie ako u iných – je to jednoducho tak, že okolnosti operátora sú iné. To je dôvod, prečo porovnávanie efektívnosti určuje relatívnu nákladovú efektívnosť každého operátora v porovnaní s inými operátormi, berúc do úvahy jednotlivé úlohy zásobovania. Operátori sietí sa porovnávajú iba medzi sebou. Referenčnou hodnotou je vždy existujúci prevádzkovateľ energetickej siete a nie spoločnosť pôsobiaca v skutočne konkurenčnom sektore, akým je automobilový priemysel.

4. Individuálne dodávateľské záväzky prevádzkovateľov distribučných sústav sú zohľadnené pomocou tzv. **štrukturálnych parametrov**, ako:

- počet výstupných a meracích bodov,
- dĺžka podzemných a nadzemných vedení,
- ročné špičkové zaťaženie a
- obsluhovaná oblasť.

Ako výsledok benchmarkingu efektívnosti je pre každého prevádzkovateľa siete určená individuálna úroveň efektívnosti. Zoznam prevádzkovateľov a ich úrovne účinnosti je zverejnený na webovej stránke Bundesnetzagentur .

5. Nastavenie limitov príjmov

Strop výnosov pre každého operátora je stanovený na základe základnej úrovne nákladov operátora a úrovne jeho efektívnosti.

Základné náklady sú rozdelené na:

- *trvalo nekontrolovateľné náklady*,
- *všeobecne kontrolovateľné náklady* .

Úroveň efektívnosti sa aplikuje na *všeobecne kontrolovateľné náklady* , aby sa vytvoril blok efektívnych a blok neefektívnych kontrolovateľných nákladov. Prevádzkovateľ je povinný v priebehu regulačného obdobia postupne znižovať len neefektívne kontrolovateľné náklady. Regulačný úrad vydáva úradné oznámenie o povolených výnosoch v každom roku regulačného obdobia; toto znamená koniec tohto kroku procesu. Výška schválených príjmov nie je všeobecne upravovaná. Systém však poskytuje flexibilitu, aby mohol primerane reagovať na zmeny, napríklad v trvalo nekontrolovateľných nákladoch. Ak dôjde v priebehu regulačného obdobia k zmene niektorej z nekontrolovateľných nákladových položiek, je možné upraviť strop výnosov.

6. Úprava príjmových stropov pre investície do expanzie

Rozpočet vyplývajúci z tohto stanoveného stropu príjmov, ktorý má prevádzkovateľ siete k dispozícii, zahŕňa aj výnosy na účely financovania potrebných investícií prostredníctvom odpisov kapitálových aktív. Prevádzkovateľ siete môže použiť tieto prostriedky podľa vlastného uváženia. Takéto prostriedky môžu byť napríklad reinvestované do vybavenia, ktoré sa má nahradiť, môžu byť použité v opatreniach prevádzkového riadenia alebo môžu byť rozdelené ako zisk. Nariadenie o regulácii stimulov (ARegV) nevyžaduje, aby prevádzkovatelia reinvestovali prostriedky do náhradných opatrení. ARegV však dáva k dispozícii prevádzkovateľom sietí prostriedky na interné financovanie prostredníctvom vyššie uvedeného mechanizmu.

Ak má operátor stabilnú štruktúru siete a stále má kladné odpisy zariadení, investície do výmeny v rámci regulačného obdobia možno financovať z takzvanej „základnej sumy“ bez toho, aby sa priamo upravoval strop príjmov a bez toho, aby mal operátor nejaké nevýhody. jeho návratnosť vlastného kapitálu. Ak sa naopak dodávateľské povinnosti operátora výrazne zmenia, čo zahŕňa investície do rozšírenia siete alebo reštrukturalizácie, musí mať operátor tiež možnosť upraviť strop príjmov v priebehu regulačného obdobia. V opačnom prípade by sa nové aktíva posudzovali až pri ďalšom hodnotení nákladov a prevádzkovateľ siete by bol schopný refinancovať kapitálové náklady vyplývajúce z investícií do rozšírenia v nasledujúcom regulačnom období. V tomto prípade výnosy z príjmového stropu nemusia byť dostatočné na pokrytie nových investícií operátora. Na zohľadnenie mimoriadnych výdavkov, ktoré nespádajú pod bežnú prevádzku prevádzkovateľa siete, stanovuje vyhláška **investičné opatrenie pre prevádzkovateľov plynárenských a elektrických prenosových sústav a PDS 110 kV a faktor expanzie pre prevádzkovateľov distribučných sietí** . Oba nástroje umožňujú prevádzkovateľom

sietí získať upravený strop výnosov, aby pokryli náklady na investície do expanzie už počas regulačného obdobia.

7. Kompenzácia výkyvov objemu prostredníctvom regulačného účtu

Regulačný účet bol pôvodne vytvorený na vyrovnanie neistôt predpovedí v dôsledku výkyvov objemu spôsobených najmä poveternostnými podmienkami. Keďže sieťoví operátori zakladajú svoje sieťové poplatky na predpovediach budúceho objemu predaja energie, ktorý je zase ovplyvnený rôznymi faktormi (napríklad: teplota, ekonomická aktivita), často existujú rozdiely medzi vytvorenými príjmami a stropom príjmov. Tieto rozdiely sa prejavia na konci každého roka a sú zaúčtované na takzvaný regulačný účet na päťročné obdobie. To zbavuje regulovaných prevádzkovateľov objemového rizika. Operátori s kolísavým objemom predaja môžu rozdeliť svoje sieťové náklady medzi skutočne predané objemy. V piatom a poslednom roku každého regulačného obdobia sa zisťuje zostatok za predchádzajúce štyri roky a zohľadňuje sa v stropoch príjmov na nasledujúce regulačné obdobie. Zostatok sa vyrovnáva rovnomerne počas nového regulačného obdobia formou pripočítania alebo odpočtu z príjmového stropu. Regulačný účet je tiež určený ako nástroj na **predchádzanie veľkým výkyvom sieťových poplatkov** a tým na **zvýšenie predvídateľnosti a spoľahlivosti plánovania pre podniky a používateľov siete**.

8. Regulácia kvality

Regulácia cien, nákladov a príjmov – akokoľvek potrebná – nesmie ohroziť bezpečnosť dodávok energie. Pravidlá zamerané na zabezpečenie **kvality dodávok** sú preto kľúčovou súčasťou regulačného režimu založeného na stimuloch. Existuje všeobecné riziko, že prevádzkovatelia sietí neinvestujú do svojich sietí alebo nevykonávajú iné opatrenia na udržanie alebo zlepšenie kvality dodávok, aby ušetrili náklady. Aby sa tomu zabránilo, zákon o energetike (EnWG) a nariadenie o stimulačnej regulácii (ARegV) ustanovujú zavedenie regulácie kvality prostredníctvom prvku kvality vo vzorci na stanovenie stropov príjmov. Výsledkom je, že operátorom, ktorých siete mali v minulých rokoch nadpriemernú úroveň kvality, sa k stropu pripočíta čiastka, zatiaľ čo prevádzkovateľom, ktorých siete mali pomerne nízku úroveň kvality, sa čiastky odpočítajú (systém bonusov/pokút).

Kvalita dodávky sa určuje pomocou troch kritérií:

- spoľahlivosť siete
- výkon siete
- kvalitu služieb

Štvrtým kritériom, ktoré sa nepripisuje kvalite dodávok, ale ktoré ju do určitej miery ovplyvňuje, je **technická bezpečnosť dodávok**. Podľa nariadenia o stimulačnej regulácii sa pri regulácii kvality používajú iba dve z týchto štyroch kritérií – spoľahlivosť siete a výkonnosť siete. Prvok kvality je v súčasnosti určený výpočtom ukazovateľov spoľahlivosti siete na základe prerušení dodávky dlhších ako tri minúty. Prevádzkovatelia sietí, ktorí sa zúčastňujú na zjednodušenom postupe, sú z výpočtov vylúčení. V súčasnosti neexistuje regulácia kvality pre prevádzkovateľov plynárenských sietí.

Tabuľka 5 Kľúčové predpisy regulačného rámca v Nemecku

		plyn PPS	plyn PDS	elektrina PPS	elektrina PDS
Trhová štruktúra	Prevádzkovatelia siete/sústavy	16	~700	4	~870
	Dĺžka siete	~42.500	~530.000	~37.000	~1.900.000
	Vlastníctvo	Hlavne súkromní investori, nepriame verejné vlastníctvo	Súkromné a miestne verejné vlastníctvo	Hlavne súkromní investori, nepriame verejné vlastníctvo	Súkromné a miestne verejné vlastníctvo
Všeobecný rámec	Regulačný úrad	Bundesnetzagentur (BNetzA), www.bnetza.de	BNetzA a federálne štátne orgány v závislosti od veľkosti a oblasti siete	Bundesnetzagentur (BNetzA), www.bnetza.de	BNetzA a federálne štátne orgány v závislosti od veľkosti a oblasti siete
	Metóda regulácie	Motivačná regulácia - Revenue cap			
	Regulačné obdobie	5 ročné, 2023-2027		5 ročné (2019-2023)	
	Východiskový rok pre regulačné obdobie	Rok 2023 východiskový pre nové regulačné obdobie			
	Hlavné prvky pre určenie povolených príjmov	Nekontrolovateľné a kontrolovateľné náklady, referenčná hodnota efektívnosti TOTEX, všeobecná inflácia a sektorový faktor produktivity, nestále náklady	Nekontrolovateľné a kontrolovateľné náklady, referenčná hodnota efektívnosti TOTEX ¹⁷ , bonus za efektívnosť, všeobecná inflácia a sektorový faktor produktivity, nestále náklady	Nekontrolovateľné a kontrolovateľné náklady, referenčná hodnota efektívnosti TOTEX, všeobecná inflácia a sektorový faktor produktivity, nestále náklady	-
Miera návratnosti	Legislatívny rámec	EnWG, ARegV, GasNEV		EnWG, ARegV, StromNEV	
	Typ WACC	WACC sa nepoužíva			
	Určenie miery výnosnosti vlastného kapitálu	Súčet nominálnej bezrizikovej sadzby a rizikovej prémie (trhová riziková prémie vynásobená rizikovým faktorom beta plus dodatočná kompenzácia rizika) vynásobený faktorom dane z príjmov právnických osôb		Súčet nominálnej bezrizikovej sadzby a rizikovej prémie (trhová riziková prémie vynásobená rizikovým faktorom beta) vynásobený faktorom dane z príjmov právnických osôb	
	Miera návratnosti vlastného kapitálu pred zdanením	5.07% = (0.74+(3.7*0.81+0.395))*1.226		6.91% = (2.49+3.8*0.83)*1.225	
	Použitie miery návratnosti	Poskytnuté na existujúci majetok maximálne do výšky 40 % pripísaného potrebného obchodného majetku. Akýkoľvek dostupný vlastný kapitál v kapitálovej štruktúre nad túto hodnotu bude podliehať inej úrokovej sadzbe vlastného kapitálu			
Regulačná báza aktív	Komponenty RAB	Dlhodobý majetok, prevádzkový kapitál, nedokončený majetok			
	Regulácia hodnoty aktív	Zachovanie čistej hodnoty obchodného majetku aktivovaného pred 1. januárom 2006, reálne zachovanie kapitálu obchodného majetku od 1. januára 2006			
	RAB úpravy	Vyhláškou definované investície po základnom roku, napr. rozšírenie, vedú k úprave nekontrolovateľných nákladov, a teda aj hornej hranice príjmov.	Investície do nových aktív po základnom roku viedli k úprave CAPEX. Nerozlišuje sa medzi nahradením a vylepšením alebo rozšírením	Vyhláškou definované investície po základnom roku, napr. rozšírenie, vedú k úprave nekontrolovateľných nákladov, a teda aj hornej hranice príjmov.	Investície do nových aktív po základnom roku viedli k úprave CAPEX. Nerozlišuje sa medzi nahradením a vylepšením alebo rozšírením
Od pisy	Metóda	Straight line			
	Pomer odpisy	Závisí od typu aktíva. Pomer medzi 1,5 % a 4 %, napr. vedenia a káble ~2 %, stanice ~4 %.			

¹⁷ Total expenditure = celkové výdavky

3.1.6 Rakúsko

Regulačný systém prevádzkovateľov distribučných sústav elektriny na piate regulačné obdobie trvá päť rokov, počnúc 1. januárom 2024 a končiac 31. decembra 2028. Rovnako ako Česko a Nemecko, aj v Rakúsku sa pre reguláciu uplatňuje metóda **revenue cap**.

Rakúsky regulačný úrad e-control vydal dokument „Regulačná politika pre piate regulačné obdobie pre prevádzkovateľov distribučných sústav 1. januára 2024 - 31. decembra 2028“

Tento dokument opisuje regulačný systém na piate regulačné obdobie pre prevádzkovateľov distribučných sústav. V porovnaní so štvrtým regulačným obdobím došlo k určitým úpravám. Týkajú sa predovšetkým nasledujúcich oblastí:

- Zavedenie systému potenciálne premenlivých parametrov - možno predpokladať, že právny rámec pre prevádzkovateľov distribučných sústav sa v priebehu regulačného obdobia zmení. Aby bolo možné zohľadniť zmeny v úlohách prevádzkovateľov distribučných sústav elektriny v oblasti dodávok počas regulačného obdobia a umožniť flexibilitu regulačného systému v tomto prípade, predpokladá sa napríklad možnosť zohľadniť nový faktor rozšírenia,
- Zavedenie nákladovo neutrálneho a symetrického návrhu výnosu závislého od účinnosti bez zohľadnenia minimálnej účinnosti. Tým sa má zabezpečiť vyvážené rozdelenie výnosov závislých od účinnosti. Zároveň sa vytvára silnejší stimulačný účinok na zvýšenie efektívnosti pre tie spoločnosti, ktoré sú pod minimálnou efektívnosťou,
- Aktualizácia všeobecného cieľa produktivity,
- Úprava zloženia cenového indexu sieťových operátorov (NPI). V porovnaní so štvrtým regulačným obdobím teraz NPI dopĺňa index cien stavebných prác (CPI) ako aproximácia vývoja priemerných cien nákladov na údržbu. Aktualizovali sa aj váhy indexov,.
- Zavedenie predlžovania časového oneskorenia t-2 v NPI, najmä vzhľadom na súčasný mimoriadny vývoj inflácie. Roll-up časového oneskorenia sa bude zohľadňovať od roku 2025 prostredníctvom regulačného účtu, a preto sa prvýkrát premietne do stanovenia poplatkov od 1. januára 2026,
- Ukončenie prirážky k váženým priemerným nákladom na kapitál (WACC) od štvrtého regulačného obdobia,
- Aktualizácia WACC a zavedenie oddelenej analýzy starých a nových aktív. Cieľom zavedenia samostatného zohľadnenia WACC pre nové investície je umožniť financovanie a realizáciu vhodných a potrebných investícií do infraštruktúry z hľadiska bezpečnosti siete a dodávok, ako aj dekarbonizácie, najmä v kontexte meniacich sa úrokových sadzieb. Tento nový systém zabezpečí investičné stimuly. Zároveň zabráni tomu, aby sa potrebné nové investície odložili alebo zrušili z dôvodu príliš nízkej WACC.

Tabuľka 6 Kľúčové predpisy regulačného rámca v Rakúsku

Trhová štruktúra		plyn PPS	plyn PDS	elektrina PPS	elektrina PDS
	Prevádzkovatelia siete/sústavy	2	21	2	120
	Dĺžka siete	2.000 km	44.700 km	7.000 km	258.00 km
	Vlastníctvo	Súkromné aj verejné			

Všeobecný rámec	Regulačný úrad	E-Control (www.e-control.at/)			
	Metóda regulácie	Motivačná regulácia – price cap	Motivačná regulácia – revenue cap	Cost-plus	Motivačná regulácia – revenue cap
	Regulačné obdobie	4 roky, 2021-2024	5 rokov, 2023-2027	ročné	5 rokov, 2019-2023
	Východiskový rok pre regulačné obdobie	2022			2021
	Hlavné prvky pre určenie povolených príjmov	Ročný cieľ, zvýšenie WACC pre prevzatie plného objemového rizika, indexované historické amortizované náklady na stanovenie RAB	Skóre efektívnosti a všeobecná kompenzácia produktivity, index cien siete a faktory expanzie, WACC závislé od efektívnosti	Náklady t-2, ročný cieľ, cenový index prevádzkovateľa siete, ex -ante náklady podľa plánu rozvoja siete	Skóre efektívnosti a všeobecná kompenzácia produktivity, index cien siete a faktory expanzie, WACC závislé od efektívnosti
Miera návratnosti	Legislatívny rámec	Zákon o plyne 2011 (GWG 2011)		Zákon o elektrine 2010 (EIWOG 2010)	
	Typ WACC	Investície od roku 2021: nominálne WACC pred zdanením, staré investície zmiešané WACC [reálne náklady na vlastný kapitál (podiel 40%) a nominálne náklady na dlh (podiel 60%)]	Nominálne WACC pred zdanením (podiel vlastného kapitálu 40 %, podiel dlhu 60 %, na určenie nákladov na kapitál sa používa CAPM)		
	Určenie miery výnosnosti vlastného kapitálu	rE = (risk-free rate + levered Beta * market risk premium) / (1 - tax rate) + volume risk premium		rE = (nominal risk-free rate + levered Beta * market risk premium) / (1 - tax rate)	
	Miera návratnosti vlastného kapitálu pred zdanením	8,94 % (reálne pred zdanením, stanovené v roku 2020, vrátane rizikovej prémie za objem vo výške 3,5 %) = (0,26 % + 0,85 * 4,5 %) / (1 - 0,25) + 3,5	Pre RAB do roku 2022: 6,55 % (nominálne pred zdanením, stanovené v roku 2022) = (0,66 % + 0,85 * 5 %) / (1 - 0,25) Pre nové investície uskutočnené v roku 2023: 7,84 % (nominálne pred zdanením, stanovené v roku 2022) = (1,63 % + 0,85 * 5 %) / (1 - 0,25)		8,16 % (nominálne pred zdanením, stanovené v roku 2018, poskytnuté za priemernú efektívnu DSO) = (1,87 % + 0,85 * 5 %) / (1 - 0,25)
	Použitie miery návratnosti	Investície od roku 2021: nominálne WACC * RAB		Nominálne WACC pred zdanením * RAB (účtovné hodnoty)	
Regulačná báza aktív	Komponenty RAB	Nehmotný a dlhodobý majetok, rozlišovanie medzi majetkom do roku 2020 a majetkom od roku 2021	Nehmotný a dlhodobý majetok, účtovné hodnoty	Nehmotný a dlhodobý majetok, účtovné hodnoty a predbežné stanovenie investícií podľa plánu rozvoja siete	Nehmotný a dlhodobý majetok, účtovné hodnoty
	Regulácia hodnoty aktív	Metóda historických nákladov pre dlh a indexovaná metóda historických nákladov pre vlastný kapitál do roku 2020. Na investície, ktoré sa uskutočnia od roku 2021, sa uplatňuje nominálna WACC	Prístup založený na historických nákladoch	Historický a plánovaný nákladový prístup	Prístup založený na historických nákladoch
	RAB úpravy	žiadne	Zohľadňuje sa vývoj RAB počas regulačného obdobia, vedie k zmenám regulovanej základne nákladov	Žiadne, ale každoročné úpravy v dôsledku ročných auditov nákladov	Zohľadňuje sa vývoj RAB počas regulačného obdobia, vedie k zmenám regulovanej základne nákladov
Od pisy	Metóda	Straight line			
	Pomer odpisy	Závisí od typu majetku: vedenia 2-3 %, transformátory 4-5 %, rozvodne 4 %.			

Dvaja rakúski prevádzkovatelia prenosových sústav elektrickej energie sú regulovaní podľa metodiky cost plus. Tieto náklady a objemy sa každoročne kontrolujú s použitím najnovších dostupných nákladov (historických hodnôt). Na transformáciu hodnôt na rok, v ktorom platia tarify, sa pre regulovateľné náklady uplatňuje cenový index prevádzkovateľa siete (NPI), individuálny cieľ efektívnosti (Xind) a všeobecná kompenzácia produktivity (Xgen). V súčasnosti pre jedného prevádzkovateľa prenosovej sústavy individuálny faktor efektívnosti vyplýva z medzinárodného postupu porovnávania E3Grid spoločnosti CEER. V prípade druhého prevádzkovateľa prenosovej sústavy cieľová efektívnosť zodpovedá Xgen z distribučnej siete. Investície uskutočnené podľa desaťročného plánu rozvoja siete (TYNDP) musí schváliť E-Control. Výsledné kapitálové náklady sa uznávajú ex ante. Na staré aktíva sa do roku 2022 uplatňuje WACC vo výške 3,72 % ročne. Na nové investície uskutočnené v roku 2023 sa uplatňuje samostatný WACC vo výške 4,88 %, ktorý bol stanovený na základe aktuálnych údajov z kapitálového trhu. Oddelené zohľadnenie starých a nových aktív vo WACC umožňuje financovanie a realizáciu vhodných a potrebných investícií do infraštruktúry z hľadiska bezpečnosti siete a dodávok (najmä vzhľadom na výrazne sa meniace prostredie úrokových sadzieb) a zároveň chráni zákazníkov v regulovanej oblasti pred neodôvodneným zaťažením nákladmi na financovanie prostredníctvom primeraného úročenia kapitálu použitého na staré aktíva. Primeraná úroková sadzba pre nové investície sa aktualizuje každoročne (na základe 12-mesačného priemeru s dátumom vykazovania 31. augusta), pričom aktualizácia sa týka len úrokovej sadzby pre náklady na dlh a bezrizikovej sadzby pri výpočte úrokovej sadzby vlastného kapitálu. WACC sa poskytujú do roku 2028, aby sa dosiahla synchronizácia s 5. regulačným obdobím prevádzkovateľov distribučných sústav elektrickej energie.

Dodatočné prvky zahrnuté do rámca nákladov a zisku umožňujú spoločnostiam získať bonus, ak sa splnia ex ante stanovené ciele týkajúce sa rôznych trhovo relevantných a prevádzkových úloh. Regulačný účet zabezpečuje, že spoločnosti nenesú žiadne objemové riziko. Rozdiely vyplývajúce z odchýlok medzi plánovanými a skutočnými objemami sa zohľadňujú pri stanovovaní nových taríf v nasledujúcich rokoch.

4. Porovnanie regulovaných cien na Slovensku s deregulovanými cenami v okolitých štátoch

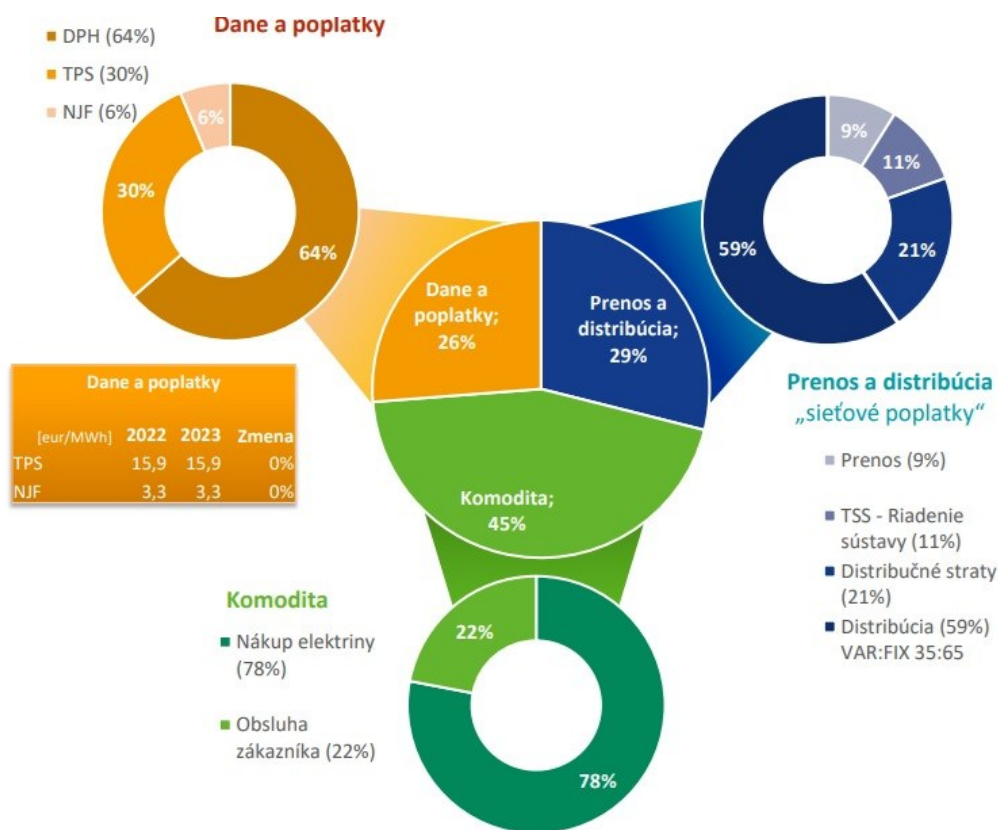
4.1 Cena za dodávku elektriny zraniteľným odberateľom

4.1.1 Slovensko

Proces liberalizácia trhu s elektrickou energiou na Slovensku začal v priebehu roku 2007. Otvorenie trhu vytvorilo konkurenčné prostredie, ktoré pomáhalo regulovať ceny elektriny prirodzene a zrušenie monopolov, ktoré predtým kontrolovali dodávku elektriny. Umožnila spotrebiteľom vybrať si svojho dodávateľa elektriny, čo vedie k zlepšeniu kvality služieb a nižším cenám.

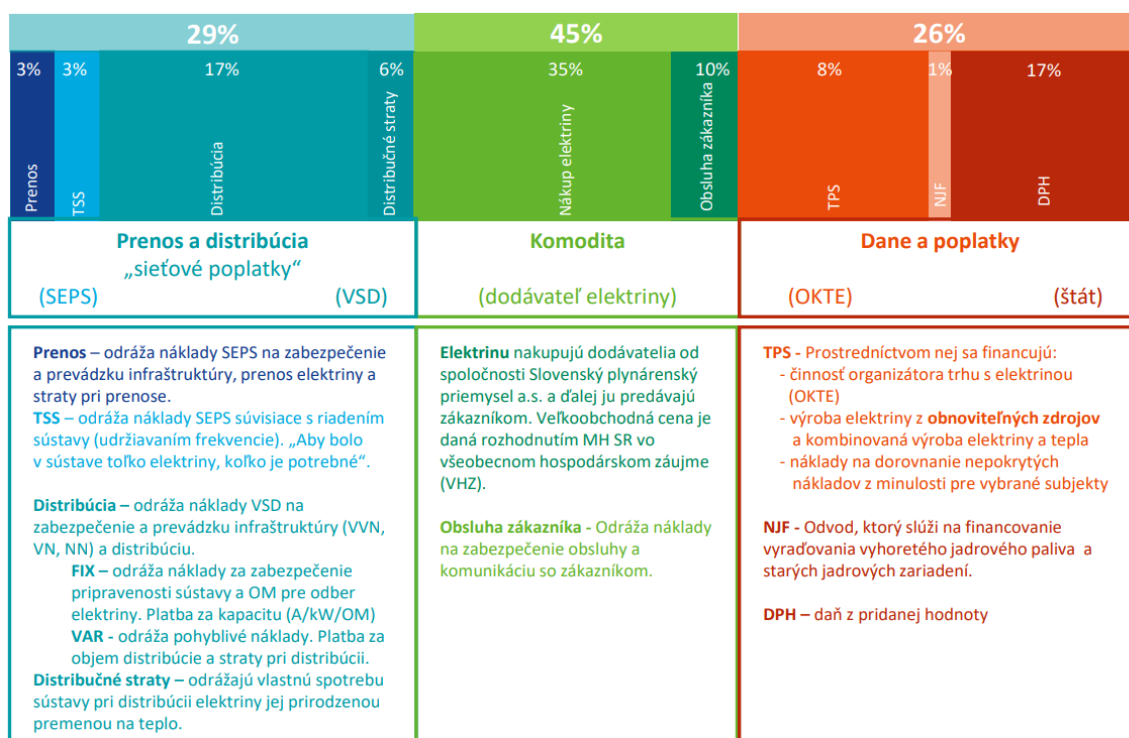
Cena za dodávku elektriny pre zraniteľných odberateľov elektriny je schválená alebo určená úradom a jednotlivé zložky sadziieb sú maximálnymi cenami. Dynamická sadzba je zložená z mesačnej platby za jedno odberné miesto - fixná zložka ceny a z ceny elektriny (závisí od množstva spotrebovanej elektriny na danom odbernom mieste a môže sa vyskytovať ako jedнопásmová cena alebo ako dvojpásmová cena – v nízkom pásme NT a vo vysokom pásme VT) – variabilná zložka ceny¹⁸.

Koncová cena elektriny pre domácnosti v roku 2024 sa skladá z viacerých zložiek¹⁹:

¹⁸ <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2024/154/20240701#paragraf-37.odsek-5>

¹⁹ https://www.vsds.sk/mdoc/dso.L0000.A/doc/Ceny_do_vrecka_2023.pdf

Okrem vyššie uvedených položiek môžu byť odberatelia elektriny zaťažení aj sankciami za nedodržanie technických podmienok (nedodržanie objednanej rezervovanej kapacity, „jalová“ dodávka do siete, nedodržanie účinníka) alebo za nedodržanie platobných podmienok. Tieto sankcie sa však týkajú iba firemných odberateľov, nie domácností.

Ceny za dodávku elektriny zraniteľným odberateľom elektriny – **domácnosti** v členení po jednotlivých sadzbách:

Tabuľka 7

Sadzba DD1	SSE, a.s.	VSE, a.s.	ZSE Energia, a.s.
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,08017	0,08500	0,07300
Mesačná platba za jedno odberné miesto [€/mesiac]	1,50	1,50	1,50

SSE, a.s. - jednopásmová sadzba s nižšou spotrebou elektriny

VSE, a.s. - jednopásmová sadzba pre odberné miesta s nižšou spotrebou elektriny

ZSE, a.s. - jednotarifné odberné miesta, ktoré využívajú sadzbu dodávky pre nižšiu spotrebu elektriny

Tabuľka 8

Sadzba DD2	SSE, a.s.	VSE, a.s.	ZSE Energia, a.s.
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,08017	0,08500	0,08330
Mesačná platba za jedno odberné miesto [€/mesiac]	1,50	1,50	1,50

SSE, a.s. - jednopásmová sadzba s vyššou spotrebou elektriny

VSE, a.s. - jednopásmová sadzba pre odberné miesta s vyššou spotrebou elektriny

ZSE, a.s. - jednotarifné odberné miesta, ktoré využívajú sadzbu dodávky pre vyššiu spotrebu elektriny"

Tabuľka 9

Sadzba DD3	SSE, a.s.		VSE, a.s.		ZSE Energia, a.s.	
	VT	NT	VT	NT	VT	NT
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,08223	0,05350	0,09910	0,06130	0,08970	0,05580
Mesačná platba za jedno odberné miesto[€/mesiac]	1,50		1,50		1,50	

SSE, a.s. - dvojpásmová sadzba s vyššou spotrebou v nízkom pásme bez operatívneho riadenia

VSE, a.s. - dvojpásmová sadzba pre odberné miesta s nižšou spotrebou elektriny

ZSE, a.s. - 2-tarifné meranie pre odberné miesta, ktoré využívajú sadzbu dodávky v pásme VT a NT

Tabuľka 10

Sadzba DD4	SSE, a.s.		VSE, a.s.		ZSE Energia, a.s.	
	VT	NT	VT	NT	VT	NT
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,08223	0,05350	0,09910	0,06130	0,09500	0,06140
Mesačná platba za jedno odberné miesto[€/mesiac]	1,50		1,50		1,50	

SSE, a.s. - dvojpásmová sadzba s operatívnym riadením doby trvania nízkeho pásma s nižšou spotrebou elektriny

VSE, a.s. - dvojpásmová sadzba pre odberné miesta s vyššou spotrebou elektriny

ZSE, a.s. - sadzba s 2-tarifným meraním pre odberné miesta, ktoré využívajú sadzbu dodávky v pásme VT a NT pre akumulčné alebo hybridné elektrické vykurovanie

Tabuľka 11

Sadzba DD5	SSE, a.s.		VSE, a.s.		ZSE Energia, a.s.	
	VT	NT	VT	NT	VT	NT
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,15802	0,0668	0,10190	0,07520	0,10380	0,06900
Mesačná platba za jedno odberné miesto[€/mesiac]	1,50		1,50		1,50	

SSE, a.s. - dvojpásmová sadzba s operatívnym riadením doby trvania nízkeho pásma s elektrickým priamovýhrevným vykurovaním

VSE, a.s. - Dvojpásmová sadzba pre odberné miesta s elektrickým priamovýhrevným vykurovaním

ZSE, a.s. - sadzba s 2-tarifným meraním pre odberné miesta, ktoré využívajú sadzbu dodávky v pásme VT a NT pre priamovýhrevné elektrické vykurovanie alebo iné elektrické spotrebiče na vykurovanie s blokováním

Tabuľka 12

Sadzba DD6	SSE, a.s.		VSE, a.s.		ZSE Energia, a.s.	
	VT	NT	VT	NT	VT	NT
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,16115	0,065	0,10190	0,07520		
Mesačná platba za jedno odberné miesto[€/mesiac]	1,50		1,50			

SSE, a.s. - dvojpásmová sadzba s operatívnym riadením doby trvania nízkeho pásma s tepelným čerpadlom

VSE, a.s. - dvojpásmová sadzba pre odberné miesta s tepelným čerpadlom

ZSE, a.s. - nie je zadefinovaná sadzba

Tabuľka 13

Sadzba DD7	SSE, a.s.		VSE, a.s.		ZSE Energia, a.s.	
	VT	NT	VT	NT	VT	NT
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,09711	0,06730				
Mesačná platba za jedno odberné miesto[€/mesiac]	1,50					

SSE, a.s. - dvojpásmová sadzba s víkendovým režimom bez operatívneho riadenia

VSE, a.s. - nie je zadefinovaná sadzba

ZSE, a.s. - nie je zadefinovaná sadzba

Tabuľka 14

Sadzba DD8	SSE, a.s.		VSE, a.s.		ZSE Energia, a.s.	
	VT	NT	VT	NT	VT	NT
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,12132	0,0426				
Mesačná platba za jedno odberné miesto[€/mesiac]	1,50					

SSE, a.s. - dvojpásmová sadzba s operatívnym riadením doby trvania nízkeho pásma s elektrickým akumulacným vykurovaním a elektrickým akumulacným ohrevom úžitkovej vody

VSE, a.s. - nie je zadefinovaná sadzba

ZSE, a.s. - nie je zadefinovaná sadzba

Ceny za dodávku elektriny zraniteľným odberateľom elektriny – mimo domácnosti v členení po jednotlivých sadzbách:

Tabuľka 15

Sadzba DMP9		SSE, a.s.	VSE, a.s.	ZSE Energia, a.s.
Mesačná platba za jedno odberné miesto	€/mesiac	1,68		1,68
Odbery s minimálnou ustálenou spotrebou, mesačný poplatok za každých aj začatých 10W inšt. príkonu	€/mesiac			1,68

SSE, a.s. - sadzba pre nemerané odbery elektriny

VSE, a.s. - nie je zadefinovaná sadzba

ZSE, a.s. - nemeraný odber

Tabuľka 16

Sadzba DMP10	SSE, a.s.	VSE, a.s.	ZSE Energia, a.s.
Cena za elektrinu €/kWh	0,15159	0,14840	0,14550
Mesačná platba za jedno odberné miesto €/mesiac	1,68	1,68	1,68

SSE, a.s. - sadzba pre verejné osvetlenie

VSE, a.s. - sadzba pre verejné osvetlenie

ZSE, a.s. - sadzba pre verejné osvetlenie

4.1.2 Česko

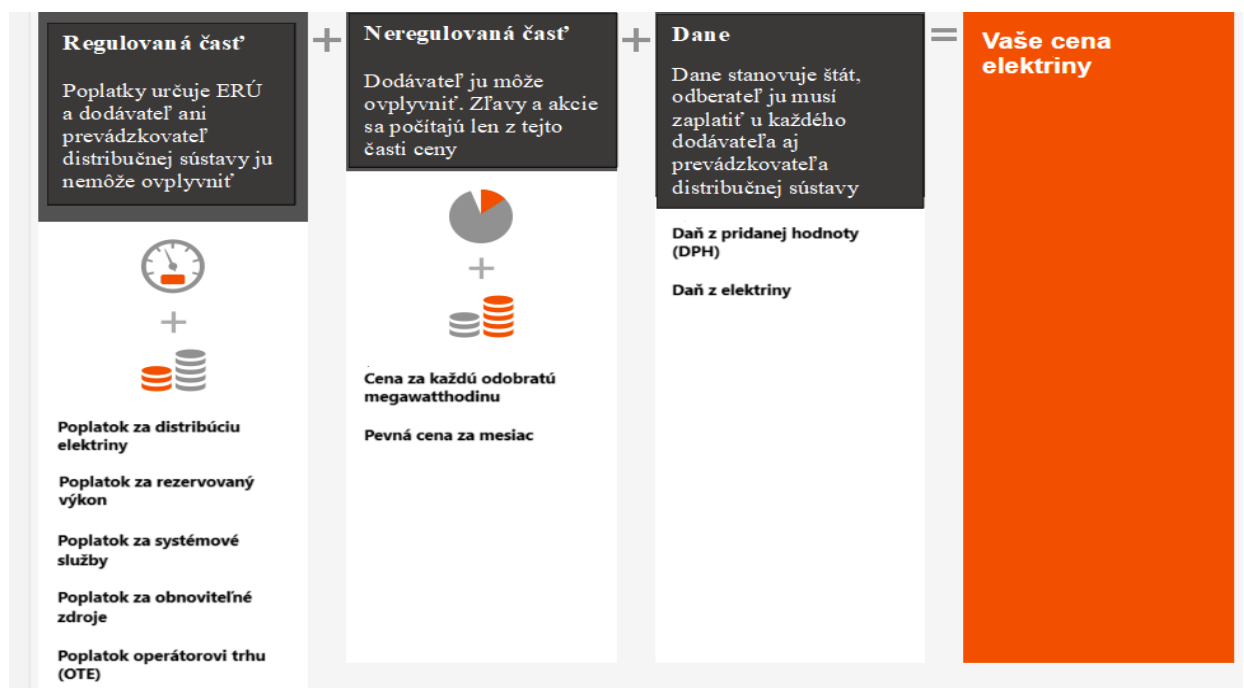
V prípade Českej republiky sa proces liberalizácie týkal trhu s elektrinou, rovnako ako trhu s plynom. Cieľom európskej legislatívy bolo vytvorenie jednotného trhu, ktorý by, okrem iného, mal priniesť zvýšenie efektivity výroby, prenosu, distribúcie, kvality poskytovaných služieb, ale aj bezpečnosti dodávky.

Proces liberalizácie trhu bol rozdelený podľa spotreby koncových odberateľov:

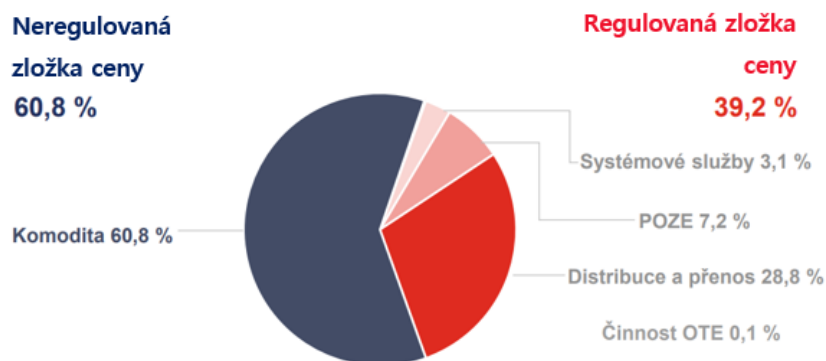
- 1.1.2002 odberatelia s ročnou spotrebou elektriny nad 40 GWh
- 1.1.2003 odberatelia s ročnou spotrebou elektriny nad 9 GWh
- 1.1.2004 všetci odberatelia s priebehovým meraním spotreby elektriny mimo domácnosti
- 1.1.2005 všetci koncoví odberatelia mimo odberateľov v domácnosti
- 1.1.2006 všetci koncoví odberatelia elektriny vrátane odberateľov v domácnosti

Proces liberalizácie trhu s plynom začal 1.1.2005, kedy mohli zmeniť dodávateľa plynu odberatelia, ktorí odoberali viac ako 15 mil.m³ plynu/rok. Tento proces bol ukončený 1.1.2007, kedy mohli zmeniť dodávateľa plynu všetky domácnosti. Výsledkom liberalizácie bol vznik neregulovanej zložky plynu a vznik konkurenčného prostredia medzi dodávateľmi plynu.

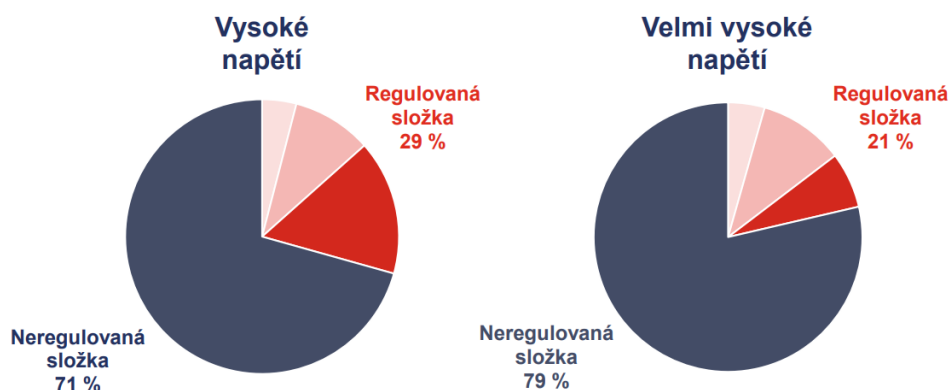
[Cena za elektrinu](#) sa skladá z regulovanej a neregulovanej časti a dane.

[Zložky ceny elektriny](#) na úrovni nízkeho napätia pre domácnosti a malé podniky pre rok 2024

[Zložky ceny elektriny](#) na úrovni vysokého a veľmi vysokého napätia pre priemysel pre rok 2024

Koncová cena elektriny sa skladá z niekoľkých častí:

1. Neregulované zložky ceny elektriny:

- a. cena za spotrebovanú kWh
- b. pevný mesačný poplatok

Cenu za kWh aj fixný poplatok stanovuje dodávateľ v závislosti od ceny, za ktorú je schopný „pre odberateľa“ nakúpiť komoditu na energetickej burze. Tieto platby teda môže odberateľ ovplyvniť výberom svojho dodávateľa. Obe zložky ceny sú definované v cenníku podľa zvolenej tarify a adresy odberného miesta.

2. Regulované zložky ceny elektriny:

- c. cena za množstvo distribuovanej elektriny (za kWh spotrebovanej elektriny)
- d. Cena za prepravu elektriny a údržbu elektrickej siete zo strany distribútora.
- e. poplatok za systémové služby (za kWh spotrebovanej elektriny, ČEPS a.s., 100 % štátny podnik),
- f. poplatok za údržbu národnej prenosovej sústavy .
- g. poplatok za rezervovaný výkon (fixný mesačný poplatok). Mesačný poplatok za rezervovaný výkon závisí od príkonu hlavného ističa.
- h. príspevok na podporované zdroje (podľa príkonu hlavného ističa, obmedzený vyššie podľa kWh spotrebovanej elektriny). Dotujú sa najmä výrobcovia „zelenej elektriny“.
- i. poplatok za služby operátora trhu (fixný mesačný poplatok, OTE, a.s., 100 % vo vlastníctve štátu). Ide o poplatok za sprostredkovanie činností účastníkov trhu s energiou.

Ide o platby, ktoré sa platia distribútorovi elektriny, operátorovi trhu a štátu. Tieto platby reguluje Úrad pre reguláciu sieťových odvetví prostredníctvom tzv. cenových rozhodnutí. Ceny závisia od oblasti, v ktorej sa nachádza domácnosť. Výšku týchto poplatkov nemôže ovplyvniť výber svojho dodávateľa.

3. Dane

- **Daň z elektriny**, je rovnaká pre všetkých odberateľov a predstavuje 1,13 €/MWh.
- **DPH**, pričom od dane je oslobodená „ekologická“ elektrina (slnečná, veterná, geotermálna, vodná alebo z biomasy)

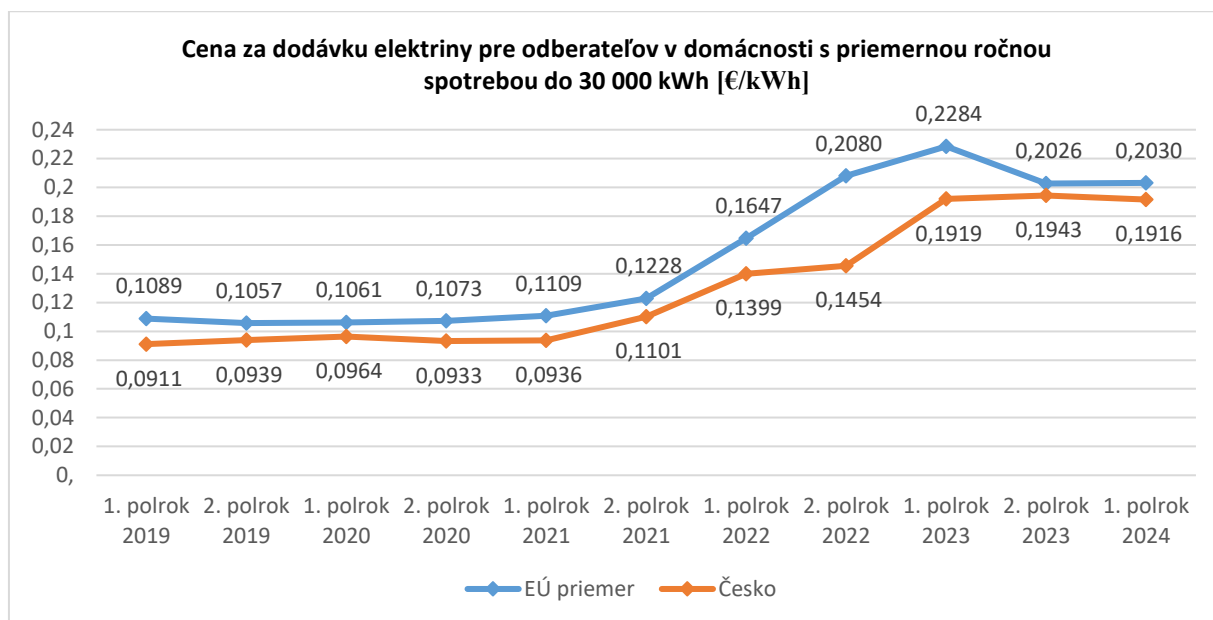
Ceny za dodávku elektriny vybraných dodávateľov elektriny pri priemernej ročnej spotrebe do 30 000 kWh:

Tabuľka 17

Sadzba	Skupina ČEZ ²⁰	E.ON ²¹	innogy ²²
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,14220	0,12052	0,13251
Mesačná platba [€/mesiac]	5,06290	5,14200	5,0233

V tabuľke sú uvedené ceny za dodávku elektriny pre tarifu D02d bez dane, pričom pre prepočte bol použitý kurz NBS 1EUR = 25,282CZK.

Pre porovnanie boli použité aj štatistické dáta z eurostatu²³ pre domácnosti s priemernou ročnou spotrebou elektriny nad 15 000 kWh – dodávka elektriny, očistená od dane a poplatkov, na základe ktorých je možné vidieť stúpajúcu tendenciu vývoja ceny elektriny (dodávka) za obdobie 2019 – 1. polrok 2024 v členení po polrokoch nielen pre Česko, ale aj priemer krajín EÚ.

4.1.3 Maďarsko

Liberalizácia elektriny v Maďarsku prebiehala postupne. Možnosť zmeniť poskytovateľa služieb bola prvýkrát otvorená pre najväčších odberateľov v roku 2003 a potom od 1. júla 2004 aj pre všetkých odberateľov mimo domácnosti. Posledným krokom v Maďarsku je 1. január 2008, kedy si aj odberatelia v domácnosti môžu vybrať svojho poskytovateľa služieb.

Cena elektriny sa skladá z dvoch základných zložiek:

- Poplatok za elektrinu** - je zároveň oficiálnou cenou, ktorá sa skladá z nákupnej ceny elektriny (cena produktu vyrobeného v elektrárnach) a marže, na základe ktorej vyhláška

²⁰ https://www.cez.cz/webpublic/file/edee/ceniky/moo_ele_cez_comfort_010724_72024.pdf

²¹ https://www.eon.cz/getmedia/01da187d-09f7-4f0e-80ee-d5cfff44a0398/Cenik-Komplet-elektrina-MAX-PRO-s-klesajici-cenou-9_24-distribucni-uzemi-PRE.pdf?last-modified=638608871549652111&ext=.pdf

²² https://www.innogy.cz/ceniky/?commodity=E2&distributor=&product=E_OPTIMAL36

²³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_pc_204_custom_13847575/default/table?lang=en

ministerstva a obchodné predpisy poskytovateľa univerzálnej služby obsahujú tzv. jednotkové ceny²⁴. Výšku marže upravuje aj regulácia, ktorá musí pokrývať prevádzkové náklady poskytovateľa univerzálnej služby, ktoré vznikajú popri obstarávacej cene elektriny v súvislosti s obstarávaním, obsluhou zákazníkov, fakturáciou a zúčtovaním.

2. Poplatok za používanie systému²⁵ - oficiálna cena, ktorá zahŕňa cenové prvky súvisiace s jeho dodaním, prevádzkou a meraním elektriny.²⁶

- **poplatok za správu prenosovej sústavy:** pokrýva náklady súvisiace s prevádzkou vysokonapäťovej prenosovej siete, fyzickou stratou siete a správou národnej elektrizačnej sústavy.
- **poplatok za služby na úrovni systému:** pokrýva náklady na služby potrebné pre bezpečnú prevádzku elektrizačnej sústavy a jednotne poskytované všetkým užívateľom (vrátane domácich spotrebiteľov).
- **distribučný poplatok:** pokrýva náklady súvisiace s prevádzkou a údržbou distribučnej siete a poskytovaním služieb zameraných na kontinuitu dodávok.
- **poplatok za stratu pri distribúcii:** podľa fyzikálnych zákonov sa prenos elektriny môže uskutočniť len s určitou stratou, takže elektrárne musia vyrobiť viac, ako je množstvo energie, ktoré skutočne dostanú používatelia. Rozdielom je sieťová strata, ktorú musia zaplatiť všetci užívatelia v pomere k množstvu spotrebovanej energie.
- **poplatok za vyrovnávanie:** v prípade zmien spotreby v dôsledku počasia alebo iných odchýlok od harmonogramu manažér systému vytvorí rovnováhu medzi spotrebou a výrobou, tento poplatok slúži na jej krytie.
- **základný poplatok za distribúciu:** rôzne skupiny používateľov platia takzvaný základný poplatok v rôznej miere ako položku nezávislú od množstva spotrebovanej energie, preto ho treba odlišiť od poplatkov úmerných návštevnosti a na faktúre ho treba uviesť samostatne.²⁷

Aj keď sa zloženie poplatkových prvkov za posledné roky niekoľkokrát zmenilo, celková koncová cena sa od 1. januára 2014 prakticky nezmenila. Vláda ju zákonom znížila v niekoľkých etapách oproti cene k 31. 12. 2012 a stanovila ju ako oficiálnu cenu.

Jednotlivými zložkami celkovej ceny, ktorú je potrebné zaplatiť za univerzálnu službu elektriny, sú nasledovné poplatkové prvky:

Cena univerzálnej služby/poplatok za energiu: poplatok, ktorý je potrebné zaplatiť ako cenu elektriny spotrebovanej počas zúčtovacieho obdobia v pomere k spotrebe. Ide o univerzálnu servisnú cenu elektriny, teda cenu produktu. Jednotkový poplatok za energiu je uvedený v HUF/kWh.

Poplatok za používanie sústavy: poplatky stanovené rozhodnutím Maďarského úradu pre reguláciu energetiky a verejných služieb sú stanovené na distribútora a pokrývajú náklady súvisiace s prevádzkou infraštruktúry potrubného systému a nepretržitým udržiavaním jej

²⁴ Jednotková cena elektriny závisí od dvoch faktorov: z cenotvorby a distribučnej spoločnosti, ktorá dodáva elektrinu pre dané miesto použitia (8)

²⁵ <https://www.epitemahazam.hu/mennyibe-kerul-az-aram/>

²⁶ <https://www.mvmnext.hu/aram/pages/aloldal.jsp?id=791>

²⁷ <http://energiapedia.hu/mit-tartalmaz-a-villanyszamla>

rovnováhy. Poplatky za používanie systému – rovnako ako poplatky za energie – sa musia platiť v závislosti od množstva spotreby.

Základný poplatok: poplatkový prvok, ktorý sa platí bez ohľadu na množstvo spotreby. Náklady vznikajú v zásobovacej sústave aj vtedy, ak odberateľ momentálne energiu nespotrebovávajú (meranie, údržba a pod.). Základný poplatok slúži na pokrytie takých nákladov, ktoré možno považovať za trvalé, a každoročne sa určuje aj distribútorovi. Základný poplatok v praxi slúži na čiastočné pokrytie nákladov na dostupnosť služby.

Ceny pre rok 2024 prešli výraznými zmenami, ktoré boli formované kombinovaným vplyvom medzinárodných trhových trendov, domácej energetickej politiky a prechodu na obnoviteľné zdroje energie. Tieto ceny vykazujú regionálne rozdiely v závislosti od toho, v ktorom meste alebo regióne spotrebiteľ žije a ako rozvinutá je miestna infraštruktúra.

V Maďarsku je kategória „domáci, rezidenčný spotrebiteľ“ regulovaná špecifickými kritériami, ktoré zohľadňujú predovšetkým charakter miesta spotreby a účel spotreby. Bytoví odberatelia sú fyzické osoby, ktoré využívajú elektrinu vo vlastnej domácnosti, nie v rámci ekonomickej činnosti. To zahŕňa jednotlivcov, ktorí žijú v obytných nehnuteľnostiach ako nájomcovia alebo vlastníci a používajú elektrickú energiu výlučne pre svoje súkromné potreby.

Hlavné charakteristiky, na základe ktorých možno identifikovať domácich spotrebiteľov:

- **Spotreba elektriny v bytovom dome:** Miestom užívania je bytový dom, ako je byt, rodinný dom, rekreačný dom a pod.
- **Neekonomické využitie:** Spotreba nesúvisí so žiadnou obchodnou, priemyselnou, poľnohospodárskou alebo inou činnosťou vytvárajúcou príjem.
- **Osobné alebo rodinné použitie:** Spotreba energie súvisí výlučne s každodenným životom spotrebiteľa v domácnosti a jeho najbližšej rodiny.

V Maďarsku dodáva elektrinu niekoľko spoločností, vrátane E.ON Észak-és Dél-Dunántúl Áramhárászati Zrt., ELMŰ Hálózati Kft., MVM Émász és Démász Áramhárászati Kft. a OPUS Titász Áramhárászati Zrt.

Ceny a tarify elektriny pre domácnosti v Maďarsku možno rozdeliť do niekoľkých kategórií podľa typu spotrebiteľa a podľa toho v akom ročnom období využíva elektrinu. Základné tarify:

Tarifa A1 až do 2523 kWh/rok^{28,29}

Tarifa s rovnakou sadzbou vo všetkých obdobiach dňa, zúčtovanie je založené na ročnom odpočte. Pod hranicou spotreby (2523 kWh/rok resp. 210 kWh/mes.) je cena 1 kWh elektriny ~0,090 €/btto.

Cena elektriny pre bytových odberateľov nad 2 523 kWh/rok resp. viac ako 210 kWh/mes.

Ak bytový spotrebiteľ spotrebuje ročne viac ako 2 523 kWh, teda prekročí limit, potom je v tomto prípade cena 1 kWh elektriny ~0,176/btto €.

Tarifa A2: Cena elektriny v noci

Nočná elektrina, známa aj ako elektrina mimo špičky, je typ tarify, ktorá spotrebiteľom umožňuje nakupovať elektrinu za nižšiu sadzbu počas nočných hodín. Toto obdobie je zvyčajne medzi 22:00 a 6:00, keď je dopyt po elektrine vo všeobecnosti nižší a poskytovatelia energie môžu ponúkať

²⁸ <https://profitline.hu/1-kw-aram-ara-2024-462209>

²⁹ 1 EUR = 396,95 HUF k 30.09.2024 podľa NBS

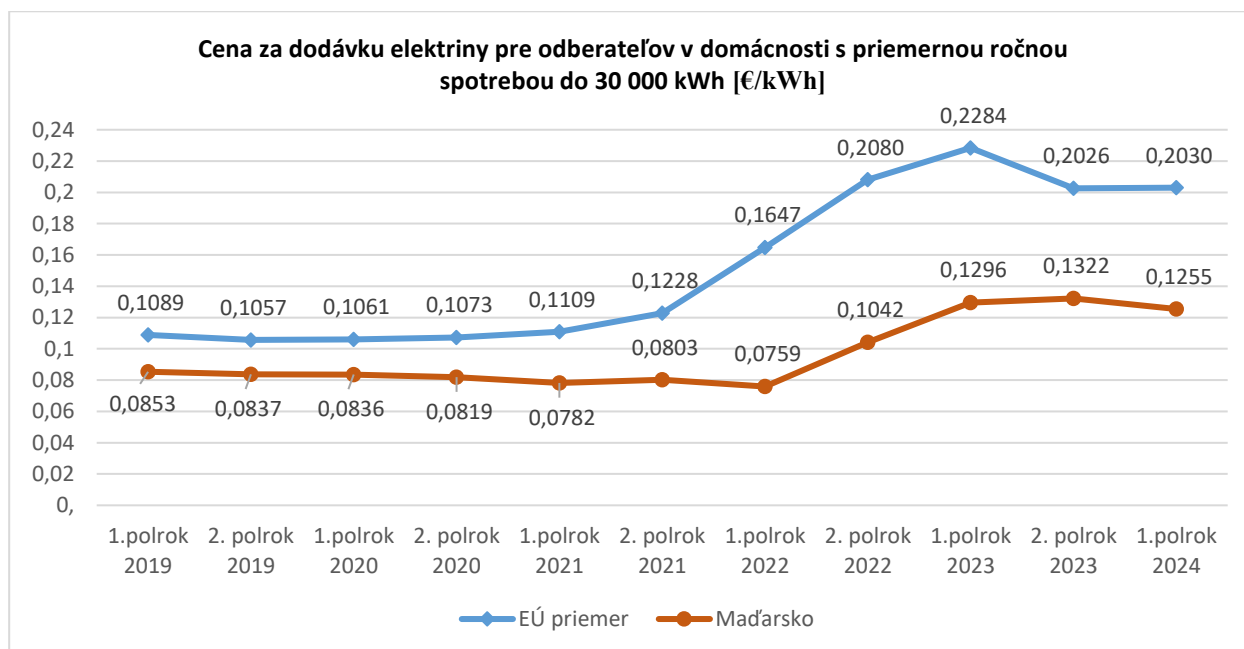
elektrinu za nižšiu cenu. Používanie elektriny v noci je výhodné najmä pre tých, ktorí v noci obsluhujú energeticky náročné zariadenia, ako sú elektrické ohrievače alebo práčky.

Ceny za dodávku elektriny vybraných dodávateľov elektriny pri priemernej ročnej spotrebe do 30 000 kWh:

Tabuľka 18

	MVM Démász		E.ON		ELMŰ Hálózati Kft.	
Cena za elektrinu [€/kWh] ³⁰	0,07620		0,07620		0,07620	
Mesačná platba [€/mesiac]	--	--	--	--	--	--

Pre porovnanie boli použité aj štatistické dáta z eurostatu²³ pre domácnosti s priemernou ročnou spotrebou elektriny nad 15 000 kWh – dodávka elektriny, očistená od dane a poplatkov, na základe ktorých je možné vidieť mierne stagnujúcu tendenciu vývoja ceny elektriny (dodávka), avšak dlhodobo pod priemerom cely elektriny krajín EÚ, za obdobie 2019 – 1. polrok 2024 v členení po polrokoch nielen pre Maďarsko, ale aj priemer krajín EÚ.

4.1.4 Poľsko

V dôsledku liberalizácie trhu s elektrinou v Poľsku získali odberatelia elektriny od 1. júla 2007 právo dvakrát ročne zmeniť dodávateľa elektriny. V zmysle novely zákona o energetike si predajcu elektriny môžu slobodne vybrať nielen priemyselní odberatelia, ale aj domácnosti. ³¹

Liberalizácia energetického trhu súvisí so zavedením princípu TPA (Third Party Access). Princíp TPA spočíva v sprístupnení infraštruktúry elektrickej siete (prenosové alebo rozvodné vedenia) vlastníkom tejto infraštruktúry (prenosovou alebo distribučnou spoločnosťou)

³⁰ <https://www.mvmnext.hu/aram/servlet/download?type=file&id=15883>

³¹ <https://portalkomunalny.pl/plus/arttykul/co-daje-liberalizacja-rynku-energii/>

energetickým spoločnostiam podnikajúcim v oblasti obchodovania s elektrinou (predajcom elektriny) za účelom dodávky elektriny do spotrebiteľov.

Energetická spoločnosť, ku ktorej je odberateľ pripojený, je povinná dodať elektrinu zakúpenú odberateľom od ním zvoleného predajcu. Zavedením princípu TPA vznikla potreba oddeliť existujúce energetické spoločnosti, samostatné obchodné spoločnosti a prevádzkovateľov distribučných sústav od ich činnosti. **V dôsledku zavedenia princípu TPA je dodávka elektriny založená na dvoch zmluvách - zmluve o predaji energie, ktorú má príjemca uzatvorenú so spoločnosťou, ktorá ju obchoduje, a zmluve o distribúcii, ktorú má príjemca uzatvorenú s spoločnosťou, ktorá je prevádzkovateľom distribučnej sústavy.**

V prípade odberateľov, ktorí si neuplatnili právo voľby dodávateľa, sa dodávka energií spravídla zabezpečuje na základe komplexnej zmluvy, ktorá spája ustanovenia kúpnej zmluvy a zmluvy o distribúcii energií a na jej základe sa predávajúci zabezpečuje aj službu distribúcie energií.

Pred liberalizáciou trhu s elektrinou boli energetické spoločnosti pôsobiace v oblasti distribúcie a obchodovania s elektrinou v zmysle zákona o energetike povinné predkladať predsedovi Energetického regulačného úradu na schválenie tarify obsahujúce ceny elektriny a sadzby poplatkov za ponúkané služby. Ceny a sadzby poplatkov v tarifách boli vypočítané na základe oprávnených nákladov na prevádzku podnikov. Toto riešenie malo chrániť spotrebiteľov elektriny pred neoprávnenými cenami diktovanými monopolistom. Z dôvodu liberalizácie trhu s energiami predseda Energetického regulačného úradu čiastočne oslobodil obchodné spoločnosti od povinnosti predkladať tarify na schválenie.

V súčasnosti môže spotrebiteľ energie vyjednávať o cenách elektriny a podmienkach vyrovnania a všetky otázky týkajúce sa práv a povinností zmluvných strán vrátane doby vyrovnania by mali byť zahrnuté v zmluve. V súčasnosti niektoré obchodné spoločnosti predkladajú na schválenie predsedovi Energetického regulačného úradu len tarify obsahujúce ceny elektriny a pravidlá zúčtovania pre odberateľov skupiny G – odberateľov domácností.

Liberalizácia trhu s elektrinou sa však netýkala energetických spoločností pôsobiacich v oblasti prenosu alebo distribúcie elektriny. Distribúcia a prenos elektriny je príkladom prirodzeného monopolu. Je to dané charakterom poskytovanej služby, ktorou je distribúcia elektriny, pretože z technických príčin je konkurencia medzi mnohými subjektmi v tejto oblasti nemožná. Tieto podniky sú naďalej povinné predkladať tarify na schválenie predsedovi Energetického regulačného úradu.

Zúčtovanie za dodanú energiu je založené na tarifách energií. Podmienky dodávky energie závisia vo veľkej miere od zaradenia príjemcu do konkrétnej tarifnej skupiny.

Okrem uvedenej **tarifnej skupiny G**, ktorá je určená predovšetkým spotrebiteľom spotrebúvajúcim energiu pre potreby svojej domácnosti, rozlišujeme aj **tarifnú skupinu A** určenú pre odberateľov zásobovaných z vysokonapäťovej siete, **tarifnú skupinu B** určenú pre odberateľov zásobovaných zo siete vysokého napätia, **tarifná skupina C** určená pre odberateľov zásobovaných zo siete nízkeho napätia (okrem domácností a obdobných odberných miest) a **tarifná skupina R** určená pre odberateľov energie bez meracieho systému a fakturovaných paušálne.³²

³² <https://www.gov.pl/web/klimat/taryfowanie-energii-elektrycznej>

V súvislosti s rastúcimi cenami emisných kvót CO₂, infláciou, ako aj vojnou na Ukrajine boli ceny elektriny v Poľsku v posledných rokoch niekoľkokrát zmrazené, pričom harmonogram implementácie zmrazenia cien bol nasledovný³³:

1. **Zákon z 28. decembra 2018**, ktorým sa mení zákon o spotrebnej dani a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov. Znížila sa ním spotrebná daň a sadzba prechodného poplatku v dôsledku zvýšenia ceny emisných kvót CO₂. Prijaté právne predpisy zároveň stanovili cenu aktívnej elektriny na rok 2019 na úrovni taríf a zmlúv platných k 30. júnu 2018. Poplatky za prenos a distribúciu na rok 2019 boli zmrazené na úrovni z 31. decembra 2018. Obdobie platnosti: 01.01.2019 - 30.06.2019.
2. **01. 07. 2019** - Novela zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon o spotrebnej dani a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov. Zachovala zmrazenie cien elektriny na úrovni roku 2018 pre domácnosti, mikropodniky a malé podniky, nemocnice a subjekty sektora verejných financií. Veľkým a stredným podnikom boli stanovené trhové sadzby elektriny. Obdobie platnosti: 01.07.2019 - 31.12.2019.
3. **7. október 2022** - prijatie zákona o osobitných riešeniach ochrany odberateľov elektriny v roku 2023 v súvislosti so situáciou na trhu s elektrinou, ktorým sa zavádza tzv. štít solidarity. Týmto právnym predpisom sa na rok 2023 zmrazili ceny elektrickej energie v Poľsku na úrovni roku 2022. Na domácnosti sa vzťahovali limity spotreby energie za zníženú cenu. Na podniky sa vzťahovala maximálna cena. Hlavným dôvodom zmrazenia cien elektriny na rok 2023 bola energetická kríza spôsobená vojnou na Ukrajine a zavedenými palivovými embargami z Ruska a rastúca inflácia. Obdobie platnosti: 01.01.2023 - 31.12.2023.
4. **7. december 2023** - prijatie zákona o zmene a doplnení zákonov na podporu odberateľov elektriny, plyných palív a tepla a niektorých ďalších zákonov. Novelizoval zákon zo 7. októbra 2022, ktorým sa predĺžilo zmrazenie cien elektriny do prvej polovice roka 2024. Počas tohto obdobia boli ceny elektriny opäť zmrazené na úrovni roku 2022. Vzhľadom na obmedzené trvanie ochrany boli limity spotreby energie pre domácnosti znížené na polovicu.
5. **23. máj 2024** - prijatie zákona o energetických poukázkach a o zmene a doplnení niektorých zákonov s cieľom obmedziť ceny elektriny, zemného plynu a systémového tepla. Zrušenie energetických limitov, zvýšenie maximálnej sadzby energií pre domácnosti.

Rok 2024 priniesol ďalšie zdražovanie elektriny. Sadzby za 1 kWh elektriny od najväčších predajcov energií ako PGE, Enea, Tauron, Energa a E.ON vzrástli pre individuálnych zákazníkov s priemernou spotrebou (tarifa G11) v porovnaní s predchádzajúcim rokom o takmer 18 %.³⁴

Vláda zmrazila ceny elektriny do danej výšky ročnej spotreby. Aktuálne je to 1 500 kWh, 1 800 kWh alebo 2 000 kWh, no už sa pracuje na zákone, ktorý predpokladá výrazné zvýšenie limitov a vyplácanie kompenzácií. Ak táto hranica prekročená nie je, spotreba energie sa vypočíta v plnej výške podľa tarifných cenníkov od januára 2022. Po prekročení limitu dochádza ku zvýšeniu -

³³ [Zmrazenie cien elektriny \[2023 / 2024\] | enerad.pl](https://enerad.pl)

³⁴ <https://arinea.pl/blog/cena-pradu-2024-za-1-kwh/>

nové sadzby schválené predsedom Energetického regulačného úradu na rok 2023. Stojí za to pripomenúť, že podľa nových cenníkov sa počíta len spotreba prekračujúca hranicu.³⁵

Do 30. júna 2024 bola v platnosti nižšia 5 % sadzba DPH na elektrinu. Po jej uplynutí sa ceny elektriny automaticky zvýšili na 23 %. Od 1. júla navyše prestali platiť doterajšie limity spotreby elektriny, na ktoré sa vzťahovali zmrazené ceny.

³⁶Zmrazenie cien elektriny od 1. júla 2024 v Poľsku sa vzťahuje na aktívne ceny energií aj distribučné poplatky. Pre odberateľov s **tarifou G** sa pri fakturácii používa cena ~116,99 €/MWh bez spotrebnej dane. Hrubá sadzba za aktívnu energiu vrátane spotrebnej dane bude ~145,350 €/MWh. V období od 1. júla do 31. decembra 2024 je výber poplatku za elektrinu pozastavený. Ostatným odberateľom, okrem iného aj mikropodnikom, malým a stredným podnikom, sa účtuje tzv. maximálna sadzba uvedená v zákone - ktorá predstavuje 162,15 €/MWh netto (163,32 €/MWh so spotrebnou daňou). Pre subjekty, na ktoré sa vzťahuje maximálna cena, nie sú stanovené žiadne limity spotreby. Všetka energia spotrebovaná v období do 31. 12. 2024 bude zúčtovaná za cenu, ktorá nebude vyššia ako maximálna cena.

Ak má spoločnosť alebo iný subjekt oprávnený využívať zmrazenie cien energie uzatvorenú zmluvu o predaji energie so sadzbou vyššou, ako je zákonom stanovená maximálna cena, je predajca povinný akceptovať pri vyúčtovaní zákonom stanovenú cenu.⁸

Predseda Energetického regulačného úradu oficiálne schválil tarify za predaj energií dodávateľom ex offo (PGE Obrót, Tauronsale, Enea a Energa Obrót, Tauronsale GZE) a najväčším PDS (PGE, Tauron, Enea, Operátor Energa a Stoen). Po prekročení ročného limitu spotreby energie v roku 2024 stojí jedna kilowatthodina (kWh) elektriny 10,318 € až 0,343 €/brutto. Pri prekročení limitu si predajca energie nemôže účtovať viac ako **0,162 €/netto (0,200 €/brutto)** za aktívnu energiu.⁹

Cena elektriny pre domácnosti pozostáva z niekoľkých hlavných prvkov³⁷:

- **Náklady na aktívnu energiu:** Predstavujú poplatok za skutočne spotrebovanú elektrinu. V roku 2024 je cena aktívnej energie pre domácnosti približne 0,145 €/kWh
- **Distribučné náklady:** Ide o poplatok za dodanie energie koncovému užívateľovi. Od júla 2024 sa distribučný poplatok zvýšil z 67,621 €/MWh na 100,613 €/MWh.
- **Fixné poplatky:** Patria sem rôzne zložky, ako napríklad poplatok za predplatenie kapacity atd. Tieto poplatky sa účtujú bez ohľadu na spotrebu energie.
- **Dane:** V Poľsku je sadzba DPH na elektrinu 23 %.

Problematiku cien energií v druhom polroku 2024 upravuje zákon z 23. mája 2024 o energetických poukážkach a o zmene a doplnení niektorých zákonov na obmedzenie cien elektriny, zemného plynu a CZT.

Maximálna cena elektriny je súčasťou ochranného opatrenia, ktoré zabraňuje vysokému nárastu účtov. Od 1. júla 2024 do 31. decembra 2024 bola zmrazená len samotná cena energie - maximálna cena 1 kWh elektriny je pre domácnosti 0,11512 €/netto (bez DPH a spotrebnej dane) a 0,145 €/brutto. Distribučné poplatky sa však zvýšili podľa sadzieb schválených Energetickým

³⁵ <https://www.rachuneo.pl/cena-pradu#cena-pradu-krakow>

³⁶ 1EUR = 4,2738 PLN k 30.09.2024 podľa NBS

³⁷ P. Kozubiková

regulačným úradom. Obmedzenie cien elektriny v druhom polroku 2024 upravuje zákon z 23. mája 2024 o [energetických poukazoch](#) a o zmene a doplnení niektorých zákonov na obmedzenie cien elektriny, zemného plynu a CZT.

Na využitie ochranného balíčka nie je potrebné podávať žiadnu žiadosť ani vyhlásenie – maximálna cena elektriny je započítaná do zúčtovania automaticky. Iná situácia je v prípade energetického poukazu, pri ktorom sa žiadosť podáva starostovi obce alebo primátorovi mesta do 30. septembra 2024.

[Limit spotreby elektriny](#) je systém zúčtovania cien elektriny platný do 1.7.2024. Išlo o zachovanie zvýhodnených cien elektriny pre mernú spotrebu elektriny. Od 1. januára do 30. júna boli limity:

- 1 500 kWh – domácnosti;
- 1 800 kWh – domácnosti s preukazom ZŤP;
- 2 000 kWh – domácnosti s Veľkou rodinnou kartou a farmári.

Podľa zákona bola maximálna cena za 1 kWh pre domácnosti neprekračujúce limit 0,095 €/kWh. Aby mohol odberateľ využiť vyšší limit, bolo potrebné predložiť vyhlásenie do 31. marca 2024. Od 1. júla bolo zrušené zmrazenie cien elektriny a namiesto toho boli zavedené maximálne ceny energie vo výške 0,116 €/netto a energetický poukaz.

Aktuálna forma podpory, teda maximálna cena elektriny, je platná do 31. decembra 2024. Zmrazenie cien je však možné predĺžiť až do roku 2025. Financovanie projektu bude vo výške 4,4 miliardy PLN.

Maximálna cena platí pre koncových užívateľov nakupujúcich elektrinu na spotrebu pre:³⁸

- a) domácnosti,
- b) hospodárske miestnosti súvisiace s chodom domácnosti, ak sa v nich nevykonáva podnikateľská činnosť,
- c) priestory hromadného bývania, ak sa v nich nevykonáva podnikateľská činnosť,
- d) rotačné byty, byty zamestnancov diplomatické misie a zamestnancami zahraničných zastúpení,
- e) chatky, kempingy a záhradkové altánky v záhradách rodinných pridelencov, kde sa nevykonáva podnikateľská činnosť a správa rodinnej záhradky - v prípadoch spoločného merania,
- f) osvetlenie v bytových domoch,
- g) napájacie výtťahy v bytových domoch,
- h) vykurovacie strediská a hydrofórne zariadenia v správe bytových domov,
- i) garáže, v ktorých sa nevykonáva podnikateľská činnosť,
- j) výstavba rodinného domu v zmysle čl. 3 body 6 a 2a zákona zo 7. júla 1994 - Stavebný zákon (Zbierka zákonov z roku 2023, položky 682, 553 a 967), pokiaľ investor nie je developerom v zmysle čl. 5 bod 1 zákona z 20. mája 2021 o ochrane práv nadobúdateľa bytového priestoru alebo rodinného domu a garančného fondu developera (zbierka zákonov, položka 1177 a z roku 2023, položka 1114), a táto stavba je určená na uspokojovanie bytových potrieb investora alebo jeho najbližšej osoby v zmysle ust. 115 § 11 zákona zo 6. júna 1997 - Trestný zákon (Zbierka zákonov z roku 2022, položka 1138, v znení neskorších predpisov).

³⁸ <https://www.enea.pl/zamrozenie-cen>

Energetický poukaz platí od 1. júla 2024 do 31. decembra 2024 a ide o peňažnú dávku pre domácnosti, ktorých **priemerný príjem v roku 2023 nepresiahol 584,959 €/osobu v domácnosti s jednou osobou alebo 397,772 €/osobu v viacčlenná domácnosť**. (22)

Sadzby energetických poukazov pre domácnosti sú v zmysle zákona diferencované podľa nižšie uvedených kritérií:

- 1) pre jednočlennú domácnosť – 70,195 €;
- 2) pre domácnosť pozostávajúcu z 2 až 3 osôb – 93,593 €;
- 3) pre domácnosť pozostávajúcu zo 4 až 5 osôb – 116,991 €;
- 4) pre domácnosť pozostávajúcu z najmenej 6 osôb – 140,39 €.

Pre ľudí využívajúcich zdroj vykurovania na elektrinu (napr. tepelné čerpadlo alebo akumulčná pec) sa podpora zvýšila o 100 %. V tomto prípade platia nasledovné sadzby energetických poukazov:

- 1) pre jednočlennú domácnosť – 140,39 €;
- 2) pre domácnosť pozostávajúcu z 2 až 3 osôb – 187,187 €;
- 3) pre domácnosť pozostávajúcu zo 4 až 5 osôb – 233,98 €;
- 4) pre domácnosť pozostávajúcu z najmenej 6 osôb – 280,780 €.²²

Ceny za dodávku elektriny vybraných dodávateľov elektriny pri priemernej ročnej spotrebe do 30 000 kWh:

Tabuľka 19

Sadzba ³⁹ - jednotná z dôvodu zmrazenia ceny	Energa ⁴⁰	Tauron ⁴¹	E.ON ⁴²
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,11512	0,11512	0,11512
Mesačná platba [€/mesiac]	-	-	-

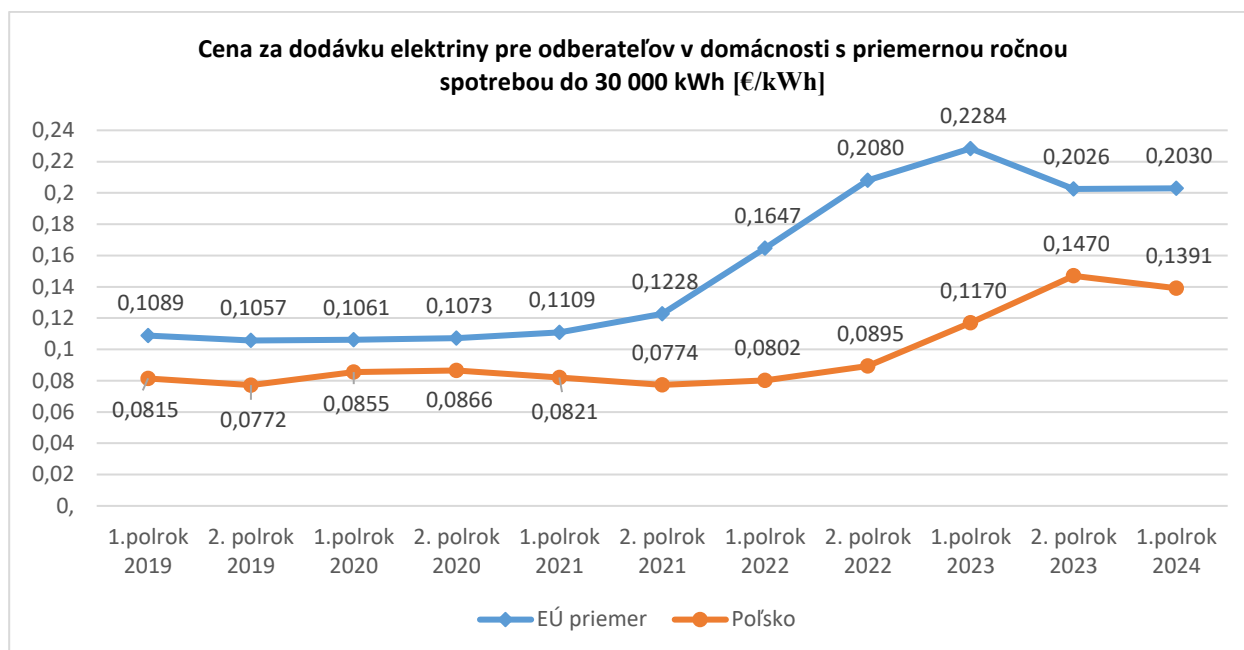
Pre porovnanie boli použité aj štatistické dáta z eurostatu²³ pre domácnosti s priemernou ročnou spotrebou elektriny nad 15 000 kWh – dodávka elektriny, očistená od dane a poplatkov, na základe ktorých je možné vidieť približne rovnakú úroveň ceny elektriny (dodávka), avšak dlhodobo pod priemerom cely elektriny krajín EÚ, za obdobie 2019 – 1. polrok 2024 v členení po polrokoch nielen pre Poľsko, ale aj priemer krajín EÚ.

³⁹ Kurz PLN/EUR: 4,3433 z 24.10.2024

⁴⁰ <https://www.energa.pl/dom/umowy/taryfa>

⁴¹ <https://www.tauron.pl/zamrozenie-pradu>

⁴² <https://eon.pl/zamrozenie-cen>

4.1.5 Nemecko

Východiskový signál pre liberalizáciu trhu s elektrinou bol vydaný v apríli 1998 zákonom o revízii zákona o energetickom priemysle. Liberalizácia trhu s energiami viedla k zmene zloženia ceny elektriny. Predtým cena energie, sieťové poplatky a DPH spolu viedli k cene elektriny, ale teraz sa účtuje aj veľa vládnych odvodov a odvodov. Elektrina je teda dnes asi dvakrát drahšia ako pred liberalizáciou.⁴³

V auguste nemecké ministerstvo hospodárstva predstavilo tzv. "[opčný dokument](#)" o budúcnosti nemeckého trhu s elektrinou. Navrhuje zmes liberálnych a centralizovaných prvkov trhu s elektrickou energiou, ako je to aj v iných európskych krajinách. Dokument okrem iného navrhuje vytvorenie nového "kapacitného trhu", na ktorom by výrobcovia dostávali paušálnu odmenu. To je v kontraste so súčasným liberálnym trhom, kde sú výrobcovia platení za energiu, ktorú predávajú. Takýto trh založený na kapacite by podľa nemeckej vlády ponúkol "dlhodobú bezpečnosť investícií prostredníctvom centralizovaných tendrov s dlhými zmluvnými podmienkami".⁴⁴

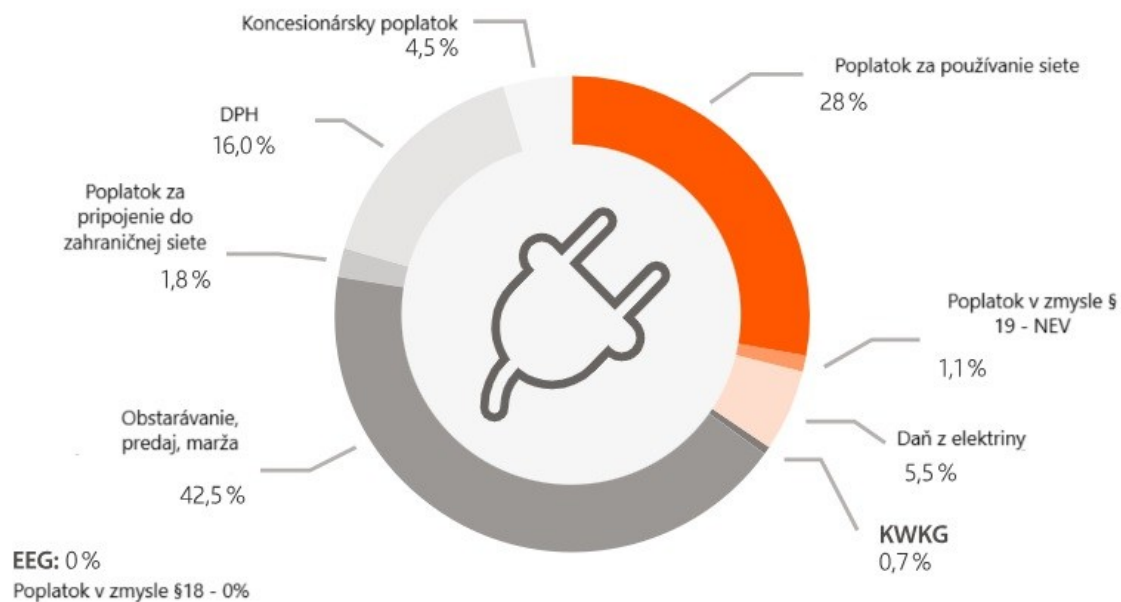
Cena elektriny v Nemecku v roku 2024 sa skladá z nasledovných zložiek:^{45,46}

⁴³ <https://www.interconnector.de/wissen/liberalisierung/>

⁴⁴ <https://www.euractiv.de/section/energie/news/festpreismodell-berlin-will-liberalisierung-des-strommarktes-rueckgaengig-machen/>

⁴⁵ <https://www.verivox.de/strom/strompreise/>

⁴⁶ <https://durchblicker.at/artikel/blog/2024/strompreisbremse-2024>

Vzhľadom na rozdielne zložky ceny elektriny majú poskytovatelia elektriny na cenu elektriny len čiastočný vplyv. V zložení cien elektriny za rok 2024 v porovnaní s predchádzajúcim rokom nedochádza takmer k žiadnym zmenám.⁴⁷ V roku 2024 predstavujú dane a odvody z elektriny 0,0528 €/kWh. Tento nákladový blok sa tak v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšil o 3,9 %.

Daň z elektriny sa vyberá na základe spotreby elektrickej energie v zmysle zákona o dani z elektriny (StromStG). Daň z elektriny existuje od zavedenia ekologickej daňovej reformy v roku 1999. Spotrebitelia platia cenu za daň za elektrinu regulovanú federálnym zákonom za každú spotrebovanú kilowatthodinu elektriny. Pre dopravné spoločnosti ako Deutsche Bahn platí znížená sadzba dane z elektriny. Podiel dane z elektriny na cene elektriny je **2.050 centov za kilowatthodinu**. Táto hodnota je stabilná od roku 2003.²⁵

Koncesionársky poplatok musia prevádzkovatelia elektrickej siete zaplatiť mestám a obciam, ktoré chcú využívať verejné práva prechodu. Výška koncesionárskeho poplatku je upravená vo vyhláske o koncesionárskych poplatkoch a závisí od počtu obyvateľov v obci, napät'ovej úrovne pripojenia do siete a štruktúry spotreby.

Daň z obratu, známa aj ako **DPH**, platí za množstvo produktov a služieb koncový odberateľ. Poskytovatelia elektriny tiež musia z ceny elektriny vyberať DPH vo výške v súčasnosti 19 % a odvádzať ju štátu. Poplatok **podľa § 19 StromNEV** je zahrnutý v cene elektriny. Nariadenie o poplatkoch za elektrickú sieť (StromNEV) je právnym základom pre poplatky, ktoré vznikajú za prenos elektrickej energie cez siete prevádzkovateľov prenosových sústav k spotrebiteľovi. Odvody sa počítajú na spotrebovanú kilowatthodinu a **v roku 2024 dosahujú 1.574 ct/kWh**. Pre spoločnosti s ročnou spotrebou vyššou ako 1 000 000 kWh je však táto hodnota o niečo nižšia, pretože odvod podľa § 19 ods. 2 StromNEV potom klesá na 0,050 ct/kWh. Na rozdiel od čistých nákladov na energiu a distribúciu odvody, odvody a daň z elektrickej energie neurčujú výrobcovia a distribútori elektriny, ale sú stanovené zákonom.⁴⁸

⁴⁷ <https://strom-report.com/strompreise/strompreis-zusammensetzung/>

⁴⁸ <https://www.wattline.de/energiewissen/strompreis-zusammensetzung/>

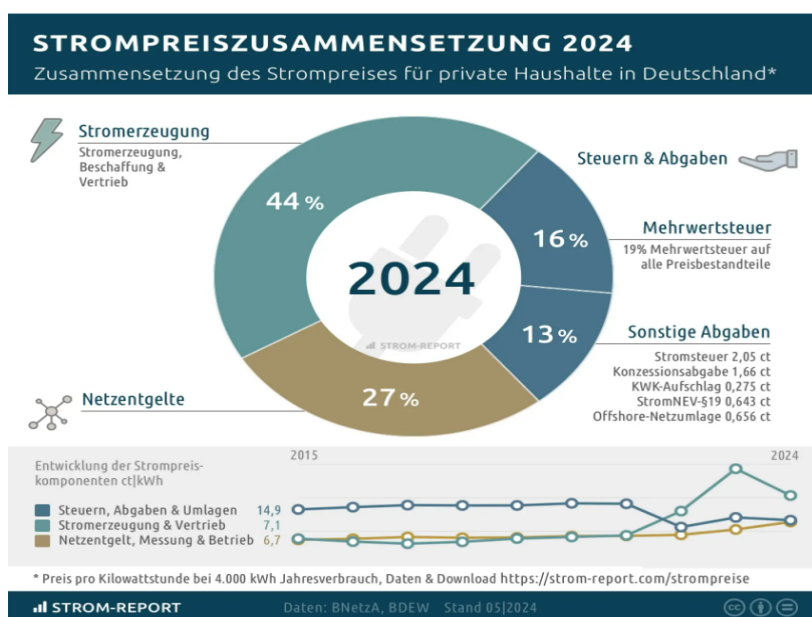
Poplatok **zo siete na mori** sa vyberá ako súčasť ceny elektriny na pokrytie nákladov spôsobených systémami na mori. To zahŕňa kompenzáciu za poruchy, meškanie pripojenia, výstavby a prevádzky. Poplatok za offshore sieť sa predtým označoval ako poplatok za offshore záväzky do roku 2018 vrátane.

Poplatok **za KVET** je príplatok k sieťovým poplatkom za spotrebovanú kilowatthodinu. Odovzdáva sa prevádzkovateľom zariadení na kombinovanú výrobu elektriny a tepla (KVET). Cieľom je vytvoriť stimuly pre investície do ďalších KVET, aby sa ich podiel na celkovej výrobe elektriny z dlhodobého hľadiska zvýšil.

Sieťové **poplatky** sa vyberajú na financovanie nákladov na elektrické stožiare, elektrické vedenia a rozvodne. Poplatky za používanie elektrickej siete musia platiť všetci súkromní odberatelia. Keďže existuje iba jeden regionálny sieťový operátor, nemôžete prepínať. Výšku poplatkov za elektrickú sieť kontroluje Federálna sieťová agentúra. Sieťové poplatky pre domácnosti vzrástli v roku 2024 v priemere o 26,7 % a teraz dosahujú v priemere 12,06 ct/kWh so spotrebou do 4 000 kWh ročne.

Dodávatelia elektriny znášajú náklady na **obstarávanie**. Tie je možné pripočítať k cene elektriny. To platí aj pre náklady na **distribúciu**. Poskytovatelia elektriny môžu túto položku použiť na určenie ziskovej marže.

Poplatkom EEG (EEG znamená **zákon o obnoviteľných zdrojoch energie**) boli prostredníctvom ceny elektriny **podporení prevádzkovatelia systémov veternej, solárnej, vodnej, bioplynovej a geotermálnej energie** - bol zrušený a bude zrušený aj v roku 2024.

Nemecko, ako štátnu pomoc proti súčasnému zvyšovaniu cien elektriny a zároveň ako stimul pre úsporu elektriny, zastropovalo ceny elektriny, toto zastropovanie však bolo v platnosti len konca

roka 2023, v súčasnosti sa však od týchto opatrení ustupuje, pretože ceny energií poklesli. Ako príklad je možné uviesť niektoré z kľúčových opatrení ako:⁴⁹

Cenové stropy na energie: boli zavedené cenové stropy pre elektrinu, ktoré obmedzujú náklady na základnú kvótu spotreby. V roku 2024 už horná hranica cien elektriny v platnosti nie je. Ceny elektriny však oproti minulým rokom klesli.

Jednorazové platby a kompenzácia inflácie: Jednorazové platby a opatrenia na ⁵⁰kompenzáciu inflácie boli zavedené na odľahčenie finančnej záťaže občanov. Dospelé osoby, ktoré poberajú dávky zo systému sociálneho zabezpečenia, dostávajú jednorazovú platbu vo výške **200 eur**. Konkrétne ide o všetkých, ktorí poberajú dávky podľa SGB II, SGB XII alebo zákona o dávkach pre žiadateľov o azyl alebo dostávajú doplnkovú pomoc na živobytie podľa federálneho zákona o dôchodkoch.

Okrem toho všetci príjemcovia **dávok v nezamestnanosti** dostanú jednorazovú platbu vo výške **100 eur**. Predpokladom je, aby sa dávky v nezamestnanosti poberali v júli 2022. V prípade domácností s príspevkami na bývanie je **dotácia na vykurovanie** rozložená podľa veľkosti domácnosti:

- pre jednu osobu 270 eur (namiesto 135 eur podľa prvého návrhu)
- pre dve osoby 350 eur (namiesto 175 eur)
- za každú ďalšiu osobu 70 eur (namiesto 35 eur)

Zníženie daní : Za mesiace jún až august 2022 sa **energetická daň z palív** znížila na európske minimum. Daňová úľava na benzín bola 30 centov za liter, na naftu 14 centov za liter..

Fond pre núdzové situácie: Bol zriadený fond pre núdzové situácie na vykurovací olej a iné palivá na podporu obzvlášť postihnutých domácností.

V roku 2024 bolo tiež rozhodnuté o kompenzácii nákladov za energie pre všetky domácnosti vo výške 150 eur.²⁸

V Nemecku veľkoobchodné ceny na burze elektriny dramaticky vzrástli so začiatkom vojny na Ukrajine. Dodávatelia energií preniesli zvýšené náklady na nákup elektriny na koncových spotrebiteľov. Tento nákladový blok ceny elektriny v minulom roku vzrástol o 72 %. Situácia na trhu s elektrinou sa teraz opäť upokojila, ceny surovín na výrobu elektriny opäť klesli a podiel obnoviteľných zdrojov energie neustále rastie. Cena elektriny pre domácnosti bola už začiatkom roka 2024 o 30,5 % lacnejšia ako v roku 2023. V roku 2024 dostane poskytovateľ elektriny v priemere 19 centov za kilowatthodinu, čo predstavuje 44 % ceny elektriny. Aj tento podiel môže poskytovateľ elektriny ovplyvniť – v prípade zvýšenia alebo poklesu cien. Nákladový blok výroby elektriny zahŕňa náklady na energiu, predaj a zisk poskytovateľa elektriny.⁵¹

⁴⁹ p. Kozubiková

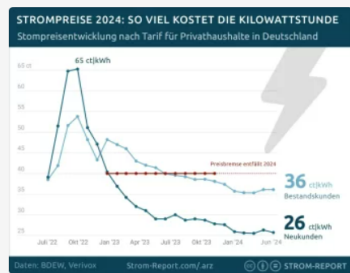
⁵⁰ [Hohe Energiepreise: Entlastung für Bürger | Bundesregierung](#)

⁵¹ <https://strom-report.com/strompreise/strompreis-zusammensetzung/>

TOLKO BUDE STÁŤ KILOWATTHODINA V SEPTEMBRI 2024

Ceny elektriny pre existujúcich odberateľov: 35,9 centov/kWh*

Ceny elektriny pre nových odberateľov: 25,5 centov/kWh**

Tabuľka: Tolko bude stáť 1 kWh elektriny v roku 2024

Elektrina	Odberatelia v domácnostiach	Sadzby pre nových zákazníkov	Denná burza energie EEX
augusta 2024	35,3 ct/kWh	26,0 ct/kWh	82,1 €/MWh
júla 2024	35,9 ct/kWh	25,5 ct/kWh	67,7 €/MWh
júna 2024	36,0 ct/kWh	26,4 ct/kWh	72,9 €/MWh
Máj 2024	36,1 ct/kWh	26 ct/kWh	67,2 €/MWh
Apríla 2024	35,3 ct/kWh	25,5 ct/kWh	62,4 €/MWh
marec 2024	35,4 ct/kWh	25,6 ct/kWh	64,7 €/MWh
Februára 2024	35,7 ct/kWh	25,9 ct/kWh	61,3 €/MWh
januára 2024	37,4 ct/kWh	27,6 ct/kWh	76,6 €/MWh

Dynamika cien elektriny je silná. Za 15 rokov sa **priemerná cena za kWh takmer zdvojnásobila**. Priemerné ročné ceny elektriny za posledných päť rokov sú nasledovné:⁵²

rok	Cena elektriny za kWh
2024	37,37 centov/kWh
2023	41,44 ct/kWh
2022	43,02 ct/kWh
2021	30,73 ct/kWh
2020	29,36 ct/kWh
2019	29,51 ct/kWh
2018	27,82 centov/kWh

Priemerná cena elektriny sa líši v závislosti od ročnej spotreby a času uzavretia zmluvy. Zatiaľ čo domácnosti s ročnou spotrebou 4 000 kWh zaplatia v roku 2024 v priemere 37,37 ct/kWh, cena elektriny pre podniky s ročnou spotrebou 10 000 kWh bude v rovnakom období v priemere 31,87 ct/kWh. Priemyselné podniky s ročnou spotrebou 160 000 kWh platia v priemere len asi 17,65 ct/kWh.⁵³

S energetickou krízou v roku 2022 vyvolanou ruskou útočnou vojnou na Ukrajine sa zmenilo zloženie cien elektriny. Medzitým náklady na obstarávanie elektriny pre energetické spoločnosti dramaticky vzrástli, takže **podiel obstarávania, predaja a marže sa znásobil**, a to z približne 27 % pred krízou na 42,5 % v roku 2024.

Kríza cien energií viedla k výraznému rozptylu cien čistej energie. Tam, kde sa ceny elektriny pohybovali v relatívne úzkom pásme niekoľkých ct/kWh, je teraz rozptyl obrovský: Každý, kto

⁵² <https://www.verivox.de/strom/strompreise/>

⁵³ <https://www.wattline.de/energiewissen/strompreis-zusammensetzung/>

si pred krízou cien energií zabezpečil dlhodobú zmluvu o dodávkach energie, v súčasnosti naďalej platí cenu elektriny pred krízovou úrovňou.

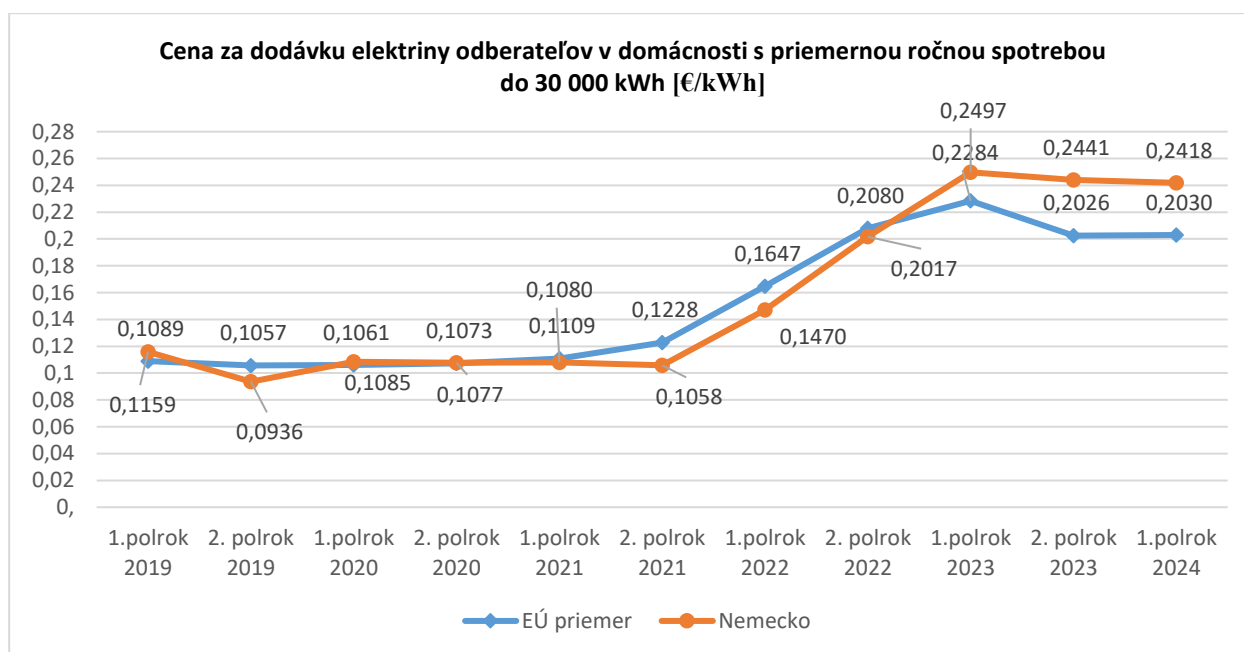
Každý, kto musel uzavrieť novú zmluvu o dodávkach počas horúcej fázy krízy cien energií, **je ovplyvnený cenou elektriny, ktorá je mnohonásobne vyššia ako pred krízou**. Čím väčší je tento rozptyl, tým menej je možné znázorniť zloženie ceny elektriny v percentuálnych hodnotách.

Ceny za dodávku elektriny vybraných dodávateľov elektriny pri priemernej ročnej spotrebe do 30 000 kWh:

Tabuľka 20

Sadzba	E.ON ⁵⁴	EnBW ⁵⁵	Vattenfall ⁵⁶
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,29370	0,26820	0,28190
Mesačná platba [€/mesiac]	-	-	-

Pre porovnanie boli použité aj štatistické dáta z eurostatu⁵⁷ pre domácnosti s priemernou ročnou spotrebou elektriny nad 15 000 kWh – dodávka elektriny, očistená od dane a poplatkov, na základe ktorých je možné vidieť úroveň ceny elektriny (dodávka), za obdobie 2019 – 1. polrok 2024 v členení po polrokoch nielen pre Nemecko, ale aj priemer krajín EÚ, pričom táto hodnota je odlišná len minimálne.

57

⁵⁴ <https://www.eon.de/de/pk/service/vertrag/tarifwechseln.html>

⁵⁵ <https://www.enbw.com/strom/privatkunden/produkte?Postleitzahl=10117&Verbrauch=30000&Typ=Strom&context=shared.offercontext.electricity.pk#tarife>

⁵⁶ <https://www.vattenfall.de/strom/tarife?plz=10117&consumption=30000&place=Berlin&energyTypeSelected=electricity>

⁵⁷ eurostat

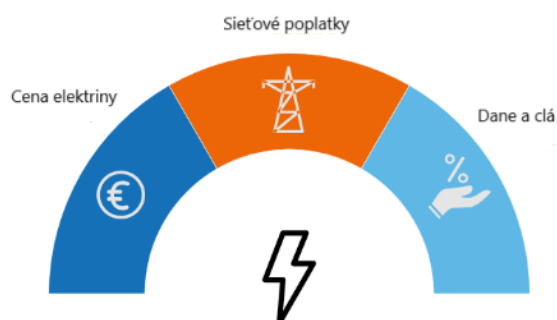
4.1.6 Rakúsko

Úplnej liberalizácii trhu s elektrickou energiou, ktorá sa uskutočnila 1. októbra 2001, predchádzalo sedem rokov intenzívnych príprav. Európska únia už v roku 1996 stanovila, že éra monopolov by sa mala skončiť takzvanou prvou smernicou o vnútornom trhu s elektrinou. Odvtedy jeden míľnik nasledoval druhý. V roku 1998 Rakúsko transponovalo smernicu do vnútroštátneho práva, v roku 1999 sa trh s elektrinou otvoril veľkým spotrebiteľom a o dva roky neskôr konečne došlo k úplnej liberalizácii. Rakúsko sa tak stalo jednou z prvých krajín EÚ, ktorá tento krok urobila.

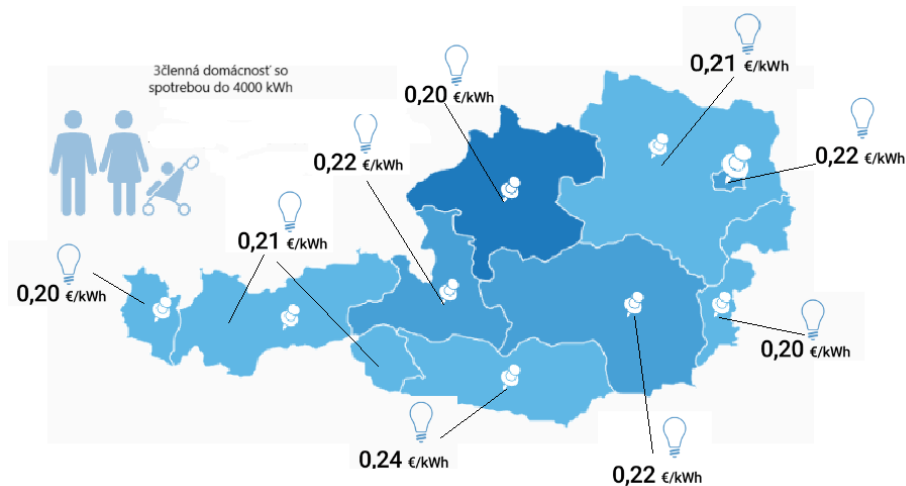
Celková cena elektriny sa skladá z troch základných zložiek⁵⁸, pričom každá z týchto zložiek predstavuje približne tretinu účtu za elektrinu:

- cena elektriny,
- sieťové poplatky,
- dane a clá.

Výberom konkrétneho dodávateľa elektriny môže odberateľ výrazne ovplyvniť prvú zložku – cenu elektriny. Nie je možné ovplyvniť sieťové poplatky, dane a clo, pretože tieto sú stanovené zákonom.

Cena elektriny, ktorú odberateľ platí dodávateľovi energie sa skladá z *nákladov na spotrebu elektriny* a *základného poplatku*. Náklady na spotrebu elektriny sa počítajú z ceny, ktorú ponúka dodávateľ elektriny. Základný poplatok je definovaný na základe špecifikácie spotreby elektriny. Potenciál úspor v cene elektriny sa v jednotlivých oblastiach Rakúska líši, pretože nie každý dodávateľ dodáva elektrinu do každej oblasti.

Obrázok 1 Priemerná cena elektriny pri ročnej spotrebe do 4000 kWh (vrátane sieťových poplatkov a daní) v jednotlivých spolkových krajinách

Sieťové poplatky sa využívajú na údržbu a rozširovanie elektrickej siete a vyplývajú zo zákona. Sieťové poplatky stanovuje a upravuje regulačná komisia E-Control pre každý rok. Náklady

⁵⁸ <https://durchblicker.at/strompreis>

prevádzkovateľov elektrizačnej siete sa vyvíjajú rozdielne v závislosti od regiónu v dôsledku investičných aktivít na rozšírenie a údržbu elektrizačnej siete. Poplatky sa od 1. januára 2024 zvýšili v priemere o 15 % pre domácnosť. (tabuľka)

Oblasť	Zvýšenie/zníženie v porovnaní s predchádzajúcim rokom v eurách	Zmena oproti predchádzajúcemu roku v percentách
Kleinwalsertal	184 €	32%
Innsbruck	79 €	24%
Kärnten	76 €	21%
Salzburg	72 €	26%
Klagenfurt	50 €	19%
Graz	44 €	15%
Vorarlberg	43 €	21%
Steiermark	39 €	12%
Niederösterreich	36 €	13%
Österreich Ø	32 €	11%
Linz	31 €	14%
Tirol	25 €	9%
Wien	24 €	9%
Oberösterreich	-11 €	-4%
Burgenland	-6 €	-2%

Dane a clá sa určujú na základe predpokladanej ročnej spotreby elektriny v kWh. Platia sa štátu a sú súčasťou ceny elektriny bez ohľadu na zvoleného poskytovateľa. V rámci tejto zložky sú účtované aj náklady na tzv. zelený paušál za elektrinu, kedy je možné za určitých podmienok získať výnimku z paušálnej sadzby zelenej elektriny.

Od 1. decembra 2022 sa na všetky domácnosti v Rakúsku vzťahuje „nákladová brzda“ spolkovej vlády na elektrickú energiu. Výška dotácie sa však od 1. júla 2024 znížila a podporné opatrenie sa úplne ukončí 31. decembra 2024.

Brzda nákladov na elektrinu sa skladá z dvoch častí. Takzvaná **základná kvóta** (2 900 kWh/rok) sa **automaticky** zohľadňuje za obdobie od 1. decembra 2022 do 31. decembra 2024 na každom odbernom mieste so spotrebou elektrickej energie – bez ohľadu na to, koľko ľudí tam žije alebo koľko takýchto meracích miest na danej adrese existuje. **Žiadosť** nie je potrebná ani možná.

S cieľom odľahčiť väčšie domácnosti sa za určitých podmienok poskytuje **aj dodatočná dotácia na náklady na elektrinu**. Dodatočná dotácia na náklady na elektrinu sa poskytuje, ak elektrinu využívajú viac ako tri osoby prostredníctvom odberného miesta pre domácnosť (zmluva o dodávke elektriny). To uľaví tým domácnostiam, ktoré musia kvôli svojej veľkosti platiť vyššie účty za elektrinu. Štvrtá a každá ďalšia osoba sa započítava do dodatočnej dotácie na náklady na elektrinu. Náklady na elektrinu pre tri osoby sa zohľadňujú dotáciou na základnú kvótu brzdy nákladov na elektrinu.⁵⁹

Doplňková dotácia na náklady na elektrinu je pevná suma (nezávislá od skutočnej spotreby elektriny), ktorá sa zohľadňuje v troch splátkach ročného alebo konečného vyúčtovania.

Maximálna dotácia je **15 centov/kWh netto** až 2 900 kilowatthodín (kWh) ročne za energiu. 2 900 kWh zodpovedá približne 80 % priemernej spotreby rakúskych domácností. Domácnosť

⁵⁹https://www.oesterreich.gv.at/themen/steuern_und_finanzen/unterstuetzungen_beihilfen_und_foerderungen/sonstige_beihilfen_und_foerderung/en/entlastungspaket/allgemeine-informationsseite/informationen-fuer-haushalte.html

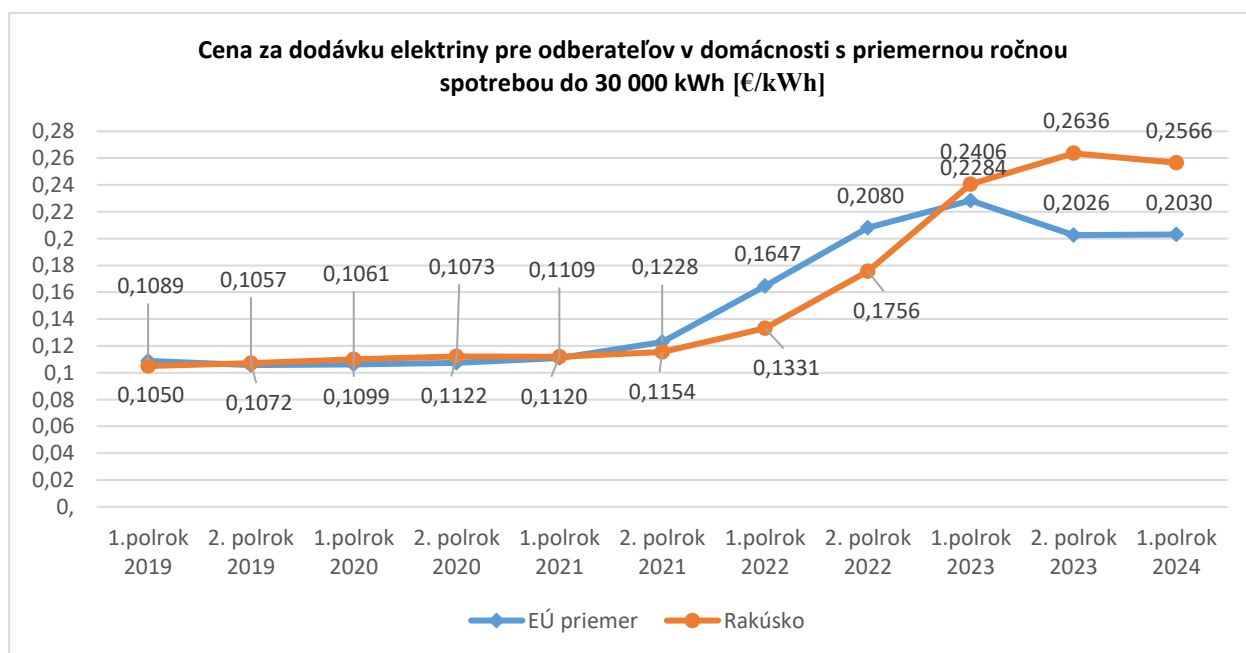
si sama uhrádza 10 centov/kWh. Výška ceny energie, ktorá presahuje 10 centov/kWh, je dotovaná až do výšky 15 centov/kWh. To znamená, že ak je cena energie dodávateľa pre domácnosť vyššia ako 25 centov/kWh, domácnosť uhradí podiel na cene energie, ktorý je vyšší ako 25 centov/kWh, plus 10 centov/kWh.

Ceny za dodávku elektriny vybraných dodávateľov elektriny pri priemernej ročnej spotrebe do 30 000 kWh:

Tabuľka 21

Sadzba	Wien Energie ⁶⁰	AAE Naturstrom Vertrieb GMBH ⁶¹	EVN ⁶²
Cena za elektrinu [€/kWh]	0,13569	0,16900	0,14890
Mesačná platba [€/mesiac]	1,50	5,00	4,00

Pre porovnanie boli použité aj štatistické dáta z eurostatu²³ pre domácnosti s priemernou ročnou spotrebou elektriny nad 15 000 kWh – dodávka elektriny, očistená od dane a poplatkov, na základe ktorých je možné vidieť úroveň ceny elektriny (dodávka), za obdobie 2019 – 1. polrok 2024 v členení po polrokoch nielen pre Rakúsko, ale aj priemer krajín EÚ. Ako možno vidieť na grafe, až do konca roku 2021 je úroveň ceny takmer totožná ako je priemer ceny v ostatných krajinách EÚ, avšak od roku 2022 má cena stúpajúcu tendenciu a jej hodnota v 1. polroku 2024 prevyšuje priemer EÚ.

⁶⁰https://www.wienenergie.at/privat/produkte/strom/optima-entspannt/?options=SOPTB_0001-okopure-year&aktion=Energierabatt

⁶¹ https://aae.at/wp-content/uploads/2024/07/preisblatt_aaeBusinessBasic247b.pdf

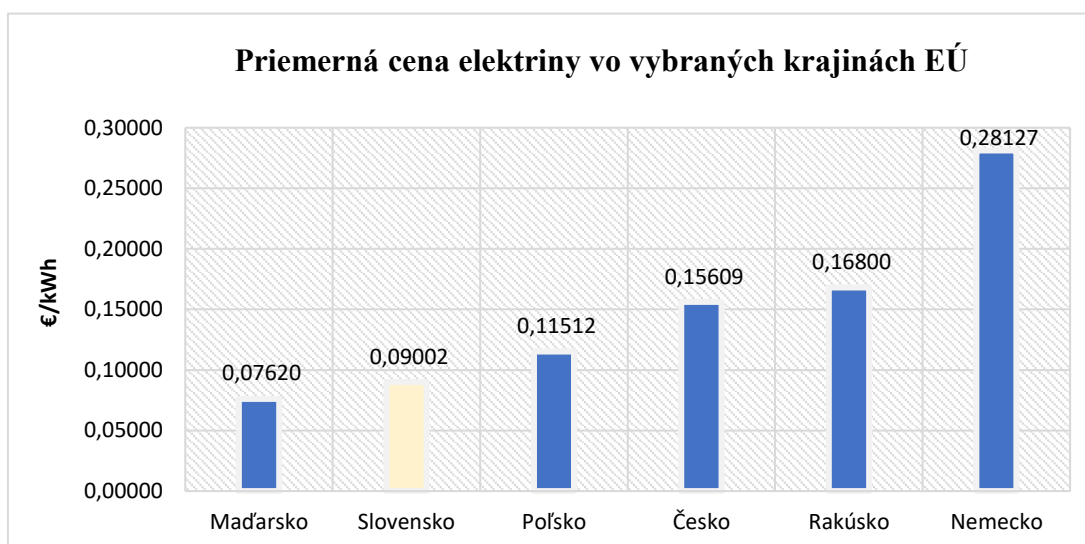
⁶²https://www.evn.at/getmedia/fef2ce3c-b063-4ef7-adf3-229ad11b053b/B497_Preisblatt_Strom_Optima_Garant_Natur12.pdf

4.1.7 Celkové porovnanie

Prvotné porovnanie ceny elektriny bolo uskutočnené na základe údajov zverejnených vybranými dodávateľmi elektriny v jednotlivých krajinách. Pre porovnanie bola zvolená tarifa DD2, pričom je vypočítaný priemer ceny elektriny bez dane a poplatkov, v krajinách, kde sa paušálne platí aj mesačná sadzba, je započítaná aj táto hodnota.

Tabuľka 22

	Priemerná cena elektriny [€/kWh] (*vrátane mesačnej sadzby)
Maďarsko	0,07620
Slovensko	0,09002*
Poľsko	0,11512
Česko	0,15609*
Rakúsko	0,16800*
Nemecko	0,28127

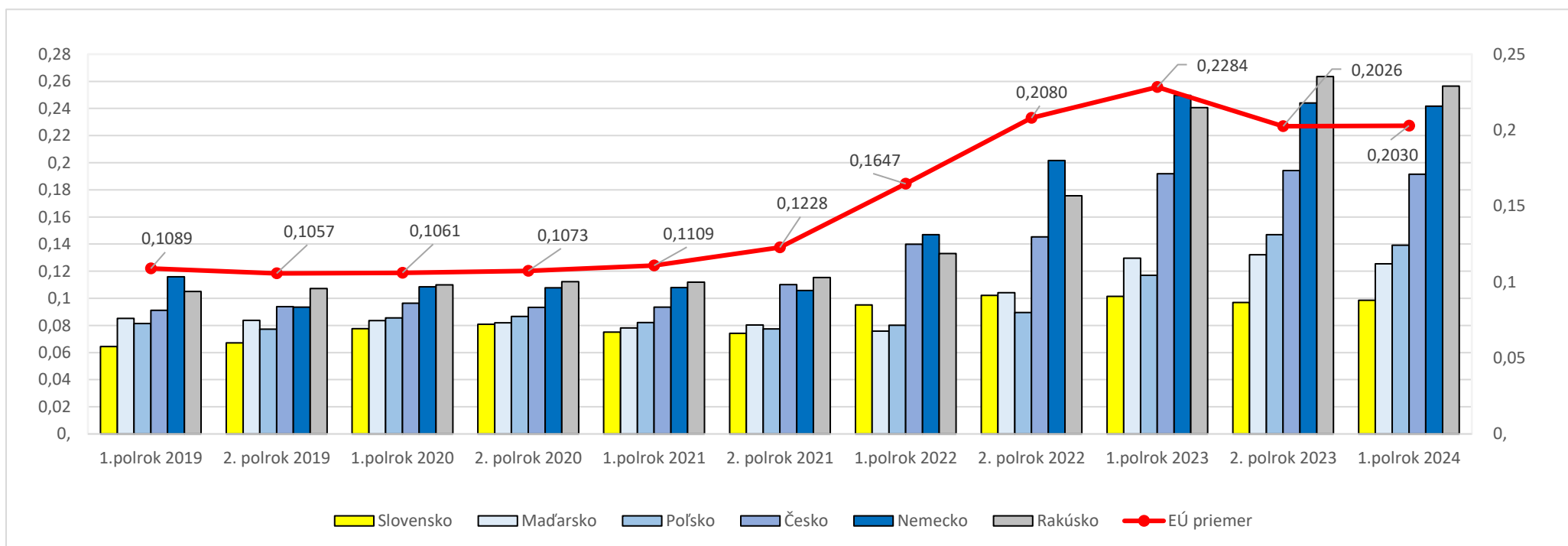
Druhotné porovnanie ceny bolo uskutočnené na základe údajov získaných z Eurostatu, ktorý používa jednotné pravidlá na zhromažďovanie všetkých štatistických údajov z národných štatistických inštitútov každého z 28 členských štátov Únie. Po zhromaždení údajov v požadovanej forme nasleduje ich konsolidácia a harmonizácia berúc do úvahy špecifiká každej krajiny, a tak dané údaje môže byť použité globálne alebo komparatívne.

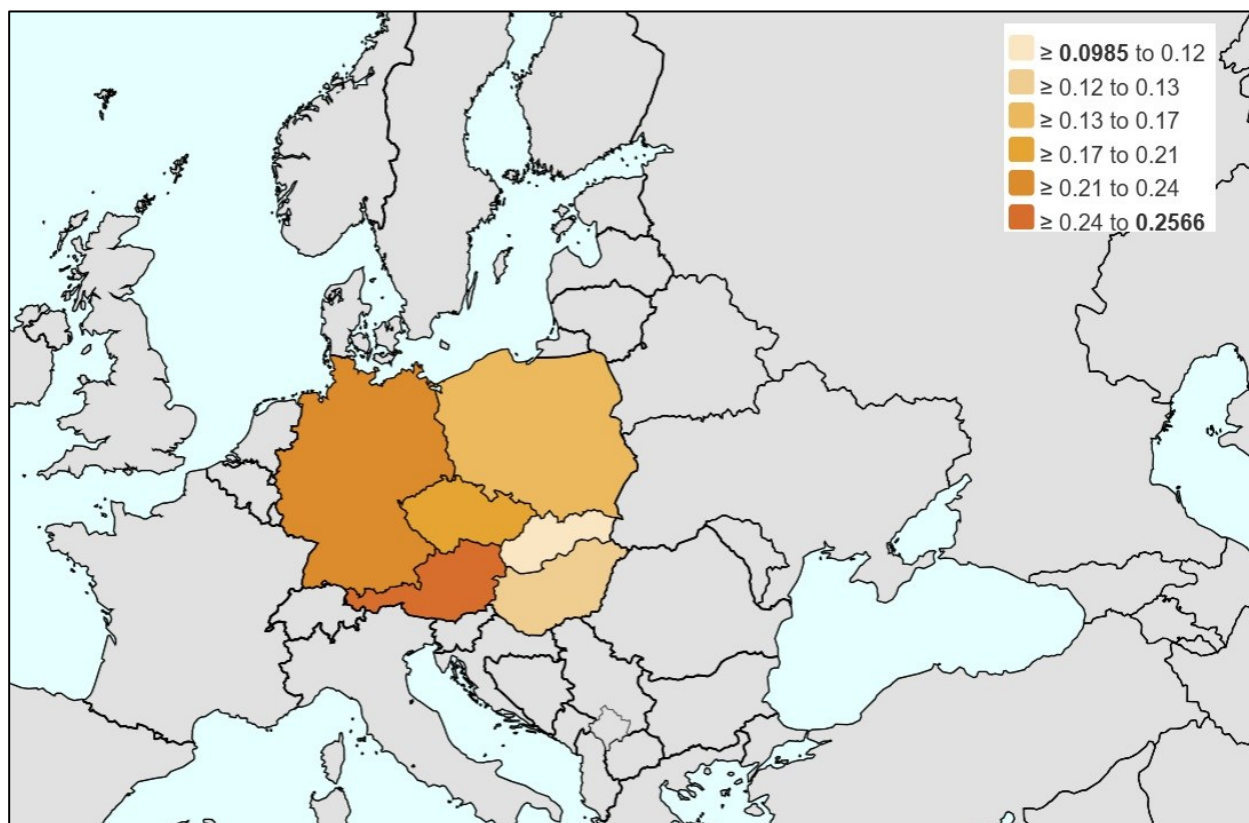
Na základe porovnania jednotlivých údajov možno povedať, že cena za dodávku elektriny je na Slovensku nižšia nielen v ostatných krajinách, ale aj ako priemer ceny EÚ.

Výšku porovnávaných cien v krajinách, kde nie je národnou menou Euro (CZ, HU, PL) čiastočne ovplyvňuje aj kurz národnej meny danej krajiny voči Euru, akým sa tieto poplatky prepočítavajú.

Tabuľka 23

	1.polrok 2019	2. polrok 2019	1.polrok 2020	2. polrok 2020	1.polrok 2021	2. polrok 2021	1.polrok 2022	2. polrok 2022	1.polrok 2023	2. polrok 2023	1.polrok 2024
EÚ priemer	0,1089	0,1057	0,1061	0,1073	0,1109	0,1228	0,1647	0,2080	0,2284	0,2026	0,2030
Česko	0,0911	0,0939	0,0964	0,0933	0,0936	0,1101	0,1399	0,1454	0,1919	0,1943	0,1916
Nemecko	0,1159	0,0936	0,1085	0,1077	0,1080	0,1058	0,1470	0,2017	0,2497	0,2441	0,2418
Maďarsko	0,0853	0,0837	0,0836	0,0819	0,0782	0,0803	0,0759	0,1042	0,1296	0,1322	0,1255
Rakúsko	0,1050	0,1072	0,1099	0,1122	0,1120	0,1154	0,1331	0,1756	0,2406	0,2636	0,2566
Poľsko	0,0815	0,0772	0,0855	0,0866	0,0821	0,0774	0,0802	0,0895	0,1170	0,1470	0,1391
Slovensko	0,0645	0,0672	0,0777	0,0808	0,0751	0,0742	0,0951	0,1022	0,1014	0,0969	0,0985

Cena elektriny – dodávka elektriny – pre domácnosti so spotrebou nad 15 000 kWh/rok – grafické znázornenie

Z grafu vyplýva, že cena za dodávku elektriny na Slovensku je dlhodobo pod priemerom krajín EÚ, výrazný rozdiel je možné vidieť najmä od 2. polroku 2022, kedy je cena za dodávku elektriny **najnižšia spomedzi vybraných krajín** a rovnako hlboko pod priemernou cenou krajín EÚ.

4.2 Cena za dodávku plynu zraniteľným odberateľom

4.2.1 Slovensko

SR schválila návrh na schválenie všeobecného hospodárskeho záujmu na základe § 24 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý spočíva v zabezpečení bezpečnosti, pravidelnosti, kvality a ceny dodávok plynu pre koncových odberateľov plynu v domácnosti a pre vybraných zraniteľných odberateľov plynu v Slovenskej republike v roku 2024. Cieľom návrhu je upraviť a spresniť výpočet oprávnených nákladov pri výpočte maximálnej ceny plynu a uplatniť maximálnu priemernú cenu za dodávku plynu pre domácnosti a vybraných zraniteľných odberateľov vo výške 73,14 €/MWh, ktorá už obsahuje aj koeficient korigujúci rozdiel medzi základnou burzovou cenou a diagramom dodávky plynu vo výške 10 % a primeraný zisk vo výške 3 €/MWh. Základná burzová cena je v tomto prípade vo výške 53,59 €/MWh. Táto cena je stanovená na základe aritmetického priemeru denných hodnôt burzy EEX (European Energy Exchange), produktu THE Cal – 24 za obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023, t. j. za celý kalendárny rok 2023.

Podľa zákona o regulácii v sieťových odvetviach patria domácnosti do kategórie zraniteľných odberateľov. K ich ochrane napomáha Úrad pre reguláciu sieťových odvetví SR prostredníctvom regulácie ceny plynu. Úrad určuje spravidla na kalendárny rok dopredu maximálne koncové ceny, ktoré si môžu účtovať dodávatelia (obchodníci) a distribútori.

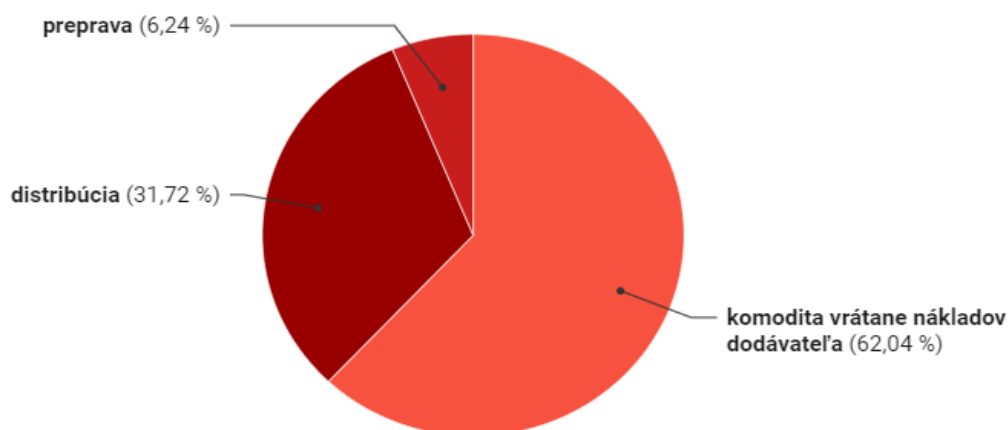
Určujúcim faktorom pre stanovenie maximálnej koncovej ceny plynu pre domácnosti na kalendárny rok je priemer denných burzových cien platných za predošlé obdobie.

K maximálnym cenám sa dodávateľom plynu pripočíta cena za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu a cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu podľa príslušných taríf za distribúciu plynu, pričom cena za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu prislúchajúca pre zraniteľných odberateľov plynu zohľadňuje výšku ich podielu na celkových nákladoch dodávateľa plynu za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu pre všetkých odberateľov plynu na vymedzenom území, vypočítaných na základe plánovaných denných maximálnych množstiev plynu a plánovaného množstva dodaného plynu.

Cena za dodávku plynu pre zraniteľných odberateľov sa skladá z dvoch hlavných zložiek:

- **Fixná mesačná sadzba** – je stanovená v eurách za mesiac a je rovnaká bez ohľadu na množstvo odobratého plynu,
- **Sadzba za odobratý plyn** – je stanovená v eurách za kilowatthodinu a závisí od množstva plynu, ktoré odberateľ spotrebuje.

Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku plynu pre domácnosti v roku 2023 (v %)

Ceny dodávky plynu ZRO po sadzbách domácnosti:

Tabuľka 24

Sadzba D1	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07895	0,07314	0,07220
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber plynu za 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 0 vrátane do 2 138 kWh vrátane (približne od 0 vrátane do 200 m³ vrátane)

Tabuľka 25

Sadzba D2	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07345	0,07314	0,07220
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber plynu za 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 0 vrátane do 2 138 kWh vrátane (približne od 0 vrátane do 200 m³ vrátane)

Tabuľka 26

Sadzba D3	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07265	0,07314	0,07220
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber plynu za 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 0 vrátane do 2 138 kWh vrátane (približne od 0 vrátane do 200 m³ vrátane)

Tabuľka 27

Sadzba D4	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07215	0,07314	0,07220
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber plynu za 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 0 vrátane do 2 138 kWh vrátane (približne od 0 vrátane do 200 m³ vrátane)

Tabuľka 28

Sadzba D5	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,08265	0,07314	0,07220
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber plynu za 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 0 vrátane do 2 138 kWh vrátane (približne od 0 vrátane do 200 m³ vrátane)

Tabuľka 29

Sadzba D6	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,08265	0,07314	0,07220
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber plynu za 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 0 vrátane do 2 138 kWh vrátane (približne od 0 vrátane do 200 m³ vrátane)

Tabuľka 30

Sadzba D7	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,09285	0,07314	0,07220
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber plynu za 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 0 vrátane do 2 138 kWh vrátane (približne od 0 vrátane do 200 m³ vrátane)

Tabuľka 31

Sadzba D8	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,09285	0,07314	0,07220
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber plynu za 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 0 vrátane do 2 138 kWh vrátane (približne od 0 vrátane do 200 m³ vrátane)

Tabuľka 32

Ceny dodávky plynu ZRO po sadzbách mimo domácnosti:

Sadzba M1	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07725	0,07314	0,07314
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber zemného plynu za posledných 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 0 do 2 138 kWh vrátane (približne od 0 do 200 m³ vrátane)

Tabuľka 33

Sadzba M2	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07515	0,07314	0,07314
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber zemného plynu za posledných 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 2 138 do 18 173 kWh vrátane (približne od 200 do 1 700 m³ vrátane)

Tabuľka 34

Sadzba M3	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07485	0,07314	0,07314
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber zemného plynu za posledných 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 18 173 do 42 760 kWh vrátane (približne od 1 700 do 4 000 m³ vrátane)

Tabuľka 35

Sadzba M4	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07465	0,07314	0,07314
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber zemného plynu za posledných 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 42 760 do 69 485 kWh vrátane (približne od 4 000 do 6 500 m³ vrátane)

Tabuľka 37

Sadzba M5	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07325	0,07314	0,07314
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber zemného plynu za posledných 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 69 485 do 85 000 kWh vrátane (približne od 6 500 do 7 951 m³ vrátane)

Tabuľka 38

Sadzba M6	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07305	0,07314	0,07314
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber zemného plynu za posledných 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 85 000 do 100 000 kWh vrátane (približne od 7 951 do 9 355 m³ vrátane)

Tabuľka 39

Sadzba M7	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07305	0,07314	0,07314
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber zemného plynu za posledných 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je v rozpätí od 100 000 do 300 000 kWh vrátane (približne od 9 355 do 28 064 m³ vrátane)

Tabuľka 40

Sadzba M8	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07305	0,07314	0,07314
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta, ktorých odber zemného plynu za posledných 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov je od 300 000 kWh do 641 400 kWh vrátane (približne od 28 064 do 60 000 m³ vrátane)

Tabuľka 41

Sadzba S9	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07305	0,07314	0,07314
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta s ročným zmluvným množstvom odberného miesta nad 641 400 kWh do 2 000 000 kWh vrátane (približne nad 60 000 m³ do 187 091 m³ vrátane)

Tabuľka 42

Sadzba S10	SPP, a.s.	MAGNA ENERGIA a.s.	ELGAS, s.r.o.
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07305	0,07314	0,07314
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	1,50	1,50	1,50

Pre odberné miesta s ročným zmluvným množstvom odberného miesta nad 2 000 000 kWh do 4 000 000 kWh vrátane (približne nad 187 091 m³ do 374 181 m³ vrátane)

4.2.2 Česko

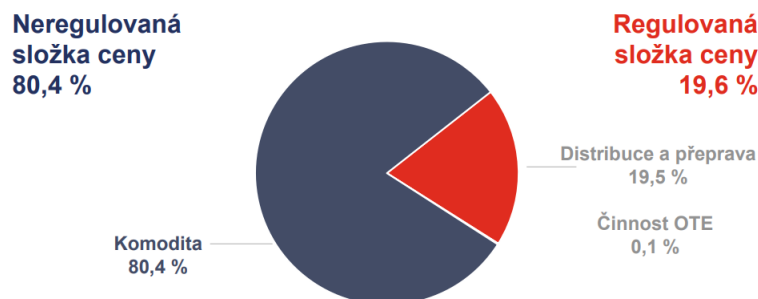
Regulovaná zložka predstavuje v roku 2024 približne pätinu celkovej ceny plynu pre domácnosti a maloodberateľov (19,6 %). Pre stredných a veľkých odberateľov je to približne jedna desatina (11 %).

Aj v plynárenskom sektore ERÚ v priebehu roka znížil náklady v porovnaní s bežnou situáciou, a to o menej ako 1 miliardu Kč. Zároveň však okrem rastúcich nákladov na krytie technických strát v sústavách musel ERÚ zohľadniť aj vplyv zmien v tokoch európskeho plynu po začatí vojny na Ukrajine. V dôsledku toho sa regulované ceny plynu pre domácnosti a maloodberateľov zvýšili v roku 2024 o 38,8 % a pre stredných a veľkých odberateľov o 41,8 %. Vzhľadom na nižší podiel regulovanej zložky za plyn o to viac platí, že individuálne zmeny u jednotlivých odberateľov budú v roku 2024 závisieť najmä od výšky neregulovanej obchodnej zložky, ktorá medziročne výrazne klesá a je daná zmluvou uzatvorenou s dodávateľom.⁶³

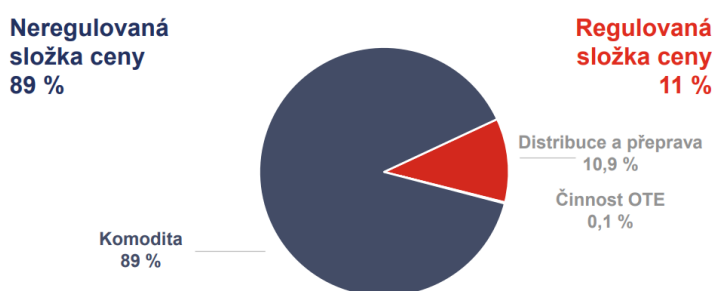
Podiel jednotlivých zložiek na celkovej cene plynu pre rok 2024 je nasledovný:

⁶³ <https://eru.gov.cz/eru-zverejnil-regulovane-ceny-elektřiny-plynu-na-rok-2024>

SLOŽKY CENY PLYNU PRO MALOODBĚRATELE A DOMÁCNOSTI 2024

SLOŽKY CENY PLYNU PRO VELKOODBĚRATELE A STŘEDNÍ ODBĚRATELE 2024

Regulovaná část ceny je pro všech odberateľov rovnaká, stanovuje ju Energetický regulačný úrad (ERÚ) a je závislá na nákladoch prepravy plynu zo zdroja, napr. v Rusku alebo Nórsku, a nákladoch na distribúciu plynu až k odberateľovi.

Neregulovaná časť ceny, nazývaná aj „obchodná“, vyplýva zo zmluvy s dodávateľom a je závislá, okrem iného, na tom, za akú cenu dodávateľ plyn nakúpi. Dodávateľ nakupuje plyn na burze vo veľkom množstve a predáva ho odberateľovi s maržou, aby si zaistil zisk.

Cena za dodávku plynu vybraných dodávateľov plynu pri priemernej ročnej spotrebe do 100 000kWh.

Tabuľka 43

Sadzba	MND ⁶⁴	ČEZ Prodej, a.s. ⁶⁵	E.ON ⁶⁶
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,04847	0,05831	0,04726
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	5,11	-	3,11

Pre porovnanie boli použité aj štatistické dáta z eurostatu⁶⁷ pre domácnosti s priemernou ročnou spotrebou plynu do 100 000 kWh – dodávka plynu, očistená od dane a poplatkov, na základe ktorých je možné vidieť úroveň ceny dodávky plynu, za obdobie 2019 – 1. polrok 2024 v členení po polrokoch nielen pre Česko, ale aj priemer krajín EÚ. Ako možno vidieť na grafe, cena za dodávku elektriny v Česku takmer kopíruje priemernú cenu elektriny krajín EÚ, mierne zvýšenie

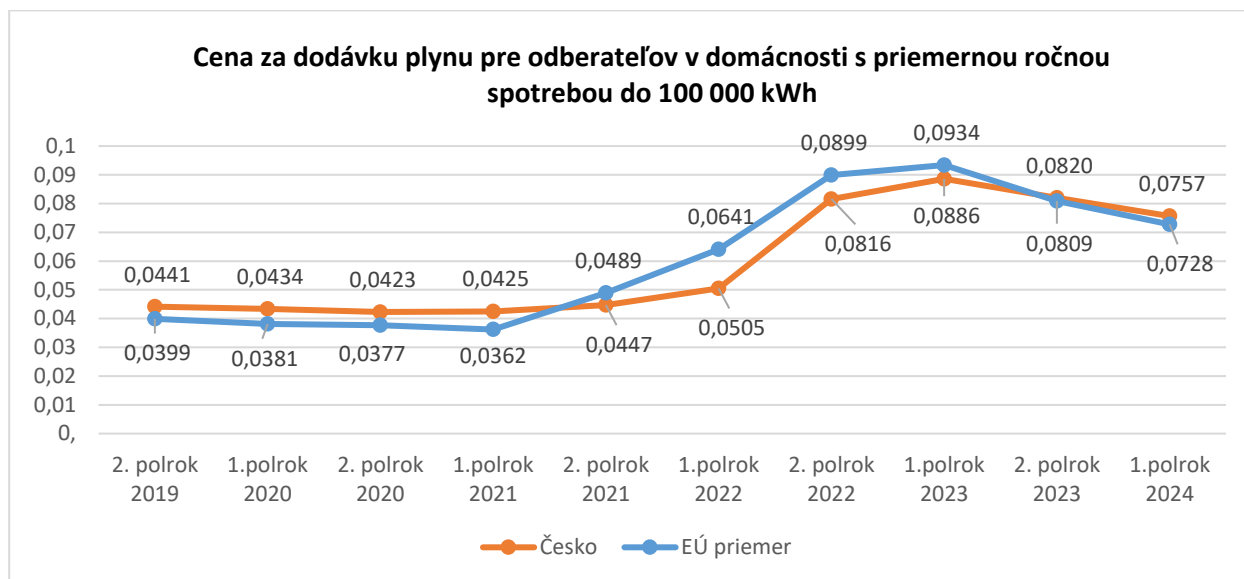
⁶⁴ [price-list-without-contract](#)

⁶⁵ [ČEZ Prodej, a. s. - tarif ČEZ Prodej, a. s. - Plyn na dobu neurčitou - ceník | Kurzy.cz](#)

⁶⁶ [Nejvýhodnější tarify | Kalkulátor.cz](#)

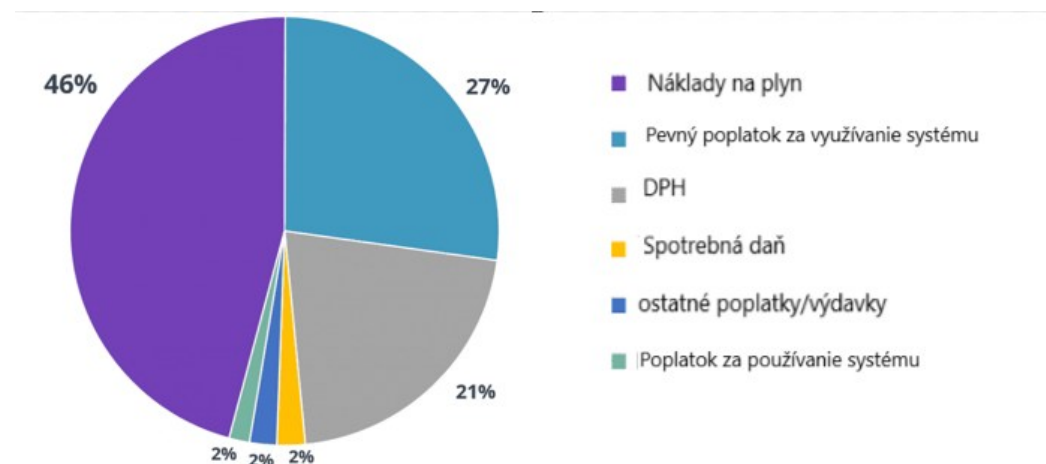
⁶⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_pc_202__custom_13922500/default/table?lang=en

nastalo v 2. polroku 2021 a pokračovalo až do 2. polroka 2023, kedy sa cena opäť dostala na úroveň priemernej ceny.

4.2.3 Maďarsko

Cena plynu sa v Maďarsku skladá z rôznych zložiek:

Náklady na komoditu – náklady na plyn sa odvíjajú od množstva spotrebovaného zemného plynu. Môže pokryť 30 až 66 % celkovej štruktúry nákladov na základe dosiahnutej ročnej spotreby, dohodnutej jednotkovej ceny a optimálnej alokácie kapacity.

Pevný poplatok za používanie systému, dohodnutý s obchodníkom, je položkou, ktorá zahŕňa poplatky za distribútorské, dodávateľské a prípadne skladovacie zmluvy, ako aj vstupný poplatok za cezhraničnú dodávku. **Jednotkové ceny uvedených poplatkov sú regulované**, ale poplatky za používanie systému pre koncového spotrebiteľa, ktoré ponúkajú predajcovia, sa takmer v každom prípade líšia, pretože každý predajca používa na poskytovanie svojich zákazníkov inú stratégiu. Jednotková cena fixného poplatku za používanie systému môže byť HUF/kWh/h/rok, HUF/MJ/h/rok alebo HUF/m³/h/rok. Ročný poplatok je súčinom jednotkovej ceny a viazanej kapacity, ktorú predajca fakturuje za 1/12 mesiaca. Môžete alokovať 6 – 45 % z celkovej štruktúry

nákladov na základe toho, či je stupeň rezervácie kapacity optimálny, celkový výkon merača spotreby korigovaný tlakom a dohodnutá pevná jednotková cena používania systému.

Poplatok za používanie systému sa rovnako odvíja od množstva spotrebovaného zemného plynu a tvorí 1 – 2 % z celkovej štruktúry nákladov na základe dosiahnutej ročnej spotreby, dohodnutej jednotkovej ceny a optimálnej alokácie kapacity.

Poplatky tzv. cena MSZKSZ - Maďarská [asociácia zásob uhl'ovodíkov](#) zabezpečuje poskytovanie primeranej bezpečnostnej zásoby zemného plynu. Aby jej činnosť bola v súlade s [XXVI z roku 2006. môže vykonávať na základe zákona](#) zemný plyn je oprávnený vyberať od spotrebiteľov členské poplatky. Jednotkovú cenu určuje valné zhromaždenie združenia a meria sa v HUF/MWh. Poplatok sa platí podľa množstva spotrebovaného zemného plynu. Môže to byť 1 – 3 % z celkovej nákladovej štruktúry na základe vašej ročnej spotreby a regulovanej jednotkovej ceny.

Spotrebná daň – Zákon [LXVIII z roku 2016. zákon](#) hovorí, že pri zemnom plyne vzniká daňová povinnosť, ak užívateľ nakupuje priamo od výrobcu (v tuzemsku), na organizovanom trhu so zemným plynom alebo zo zahraničia, ako aj v prípade, ak vyrába zemný plyn na použitie. V prípade prvého je platiteľom dane užívateľ, zatiaľ čo v prípade druhého je platiteľom dane výrobca. Je dôležité poznamenať, že spotrebiteľom energie v domácnostiach sa typ dane neúčtuje. Spotrebná daň, ktorá sa má zaplatiť, je súčinom základu dane (množstvo zemného plynu v jednotkách kWh) a výšky dane (jednotka HUF/kWh). Predstavuje 1 – 3 % z celkovej štruktúry nákladov na základe ročnej spotreby a sadzby regulovanej dane.

DPH - Všeobecnú daň vo výške 27 % je potrebné zaplatiť za všetky doteraz uvedené poplatky, neexistujú výnimky, ako v prípade elektriny. Zvyčajne tvorí 21 % z celkových nákladovej štruktúry, čo konkuruje pevnému poplatku za používanie systému o druhé miesto. Zníženie jeho výšky je možné dosiahnuť len znížením výšky jednotlivých poplatkov.

Výška prvkov poplatku za distribúciu zemného plynu je stanovená rozhodnutím Maďarského regulačného úradu pre energetiku a verejné služby (MEKH).

Poskytovateľ služby vypočítava účet nie podľa spotrebovaného množstva, ale podľa výhrevnosti. Každá faktúra obsahuje výhrevnosť typickú pre daného poskytovateľa služby (viď nižšie), cenu 1m³ plynu a cenu 1 MJ plynu. Okrem toho sa uplatňuje aj korekčný faktor, pretože objem plynu sa mení v závislosti od teploty. Na základe toho všetkého sa vypočíta cena plynu na základe nasledujúceho vzorca:

objem spotrebovaného plynu (udávaný v m³) * korekčný faktor * výhrevnosť (MJ/m³) * jednotková cena (Ft/MJ).

Spôsob výpočtu sa od čiastočného zrušenia zníženia réžie v roku 2022 zmenil nasledovne⁶⁸.

- Zľavnená tarifa zostáva do ročnej spotreby 1729 m³ (~18240 kWh) teda do spotreby 144 m³ (~1519,2 kWh)/mesiac (to je cca 0,25€/m³⁶⁹).

⁶⁸ <https://kiszamolo.com/1-m3-gaz-ara-es-gaszamla-kalkulator/>

⁶⁹ 1EUR = 409,78 HUF, kurz NBS zo dňa 26.11.2024

- Nad priemernú spotrebu treba zaplatiť trhovú cenu, ktorá je 1,82€/m³ podľa stavu vyhláseného 21.7.2022. Trhová cena je teda viac ako 7-krát vyššia ako znížená režijná cena.

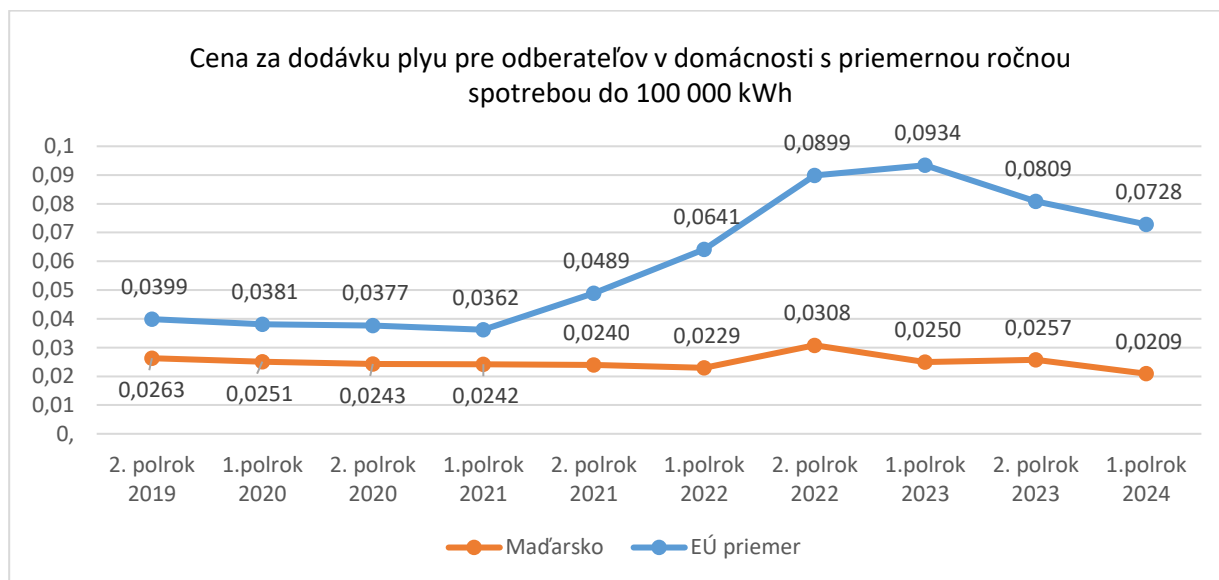
Cena plynu je v Maďarsku stanovená zákonom. Cena závisí od toho, či ide o bytového alebo nebytového (napr. firemného) spotrebiteľa a tiež od toho, u ktorého poskytovateľa služby (distribútora zemného plynu) plyn nakupuje.

Cena za dodávku plynu vybraných dodávateľov plynu pri priemernej ročnej spotrebe do 100 000 kWh.⁷⁰

Tabuľka 44

Sadzba	Ózdi	Natural Gas Service	MAGÁZ Magyar
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,02258	0,02365	0,02264
Fixná mesačná sadzba €/mesiac	-	-	-

Pre porovnanie boli použité aj štatistické dáta z eurostatu⁶⁷ pre domácnosti s priemernou ročnou spotrebou plynu do 100 000 kWh – dodávka plynu, očistená od dane a poplatkov, na základe ktorých je možné vidieť úroveň ceny dodávky plynu, za obdobie 2019 – 1. polrok 2024 v členení po polrokoch nielen pre Maďarsko, ale aj priemer krajín EÚ. Cena za dodávku plynu v Maďarsku patrí medzi najnižšie spomedzi všetkých členských štátov EÚ.

4.2.4 Poľsko

Domácnosti v Poľsku využívajú tarifu W, ktorá sa delí do podskupín v závislosti od ročnej spotreby plynu. Existujú 3 hlavné tarifné skupiny:⁷¹

- **Tarifa W-1:** Pre domácnosti, ktoré spotrebujú do 3 350 kWh ročne. Ide o optimálnu možnosť pre domácnosti využívajúce jeden plynový spotrebič, napr.

⁷⁰ <https://kiszamolo.com/1-m3-gaz-ara-es-gaszamla-kalkulator/>

⁷¹ [Taryfy gazowe. Jaką taryfę gazu wybrać? | OptimalEnergy.pl.](#)

- **Tarifa W-2:** Pre spotrebu v rozsahu 3350 kWh - 13350 kWh za rok. Určené pre domácnosti využívajúce dva plynové spotrebiče, napr. sporák a plynový ohrievač.
- **Tarifa W-3:** Pre väčšie domácnosti, ktoré spotrebujú od 13 350 kWh do 88 900 kWh ročne. Zahŕňa domy s ústredným plynovým kúrením
- **Tarifa W-4:** Pre domácnosti s maximálnou ročnou spotrebou plynu viac ako 88900 kWh.

Každá z týchto taríf má rôzne možnosti fakturácie, napr. mesačné, dvojmesačné alebo ročné odpočty plynu. URE schválilo schválil 27. júna tarifu **PGNiG Obrót Detaliczny** na predaj plynu domácnostiam a iným oprávneným odberateľom. Od 1. júla 2024 bude cena plynu s vysokým obsahom metánu pre domácnosti **239 PLN/MWh**. Nová sadzba pre PGNiG OD na predaj plyných palív bude platiť od 1. júla 2024 do 30. júna 2025. Od 1. júla 2024 budú sadzby distribučných poplatkov vyplývať z nezmrazenej [tarify č. 12 pre služby distribúcie plyných palív PSG](#), ktorú schválil predseda Energetického regulačného úradu. V tejto tarife sa výška poplatkov (fixných a variabilných) líši v závislosti od tarifnej skupiny, distribučnej oblasti a druhu dodávaného plynu.

Od 1. júla priemerné sadzby distribučných poplatkov predstavujú: 126,69 PLN/MWh pre tarifnú skupinu W-1.1, 67,86 PLN/MWh pre skupinu W-2.1 a 65,23 PLN/MWh pre skupinu W-3.1. V porovnaní so sadzbami mrazeného distribučného poplatku to znamená zvýšenie priemernej sadzby distribučného poplatku pre plyn s vysokým obsahom metánu o cca 27 %. Sadzby mesačných poplatkov zostanú nezmenené.

Cena za dodávku plynu vybraných dodávateľov plynu pri priemernej ročnej spotrebe do 100 000kWh:

Tabuľka 45

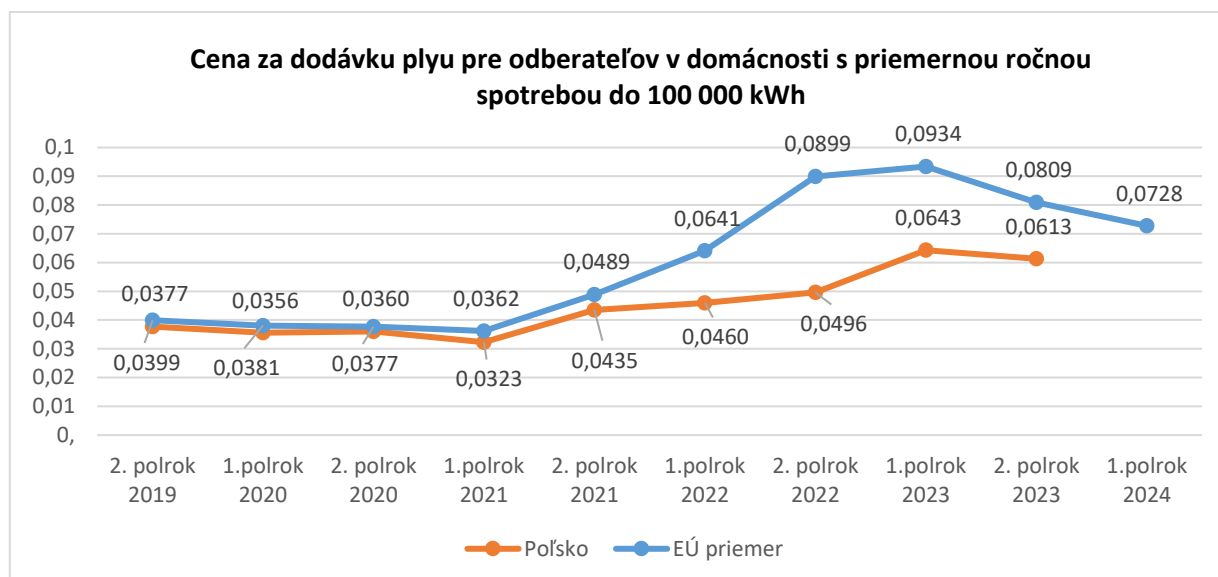
Sadzba	Energa ⁷²	Tauron ⁷³	E.ON ⁷⁴
Cena za odobratý plyn [€/kWh]	0,05300	0,06500	0,05500
Fixná mesačná sadzba [€/mesiac]	-	-	-

Pre porovnanie boli použité aj štatistické dáta z eurostatu⁶⁷ pre domácnosti s priemernou ročnou spotrebou plynu do 100 000 kWh – dodávka plynu, očistená od dane a poplatkov, na základe ktorých je možné tendenciu vývoja ceny za dodávku plynu za obdobie 2019 – 1. polrok 2024 v členení po polrokoch nielen pre Poľsko, ale aj priemer krajín EÚ. Cena za dodávku v Poľsku sa v období 2019 – 2021 pohybovala na približne rovnakej hodnote ako je priemerná cena dodávky plynu pre EÚ, od 2. polroka 2021 je však možné pozorovať rozdiel, priemerná cena dodávky plynu za krajiny EÚ prudko vzrástla a napriek tomu, že vzrástla aj cena za dodávku plynu v Poľsku, stále si zachovala nižšiu cenu ako bol priemer.

⁷²<https://www.energa.pl/dam/jcr:42263bee-d262-4892-914a-f42d3a20474d/Taryfa%20nr%2012%20Gazu%20Ziemnego%20Wysokometanowego%20Energa%20Obr%C3%B3t%20SA%20obowi%C4%85zuj%C4%85ca%20od%2031%20maja%202024%20roku.pdf>

⁷³ <https://www.tauron.pl/dla-domu/gaz/taryfa-sprzedawcy-gaz>

⁷⁴ <https://pgnig.pl/taryfa>

4.2.5 Nemecko

Zložky za cenu plynu možno rozdeliť na 3 základné skupiny⁷⁵:

- **Náklady na obstaranie a distribúciu** – cena dodávky zemného plynu je zmluvne stanovená kúpna cena medzi dodávateľom a kupujúcim. Označuje sa tiež ako „konkurenčný podiel“⁷⁶. Táto zložka ceny je do značnej miery určená konkurenciou medzi poskytovateľmi, a preto sa označuje ako konkurenčný podiel. Tento podiel sa mení v závislosti od stratégie obstarávania a zahŕňa personálne, obchodné a administratívne náklady príslušného dodávateľa plynu. Výkyvy trhových cien sa prejavujú v klesajúcich alebo rastúcich obstarávacích nákladoch. Nemeckí poskytovatelia plynu obstarávajú zemný plyn nákupom na energetickej burze alebo prostredníctvom priamych zmlúv s obchodníkmi so zemným plynom. Nemecko má len veľmi malé vlastné zásoby zemného plynu. Plyn spotrebovaný v Nemecku pochádza prevažne z Holandska, Nórska a Ruska. Ceny zemného plynu sú preto do značnej miery determinované situáciou na svetových trhoch so surovinami, objemami produkcie a geopolitickými záujmami.
- **Dane, clá a odvody** – energetická daň, koncesionárske poplatky, DPH.
 - do apríla 2024 bola sadzba DPH 7 %. Táto sadzba bola dočasne znížená v dôsledku nedostatku plynu spôsobeného vojnou na Ukrajine a cieľom zníženia bolo zmiernenie zvýšených cien pre koncových odberateľov. Od 1. apríla 2024 je sadzba DPH 19 %, čo zodpovedá zvýšeniu cien plynu pre koncových odberateľov o 12 %.
 - *poplatok za uskladňovanie plynu* – je v platnosti od 1. októbra 2022 a bol stanovený z dôvodu pokrytia dodatočných nákladov prevádzkovateľov zásobníkov na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu. Od 1. januára 2024 bol tento poplatok 1.86 €/MWh, 1. júla 2024 došlo k zvýšeniu na 2,50 €/MWh.

⁷⁵ <https://www.eha.net/blog/details/zusammensetzung-des-gaspreises.html>

⁷⁶ <https://www.eon.de/de/gk/energiewissen/gaspreiszusammensetzung.html>

- *energetická daň* – daň za energie, známa aj pod pojmom daň zo zemného plynu. Súčasná sadza je 0,55 ct/MWh.
- *koncesionársky poplatok* – Nemecké samosprávy umožňujú prevádzkovateľom plynárenských sietí položiť plynové potrubia na verejných priestranstvách. Za to obce dostávajú koncesionársky poplatok od prevádzkovateľov plynárenských sietí. Príslušná suma je dohodnutá medzi prevádzkovateľmi sietí a obcami, ale nesmie prekročiť sadzby definované vo vyhláske o koncesionárskych poplatkoch (KAV). Prevádzkovatelia plynárenských sietí prenášajú koncesionársky poplatok na odberateľov prostredníctvom faktúry poskytovateľa plynu.
- **Sieťové poplatky** – Spotrebitelia a firmy nimi platia náklady za prepravu plynu, teda za výstavbu a údržbu plynárenskej siete. Okrem toho sú tu náklady na prevádzku meracieho miesta, teda náklady na plynomer a jeho odpočet.⁷⁷ Plynárenské siete sú takzvané prirodzené monopoly: žiadny zákazník si nemôže vybrať svojho prevádzkovateľa plynárenskej siete. Poplatky za používanie plynárenskej siete preto nepodliehajú voľnému trhu. Namiesto toho príslušné regulačné orgány – buď Federálna sieťová agentúra alebo zodpovedný štátny regulačný orgán – stanovujú sieťový poplatok pre každého prevádzkovateľa siete individuálne. Pri určovaní poplatku za plynárenskú sieť sa zohľadňuje veľa faktorov, napr. B. koľko zákazníkov je obsluhovaných prostredníctvom siete. **Poplatky za plynárenské siete sa preto môžu v jednotlivých regiónoch značne líšiť**, ale poskytovatelia plynu ich nedokážu ovplyvniť.
 - **poplatok za bioplyn** - náklady na pripojenie bioplynových staníc do siete sa prenášajú na všetkých odberateľov plynu.
 - **poplatok za konverziu trhovej oblasti** - súvisí s klesajúcim využívaním L-plynu (nízkokalorický plyn) v nemeckej plynárenskej sieti. V dôsledku tohto vývoja sa musia existujúce potrubia prerobiť na plyn H (vysokokalorický plyn). Tento odvod rozdeľuje náklady na konverziu medzi domácnosti a firmy.

Cena za dodávku plynu vybraných dodávateľov plynu pri priemernej ročnej spotrebe do 100 000 kWh:

Tabuľka 36

Sadzba	E.ON ⁷⁸	EnBW ⁷⁹	Vattenfall ⁸⁰
Cena za odobratý plyn [€/kWh]	0,07750	0,08513	0,07703
Fixná mesačná sadzba [€/mesiac]	-	-	-

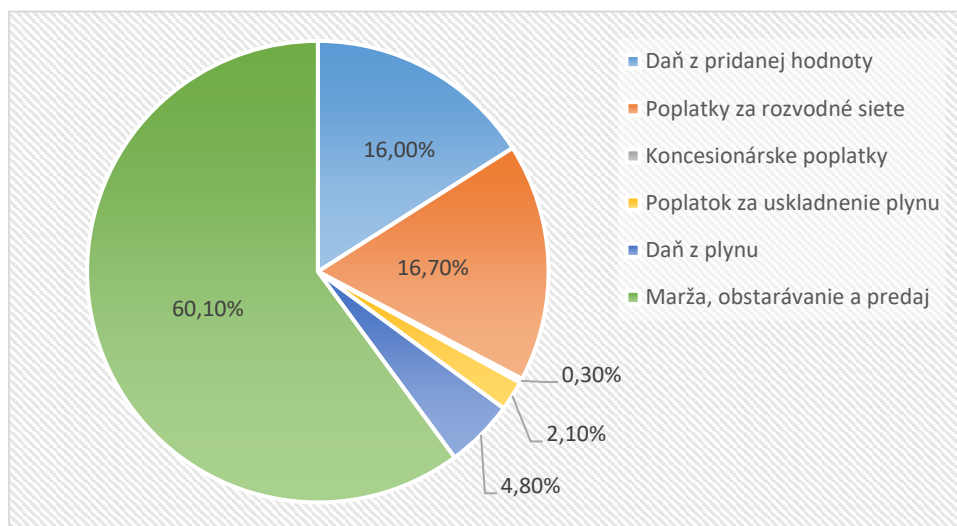
Rozdelenie cien plynu pre domácnosti v Nemecku v júli 2024:

⁷⁷ <https://www.eon.de/de/gk/energiewissen/gaspreiszusammensetzung.html>

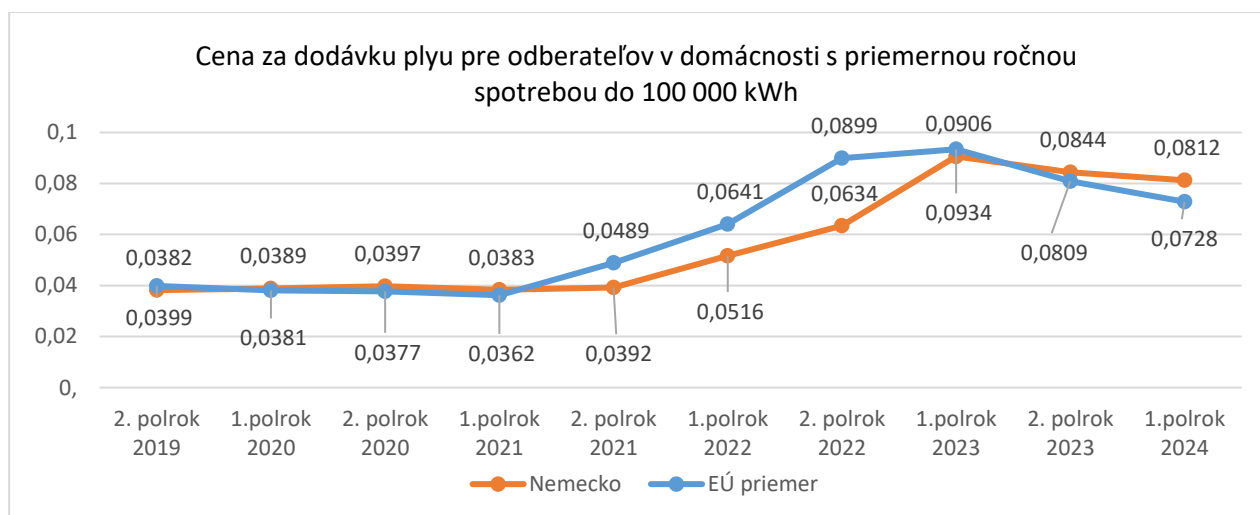
⁷⁸ <https://www.eon.de/de/gk/erdgas/erdgas-selbststaendige.html>

⁷⁹ <https://www.enbw.com/gas/privatkunden/produkte?Postleitzahl=10117&Verbrauch=100000&Typ=Gas&context=shared.offercontext.gas.pk#tarife>

⁸⁰ <https://www.vattenfall.de/gas/tarife?plz=10117&consumption=80000&place=Berlin&energyTypeSelected=gas>

Pre porovnanie boli použité aj štatistické dáta z eurostatu⁶⁷ pre domácnosti s priemernou ročnou spotrebou plynu do 100 000 kWh – dodávka plynu, očistená od dane a poplatkov, na základe ktorých je možné tendenciu vývoja ceny za dodávku plynu za obdobie 2019 – 1. polrok 2024 v členení po polrokoch nielen pre Nemecko, ale aj priemer krajín EÚ.

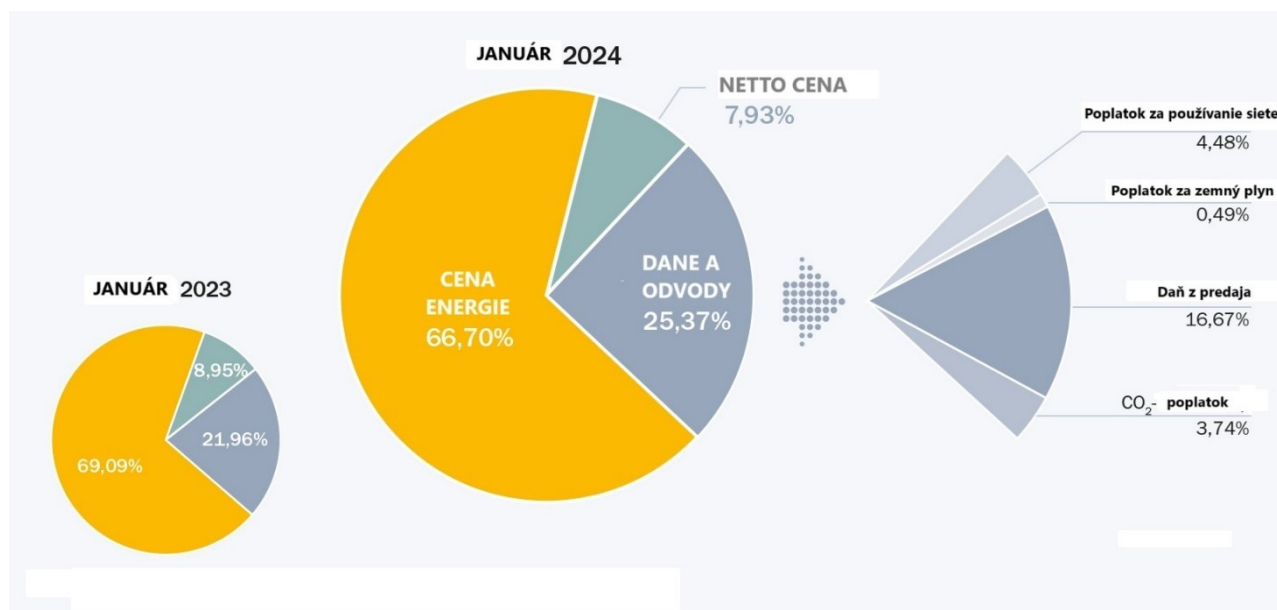

Cena za dodávku plynu sa v Nemecku v období 2019 – 2021 pohybovala na približne rovnakej hodnote ako je priemerná cena dodávky plynu pre EÚ, od 2. polroka 2021 je možné pozorovať rozdiel, priemerná cena dodávky plynu za krajiny EÚ prudko vzrástla rovnako ako cena dodávky plynu v Nemecku.

4.2.6 Rakúsko

Náklady na plyn tiež pozostávajú z 3 zložiek: cena plynu, sieťové poplatky a dane a clá (napr. poplatok za zemný plyn). Sieťové poplatky za plyn zahŕňajú napríklad poplatky za používanie siete alebo poplatky za meracie služby a odpočet.⁸¹

⁸¹ <https://www.e-control.at/industrie/gas/gaspreis/preiszusammensetzung>

Cena **energie** je časť, ktorú poskytovateľ dostane za svoj produkt, teda za elektrickú energiu alebo plyn. Na liberalizovanom rakúskom trhu si poskytovatelia energií navzájom konkurujú. Cenu si určuje každý poskytovateľ sám.

Operátor siete dostáva sieťový poplatok, často nazývaný aj sieťová tarifa. Stanovuje ho regulačná komisia E-Control, takže sieťoví operátori si nemôžu sami stanovovať sieťové tarify. Sieťová tarifa sa skladá z niekoľkých zložiek, ktorú je možné nájsť vo [vyhláške o poplatkoch za používanie sústavy](#) a [vyhláške o poplatkoch za používanie plynárenskej sústavy](#) :

- **Poplatok za používanie siete:** Pokrýva náklady prevádzkovateľa siete na výstavbu, rozšírenie, údržbu a prevádzku siete. Pozostáva z pevnej základnej ceny a ceny práce závislej od spotreby.
- **Poplatok za stratu siete:** V dôsledku fyzikálnych podmienok dochádza k stratám siete v dôsledku prenosu a distribúcie elektrickej energie z výrobných závodov k spotrebiteľom. Poplatok za stratu siete prepláca prevádzkovateľovi siete náklady na sieťové straty elektrickej energie, ktoré v sieti vzniknú.
- **Poplatok za meracie služby:** Poplatok za meracie služby pokrýva náklady, ktoré prevádzkovateľovi siete vzniknú pri zriaďovaní a prevádzke meracích a počítacích zariadení, pri kalibrácii a odčítaní stavu meračov. Stanovuje sa vo forme maximálnych cien – niektorí prevádzkovatelia sietí účtujú poplatok za meranie, ktorý je pod predpísanými maximálnymi sadzbami. J

Ďalšiu časť ceny elektriny tvoria **dane a poplatky**, ktoré vyberá federálna vláda, štáty alebo mestá a obce. Koncovým spotrebiteľom zemného plynu sa účtujú tieto dane a poplatky:

- **Daň zo zemného plynu :** Zemný plyn podlieha zdaneniu, okrem iného, prostredníctvom dane zo zemného plynu. Poplatok za zemný plyn je určený federálnym [zákonom o](#)

[poplatkoch za zemný plyn](#) . Poplatok za zemný plyn sa do 31. decembra 2024 znižuje na 1,196 centov/m³.

- Daň z používania : Ide o daň, ktorú ukladajú niektoré obce za používanie verejných pozemkov, ako sú napríklad rozvody zemného plynu.
- Cena CO₂: Prispieva k ochrane životného prostredia a slúži na zdražovanie spotreby fosílnych palív v súlade s príčinami. V roku 2024 bude cenová prírážka 45 eur za tonu CO₂.
- Daň z obratu: 20 % daň z obratu sa pripočítava ku všetkým cenovým zložkám ceny plynu, t. j. cene energie, sieťovej tarife, ako aj všetkým daniam a clám.

Sieťové poplatky za plyn rástli v roku 2024 menej výrazne. Priemerná domácnosť v Rakúsku s ročnou spotrebou do 15 000 kWh má oproti predchádzajúcemu roku náklady vyššie o približne 11 €. Vo **Vorarlbersku** (19 %), **Viedni** (16 %) a **Tirolsku** (13 %) rastú poplatky za plynové siete v roku 2024 nadpriemerným tempom (tabuľka). Nárast nákladov je spôsobený poklesom objemov a nevyhnutnými investíciami.⁸²

Tabuľka 47

Oblasť	Zvýšenie/zníženie v porovnaní s predchádzajúcim rokom v eurách	Zmena oproti predchádzajúcemu roku v percentách
Wien	61 €	16%
Tirol	46 €	13%
Vorarlberg	45 €	19%
Österreich Ø	11 €	3%
Salzburg	5 €	2%
Burgenland	-6 €	-2%
Oberösterreich	-12 €	-3%
Niederösterreich	-49 €	-15%
Steiermark	-54 €	-14%
Kärnten	-60 €	-13%

⁸² <https://durchblicker.at/artikel/blog/2024/netzentgelte-7>

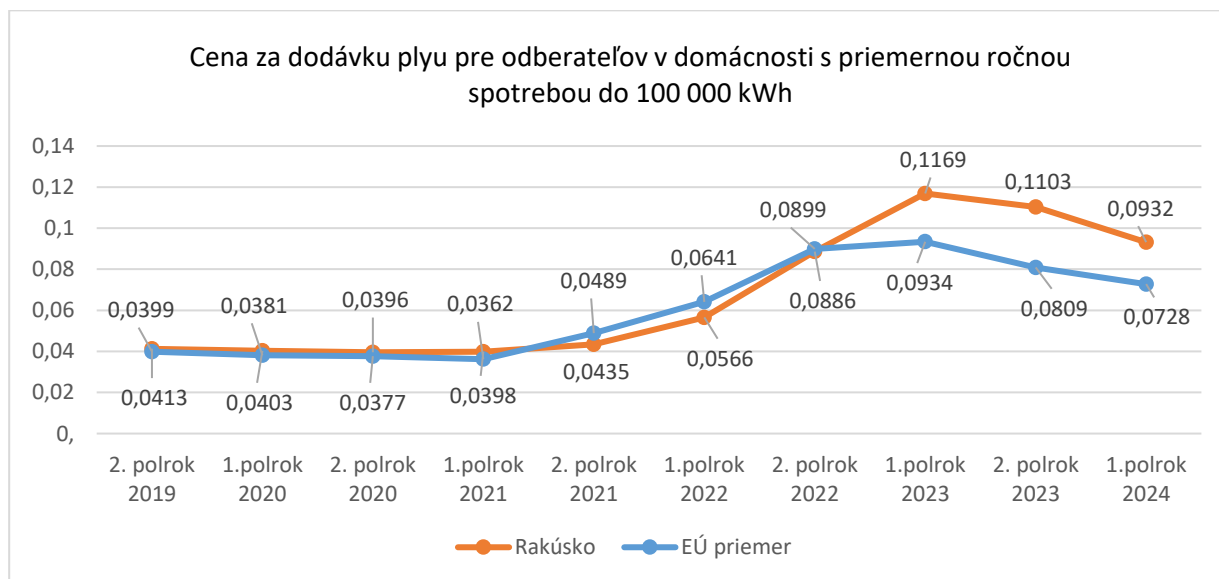
Cena za dodávku plynu vybraných dodávateľov plynu pri priemernej ročnej spotrebe do 100 000kWh :

Tabuľka 4837

Sadzba	E.ON ⁸³	Wien Energie ⁸⁴	Grünwelt ENERGIE ⁸⁵
Cena za odobratý plyn €/kWh	0,07410	0,06245	0,07800
Fixná sadzba €/mesiac	3,92	1,51	6,00

Pre porovnanie boli použité aj štatistické dáta z eurostatu⁶⁷ pre domácnosti s priemernou ročnou spotrebou plynu do 100 000 kWh – dodávka plynu, očistená od dane a poplatkov, na základe ktorých je možné tendenciu vývoja ceny za dodávku plynu za obdobie 2019 – 1. polrok 2024 v členení po polrokoch nielen pre Rakúsko, ale aj priemer krajín EÚ.

Cena za dodávku plynu sa v Rakúsku v období 2019 – 2022 pohybovala na približne rovnakej hodnote ako je priemerná cena dodávky plynu pre EÚ, od 2. polroka 2021 je možné pozorovať rozdiel, priemerná cena dodávky plynu za krajiny EÚ prudko vzrástla rovnako ako cena dodávky plynu v Rakúsku, ktorá však prevýšila priemernú cenu krajín EÚ a tento trend si zachovala doteraz.

⁸³https://ova.eon-energie.at/strom/preisberechnung?calculator=02&customer=01&provider=900059&reseller=&postcode=1010&consumption=100000&input_field_used=0

⁸⁴https://www.wienenergie.at/privat/produkte/erdgas/optima-entspannt/?options=GEOPTB__01-gaspure-year&aktion=Energierabatt

⁸⁵ <https://bestellung.gruenwelt.at/epo/gruenweltat/frontend/account.vm>

4.2.7 Celkové porovnanie ceny

Prvotné porovnanie ceny plynu bolo uskutočnené na základe údajov zverejnených vybranými dodávateľmi elektriny v jednotlivých krajinách. Pre porovnanie bola zvolená tarifa D2, pričom je vypočítaný priemer ceny plynu bez dane a poplatkov vo vybraných krajinách EÚ.

Tabuľka 49

	Priemerná cena plynu [€/kWh]
Maďarsko	0,02296
Slovensko	0,07422
Poľsko	0,05767
Česko	0,05487
Rakúsko	0,07448
Nemecko	0,07989

Porovnanie ceny plynu bolo uskutočnené na základe údajov získaných z Eurostatu⁸⁶. Používa jednotné pravidlá na zhromažďovanie všetkých štatistických údajov z národných štatistických inštitútov každého z 28 členských štátov Únie. Po zhromaždení údajov v požadovanej forme nasleduje ich konsolidácia a harmonizácia berúc do úvahy špecifiká každej krajiny, a tak dané údaje môže byť použité globálne alebo komparatívne.

Na základe porovnania jednotlivých údajov možno povedať, že cena za komoditu a dodávku je na Slovensku nižšia ako je priemer EÚ.

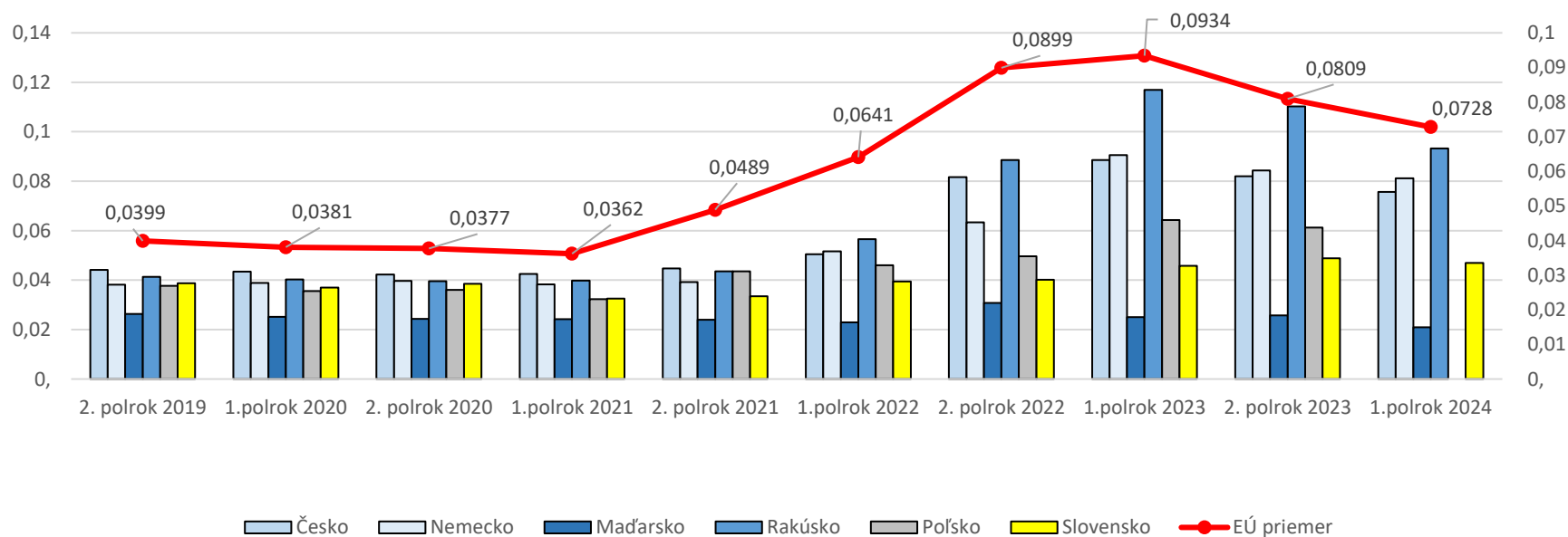
Výšku porovnávaných cien v krajinách, kde nie je národnou menou Euro (CZ, HU, PL) čiastočne ovplyvňuje aj kurz národnej meny danej krajiny voči euru, akým sa tieto poplatky prepočítavajú.

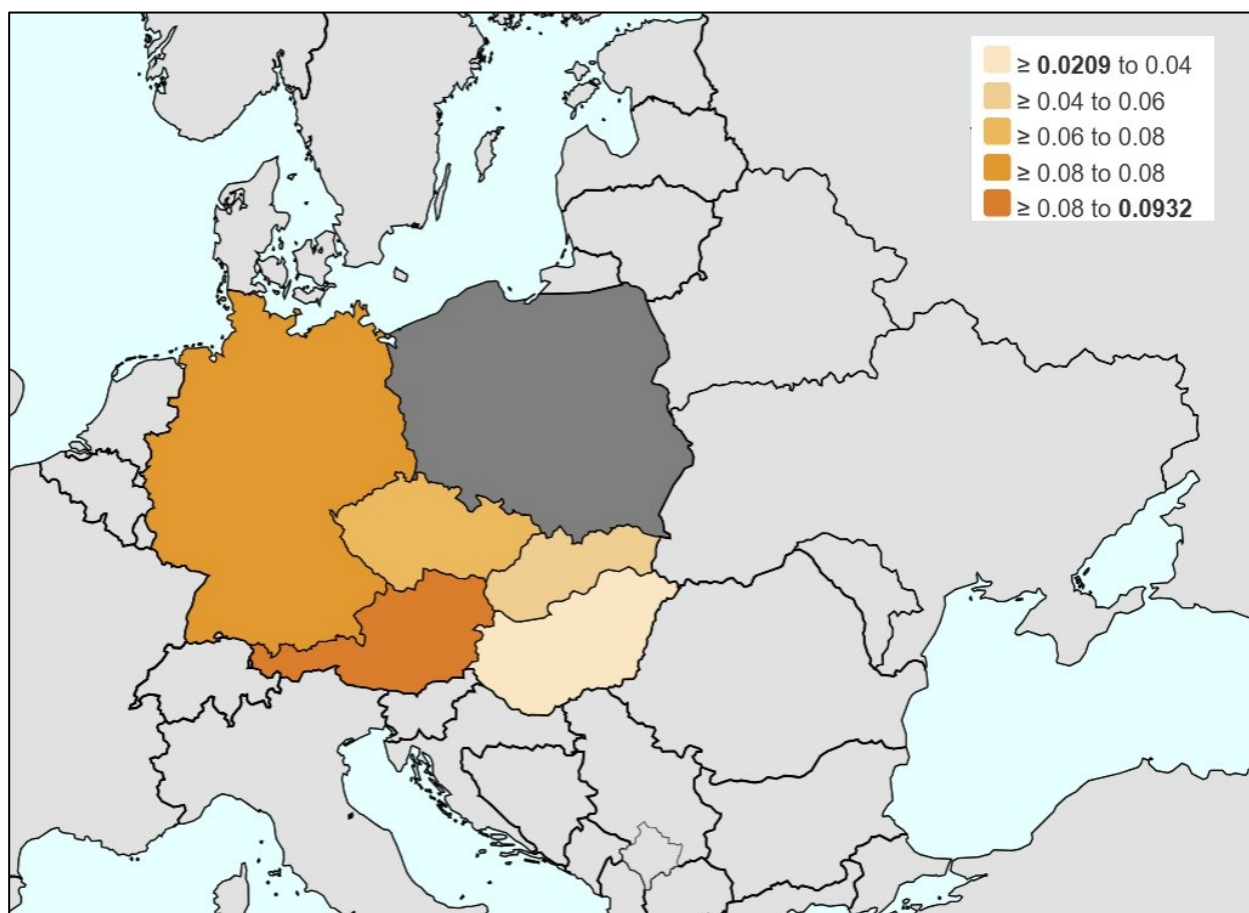
⁸⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_pc_202__custom_13922500/default/map?lang=en

Tabuľka 5038

	2. polrok 2019	1.polrok 2020	2. polrok 2020	1.polrok 2021	2. polrok 2021	1.polrok 2022	2. polrok 2022	1.polrok 2023	2. polrok 2023	1.polrok 2024
EÚ priemer	0,0399	0,0381	0,0377	0,0362	0,0489	0,0641	0,0899	0,0934	0,0809	0,0728
Česko	0,0441	0,0434	0,0423	0,0425	0,0447	0,0505	0,0816	0,0886	0,0820	0,0757
Nemecko	0,0382	0,0389	0,0397	0,0383	0,0392	0,0516	0,0634	0,0906	0,0844	0,0812
Maďarsko	0,0263	0,0251	0,0243	0,0242	0,0240	0,0229	0,0308	0,0250	0,0257	0,0209
Rakúsko	0,0413	0,0403	0,0396	0,0398	0,0435	0,0566	0,0886	0,1169	0,1103	0,0932
Poľsko	0,0377	0,0356	0,0360	0,0323	0,0435	0,0460	0,0496	0,0643	0,0613	-
Slovensko	0,0387	0,0370	0,0385	0,0325	0,0335	0,0394	0,0402	0,0458	0,0488	0,0469

Cena za dodávku plynu pre odberateľov v domácnosti s priemernou ročnou spotrebou do 100 000 kWh

*Cena za dodávku plynu pre odberateľov v domácnosti s priemernou ročnou spotrebou do 100 000 kWh
(grafické znázornenie)*

5. Vplyvy možného obmedzenia rozsahu alebo nevykonávania cenovej regulácie

Aktuálny stav a trend v cenách energií na Slovensku, okrem priamych dopadov na životnú úroveň obyvateľstva, významne ovplyvňuje tiež výšku nákladov podnikateľských subjektov. Je preto nevyhnutné, aby regulačný úrad bral pri nastavovaní pravidiel regulácie do úvahy všetky možné scenáre budúceho vývoja, a to aj vrátane tých menej pravdepodobných. Úplná deregulácia znamená, že cena komodity bude určená prostredníctvom trhových cien a súčasní dodávatelia by museli bojovať o svojich zákazníkov stanovením prijateľnej ceny, na druhej strane, ak trh ovládnu dominantní hráči, môže to viesť k monopolizácii a vyšším cenám, čo je presný opak predpokladaného efektu deregulácie. Vzhľadom na zraniteľnosť segmentu, akým sú práve domácnosti, prípadne ďalšie subjekty, ktoré budú poškodené v prípade enormného nárastu ceny energií, môže byť deregulácia uskutočnená iba v stabilnej situácii a preto je potrebné v prvom rade odznenie energetickej krízy.

Cenová regulácia sa zvyčajne uplatňuje na subjekty pôsobiace v sieťových odvetviach, ktoré vykonávajú tzv. prirodzene monopolné činnosti. Ide o aktivity, pri ktorých neexistuje efektívna hospodárska súťaž a jej vznik nie je pravdepodobný ani v budúcnosti, či už z legislatívnych dôvodov alebo pre ekonomicko-technické obmedzenia. Príkladom sú prevádzkovatelia sietí (prevádzkovateľ prepravnej plynárenskej siete, prevádzkovateľ distribučnej siete a prevádzkovatelia miestnych distribučných sietí), ktorí sú prirodzenými monopolmi a jedinými prevádzkovateľmi činnosti prepravy plynu alebo distribúcie plynu na svojom vymedzenom území. V tomto prípade má regulácia systémový význam a nahrádza úlohu konkurencie. Regulácia určuje pravidlá pre obchodné správanie regulovaných subjektov, definuje oprávnenosť nákladov premietnutých do cien ich produktov a služieb, podporuje investície do infraštruktúry a zlepšovania zákazníckych služieb. Slúži tak ako nástroj na vytvorenie rovnováhy medzi dodávateľmi a odberateľmi. Okrem prirodzených monopolov sa cenová regulácia môže vzťahovať aj na ďalšie činnosti v sieťových odvetviach, kde síce existuje hospodárska súťaž alebo potenciál na jej rozvoj, ale trh je stále obmedzený vysokou koncentráciou. V týchto prípadoch vychádza potreba regulácie najmä z legislatívy, ktorá určuje, ktoré činnosti podliehajú regulácii, a stanovuje podmienky jej rozšírenia alebo zúženia.

Na Slovensku sa regulácia týka predovšetkým dodávok elektriny a plynu pre zraniteľné skupiny odberateľov. Primárna legislatíva tiež umožňuje reguláciu univerzálnych služieb, ktoré zahŕňajú dodávky energií pre presne definované kategórie odberateľov. Úrad pri vykonávaní cenovej regulácie zohľadňuje platnú legislatívu a flexibilne prispôsobuje jej rozsah aktuálnym podmienkam trhu a potrebám ochrany spotrebiteľov. Cieľom legislatívy EÚ je cenovo neregulovaný trh s elektrinou a analogicky aj cenovo neregulovaný trh s plynom. Napriek tomu môže byť cenová regulácia v prechodnom období efektívnym nástrojom na ochranu spotrebiteľa pred dôsledkami negatívneho vývoja na veľkoobchodnom trhu, resp. v situácii, kedy je miera hospodárskej súťaže na maloobchodnom trhu nedostatočná.

Ceny energií sa začali zvyšovať na jeseň 2021 v dôsledku rôznych faktorov vrátane rýchleho hospodárskeho oživenia po pandémie či tuhej zimy v Európe. Situácia vyústila do globálnej energetickej krízy po ruskej invázii na Ukrajinu vo februári 2022. Cena zemného

plynu dosiahla rekordné hodnoty, čo zvýšilo aj ceny elektriny. Ceny ropy dosiahli najvyššiu úroveň od roku 2008. Ceny prispeli k vysokej inflácii, ktorá uvrhla rodiny do energetickej chudoby. Niektoré továrne následne obmedzili alebo ukončili výrobu, čo spomalilo hospodársky rast. Vývoj ceny elektriny a plynu pre domácnosti a pre podniky v EÚ od roku 2019 po 2022 (€/kWh) neúmerne vzrástol, čo možno vidieť aj na dátach porovnávaných v kapitole 4, kde je porovnávaná cena za dodávku elektriny v domácnosti s priemernou ročnou spotrebou do 30 000 kWh a cena za dodávku plynu pre odberateľov v domácnosti s priemernou ročnou spotrebou do 100 000 kWh v tomto období. Porovnávané boli nielen údaje z databázy Eurostatu, ale najmä údaje od vybraných dodávateľov z každej krajiny pre kategóriu zraniteľný odberateľ. Ako vyplýva z porovnania, cena na Slovensku za dodávku elektriny v roku 2024 je takmer najnižšia spomedzi porovnávaných krajín. Prudký nárast cien elektriny, ako v okolitých krajinách, nebol zaznamenaný z viacerých dôvodov, ktoré vyplývajú z kombinácie regulačných opatrení, štruktúry trhu a národných špecifik. Jedným z dôvodov bolo práve zachovanie cenovej regulácie pre domácnosti a malé podniky, čo obmedzuje priamy vplyv trhových výkyvov na koncové ceny elektriny. Regulačný úrad stanovuje maximálne ceny na základe oprávnených nákladov dodávateľov, čo zabraňuje prudkým nárastom cien. Ďalším dôvodom je, že slovenskí výrobcovia elektriny, vrátane Slovenských elektrární, majú uzatvorené dlhodobé kontrakty s regulovanými cenami, čo zmiernuje vplyv volatilných cien na medzinárodných trhoch, Slovenské elektrárne zároveň uzatvorili s vládou SR dohodu, ktorá zabezpečila stabilné ceny pre koncových spotrebiteľov. Slovensko je zároveň menej závislé od plynových elektrární na výrobu elektriny v porovnaní s niektorými okolitými krajinami, ako je Maďarsko alebo Česká republika, ktoré sú viac ovplyvnené volatilnými cenami zemného plynu. Kým krajiny ako Nemecko alebo Rakúsko majú väčší podiel obnoviteľných zdrojov energie, ktoré sú ovplyvnené počasím a výkyvmi na trhu s emisnými povolenkami, Slovensko má stabilnejší energetický mix. Relatívna cenová stabilita na Slovensku v roku 2024 je výsledkom kombinácie regulačných opatrení, stabilného energetického mixu a cielenej vládnej politiky na ochranu spotrebiteľov. Aj keď ceny na Slovensku mierne vzrástli, systémové opatrenia pomohli zmierniť ich dopad, na rozdiel od okolitých krajín, kde trhové mechanizmy a vysoká závislosť od externých faktorov spôsobili výraznejší nárast cien.

V okolitých krajinách, ako je Česko, Maďarsko či Rakúsko, je možné zvýšenie cien energií pripisovať vyššej závislosti od dovozu plynu, rastu cien emisných povoleniek a najmä slabšej regulačnej ochrane pre domácnosti a malé podniky. Niektoré krajiny sú navyše viac vystavené cenovým výkyvom na spotovom trhu, ktorý reaguje na medzinárodné geopolitické a ekonomické udalosti. Ak burza nefunguje správne, je potrebné túto neefektívnosť odstrániť, pričom ideálnym riešením je práve riadenie resp. regulácia veľkoobchodnej ceny, za ktorú budú dodávatelia nakupovať, teda zastropovanie ceny pri zachovaní premenlivých parametrov, ako sú napríklad náklady a emisné povolenky. Tento krok je одобrený aj Európskou komisiou, ktorá povolila niekoľko nástrojov, medzi ktoré patrí aj riadenie a zastropovanie veľkoobchodnej ceny.

Ako vyplýva z analýzy, najúčinnnejším a najefektívnejším spôsobom udržania primeraných cien voči zraniteľným odberateľom na Slovensku je práve súčasné nastavenie a zachovanie cenovej regulácie.